144 ISSN 0772-6384
49e jaargang - 2

Ten Mandere

Heemkundige periodiek voor Izegem, Emelgem en Kachtem



MACHINES BOUCHERIE

Machines Boucherie nv
Stuivenbergstraat 106
8870 Izegem
Tel. 051 31 21 41 - Fax 051 30 54 46

STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE STROBBE

www.strobbe.be color printing

tm TEN MANDERE
heemkundige periodiek voor Izegem en omgeving

BESTUUR:
Voorzitter en redacteur:
Dr. JEAN-MARIE LERMYTE
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
tel. 051/30 39 99
jean-marie.lermyte@tenmandere.be

Ondervoorzitter :
ANTOON VANDROMME
Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem
tel. 051/30 31 35

Ere-secretaris :
ROBERT LEROY

Secretaris :
FREDDY SEYNAEVE
Elegastlaan 14, 8870 Izegem
tel. 051/30 58 31
freddy.seynaeve@tenmandere.be

Penningmeester :
ANDRE MISTIAEN
Hondekensmolenstr. 24, 8870 Izegem
tel. 051/30 36 69
andre.mistiaen@tenmandere.be

Archivaris :
ANDRE DEMEURISSE
Baronielaan 33, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 58

Adjunct-archivaris:
BERTRAND NOLF
Zevekotestraat 27, 8770 Izegem
tel. 051/30 74 30
bertrand.nolf@tenmandere.be

Hoofdredacteur en webmaster :
BART BLOMME
Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
tel. 051/30 03 67
bart.blomme@tenmandere.be

Adjunct-bibliothecaris en redacteur:
JACQUES VIAENE
Bremstraat 7, 8870 Izegem
tel. 051/30 20 56
jacques.viaene@tenmandere.be

Redacteur
Raf VANDENBERGHE
Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 23
raf.vandenberghe@tenmandere.be

ANDRE BOURGEOIS
Sint-Tillostraat 9, 8870 Izegem
tel. 051/30 19 06
andre.bourgeois@tenmandere.be

CHRISTIAAN DE FORCHE
Nieuwstraat 27/7, 8870 Izegem
tel. 0475/30 56 89
christiaan.de.forche@tenmandere.be

KURT HIMPE
Baronstraat 4, 8870 Izegem
tel. 0486/63 46 13
kurt.himpe@tenmandere.be

e-mail: info@tenmandere.be
URL: www.tenmandere.be

Antoon VANDROMME,
Izegemse en Emelgemse uithangborden 3
Bart BLOMME,
Nataliteit in het 19de eeuwse Izegem 31
Antoon VANDROMME,
De Ommegang op de Bosmolens 41
Jacques VIAENE,
Van congregatiezaal tot cultureel centrum 't SoK 45
Jean-Marie LERMYTE,
De Izegemse kandidaten in de regionale en Europese verkiezingen van 7 juni 2009 54

Werkten mee aan dit nummer:
Antoon Vandromme, Blauwhuisstraat 52, 8870 Izegem
Bart Blomme, Europastraat 13, 88770 Ingelmunster
Jacques Viaene, Bremstraat 7, 8870 Izegem
Jean-Marie Lermyte, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Marie Lermyte, Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem.
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage en ontvangt 15 overdrukken.

Voor gehele en gedeeltelijke overname is de voorafgaandelijke toestemming van de heemkundige kring en de auteur vereist.

Bankrekeningnummer : 472-4353811-45.
Wie het lidmaatschap betaalt (leden 15 €, ereleden 20 €) ontvangt de drie nummers van de jaargang.

ALGEMEEN NUMMER **144**, 49ste JAARGANG NR. 2 (augustus 2009)

ERELEDEN 2009

(afgesloten op 1augustus 2009)

in Izegem

Acx-Delforce, Elf-Julistraat 18
Allewaert, Luc & Ingrid, Nieuwstraat 27 bus 2
Basisschool Sint-Pieter, Prinsessestraat 15
Berlamont, Paul, Kasteelstraat 38
Bogaert, Jan, O.-L.-Vrouwestraat 20
Boucherie, Christiane, Abelestraat 61
Boucherie, N.V., Bart, p.a. Stuivenbergstraat 106
Bourgeois, André, Sint-Tillostraat 9
Bourgeois-Hoste, Geert, Baronielaan 12
Bral-Dejonghe, Rudi, Ardooisestraat 62
Bruyneel, Roger, Ingelmunstersestraat 57
Cappelle, Nicolas, Vuurkruiserslaan 7
Carette, Adhémar, Sint-Jorisstraat 59
Christiaens, Roselin, Grote Markt 17
Claeys, Jozef, Manegemstraat 39
Compernolle-Devlieghere, Etienne, Heibrugstraat 17
Cornillie, Ann, Kruisstraat 4
Debacker, Herman, Henri Dunantstraat 52
Debosschere, Jean-Pierre, Reperstraat 65
Declercq, Rik, Stationsstraat 36
Decoene, Pierre, Kortrijksestraat 319
Decoopman, Dirk, Populierenstraat 8
Deforce Marie-Claire, Nederweg 55
Derhore, Roger, Rozemondlaan 1
Derluyn, Jan, Meensesteenweg 83
Derolez, Jacques, Bellevuestraat 45
De Smedt, Dirk, Boomforeeststraat 3
Desmet, Georges, Visschersdreef 3
De Vlieghere, Luc, Melkmarktstraat 1-3
Dewitte, Erik, Katteboomstraat 21
Dubaere, Ludwig, E.H., Ter Beursplein 1
Duhamel, Frank, Merelstraat 4
Dumoulin, Christiaan, Kerelsstraat 4
Dupont, Jim, Baron de Pélichystraat 34
Dupont, Johan, Lendeleedsestraat 20
Duyck, André, Sint-Jorisstraat 55
Duyvejonck, Jean-Pierre, Bellevuestraat 2
Duyvejonck, Paul, Pieter Baesstraat 23
Eeckhout, Gabriël, Heilig-Hartstraat 7 bus 5
Eeckhout, Geert, Baronielaan 2
Flamez, José, Bosbeekstraat 3
Gevaert-Tant, Filip, Rode Poortstraat 19
Gezinsbond Izegem, Emiel Neiryncksstraat 33
Guillemyn, Antoon, Meensesteenweg 90
Gyselinck, Wouter, Baronielaan 56
Handsaeme, Roland, Gentseheerweg 82
Herreman, Danny, Sint-Jansstraat 35
Himpe, Kurt, Baronielaan 4
Hotel-Restaurant Royal, Stationsstraat 3
Houthoofd-Feys, Antoon, Steenovenstraat 9
Huysentruyt-Vandenberghe, Romain, Hogestraat 91
KBC-Bank, Gentsestraat 46
Kemp, Marc, Gentseheerweg 45
Kints-Verhaeghe, Jean-Pierre, Sint-Crispijnstraat 50
Lagae, Wilfried, Edward Dierickstraat 1
Lannoo, Luc, Vlietmanstraat 2
Madou, Chris, Kokelarestraat 89
Maes, Bernard, Gentseheerweg 102
Maeseele, Jef, Rumbeeksestraat 25/1
Malfait, Luc, Schoolstraat 32
Marrannes, Valère, Ingelmunstersestraat 70
Martin-De Meulemeester, Mandelstraat 72
Mattan, Erik, Henri Dunantstraat 45
Missiaen-Debruyne, Hugo, Hondekensmolenstraat 57
Mylle, Gerda, Hondekensmolenstraat 12
Naessens, Maurice, Ingelmunstersestraat 50
Nollet-Vanneste, Tony, Kardinaal Cardijnlaan 1
Notariaat Loontjes A. & L., Nieuwstraat 22
Notariaat Sagon, Luc, Gentsestraat 36
Nuijttens, Marcel, Boomforeeststraat 39
Orgaer, Geert, Krommestraat 12
Pareit, Hans, Nieuwstraat 19
Parochiaal archief Sint-Tillo, Kerkstraat 13
Parochie Sint-Jan-de-Doper, Hogestraat 12
Pattyn, Hélène, Boomforeeststraat 38
Pattyn, Theo, Lindestraat 11
Priem, Hendrik, Henri Dunantstraat 33
Reynders-Frederix, Victor, Wallemotestraat 84
Rommel, Bart, Baronielaan 52
Rommel-Mistiaen, Thierry, Wilgenstraat 15
Ronse, Chris, Vlietmanstraat 6
Rosseel-Pottie, Luc, Molstraat 73
Sagon-Vanden Avenne, Fernand, Gentsestraat 17
Seynaeve, Jozef, Burgemeester Vanden Bogaerdelaan 93
Seynaeve, Paul, Meensesteenweg 191
Sintobin, Philippe, Gentsestraat 34/8
Sintobin, Pol, Meensesteenweg 89
Sintobin, Stefaan, Emiel Neiryncksstraat 20
Snoeck, Marc, PVBA, Stationsstraat 38
Spriet, Aurel, Baronstraat 110
Spriet, Christophe, Rumbeeksestraat 47
Spriet, Noël, Sint-Antoniusstraat 17
Strobbe, Johan, Sint-Jorisstraat 37
Strobbe, Michaël, Groenstraat 5
Strobbe, Firma, Kasteelstraat 1
Strobbe-Cardoen, Dirk, Gentseheerweg 98
Strobbe-Hochepied, Marc, Wallemotestraat 77
Strobbe-Staessens, Luc, Vredestraat 1
Taeymans, Wilfried, Pieter Baesstraat 11
Terryn-Declercq, Rik, Melkmarkt 2 bus 3
Thibau, Eric, Rozenlaan 75
Vanacker, Robert, Steenovenstraat 10
Vanackere, Herwig, Prinsdomlaan 39
Vanbeckevoort, Jaak, Meensestraat 133

IZEGEMSE EN EMELGEMSE UITHANGBORDEN VAN VROEGER EN NU

Antoon Vandromme

Voorwoord

Beeldende uithangtekens dateren uit een periode waar de gewone burger totaal ongeletterd was. Zo waren geschreven benamingen van gene waarde en diende de voorbijganger door een **beeldend teken** te weten te komen waar 'Het Hert', 'Het Tonnetje' of 'De Leeuw' gelegen waren. Zo zagen ze **een hert** of een **hertekop** met gewei, **een tonnetje** met hoepels, een liggende **leeuw** of een **leeuwenkop**.

Met de jaren was er ook een evolutie waar te nemen in die uithangtekens. De driedimensionale tekens werden meer en meer door beschilderde platen vervangen en met de jaren verschenen ook meerdere gevallen waar **beeld en tekst** samen werden aangebracht.

Daarna volgden de lichtreclames. Bij sommige moderne uithangborden zijn af en toe echte kunstwerken te zien, ofwel in basreliëf of in tegelmozaïek. We zouden kunnen stellen dat er ook hier een grote verscheidenheid ontstaan is al naar gelang de smaak van de eigenaar en tevens naar gelang de som die hij voor zijn uithangbord wilde spenderen.

Niet alle uithangborden zijn hier opgenomen en besproken. Er waren er zeker nog een heel stel meer. Maar veel verdwenen exemplaren zijn ons onbekend, andere werden ter zijde gezet omdat de flauwe kwaliteit niet paste om in deze reeks opgenomen te worden.

Izegemse uithangborden

Bij het samenstellen van dit artikel over plaatselijke uithangtekens werd er vooral naar gestreefd om een selectie van de vroegere bestaande beeldende uithangtekens bijeen te brengen die in onze stad en in de fusiegemeente Emelgem te vinden waren.
Bij deze reeks werd ook gestreefd om *lichtreclames* op te nemen.
De voorstellingen van de verdwenen beeldende uithangtekens werden gevonden op oude zichtkaarten en foto's. Veel nieuwere werden ter plaatse gefotografeerd om op die manier het juiste beeld voor het nageslacht zo trouw mogelijk te bewaren.

Met de groei van handel en nijverheid kwamen uithangtekens steeds meer en meer in het straatbeeld voor. In de vorige eeuwen, waar het grootste gedeelte van de bevolking niet kon lezen en schrijven, was een beeldend uithangteken een zeer probaat middel van communicatie. De overheid werkte dit gebruik in de hand. Dergelijke tekens werden gereglementeerd. Zo dienden **wisselaars** een **schotel** uit te hangen. Ook de grootte van de borden werd wettelijk bepaald, want sommige borden hinderden vaak de gewone doorgang op de straat.
Deze tekens bleven zeer belangrijk als plaatsaanduiding, aangezien *huisnummers* slechts onder de Franse bezetting in voege traden. Vroeger diende men een huis aan te duiden met zijn naam. Bv. ... *daar de Roose uithangt...* of ... *waar men het aschtonnetje uitgestoken heeft*. Voor een ongeletterde bevolking was dit zeker een helpende hand om beter de gewenste bestemming te vinden.

Korte historische schets

Hierbij willen we wel enkele feiten aanstippen om aan te tonen dat reclame voeren wel van alle tijden is en dat beeldende tekens daartoe zelfs al in de oudste tijden graag gebruikt werden. De oudst bewaarde sporen van handelaars die op de gevel van hun winkel in sculptuur of schilderwerk hun ambacht uitbeeldden, dateren van ver voor onze jaartelling.
Uithangtekens waren immers bij de Egyptenaren al goed bekend.
Andere dergelijke tekens dateren uit het begin van onze jaartelling. Op 24 en 25 augustus van het jaar 79 dekte bij een uitbarsting van de Vesuvius een metersdikke lavalaag de steden Pompeï en Herculaneum. Pas in 1748 begonnen archeologen aan het blootleggen van deze bedolven steden. Naast kunstvoorwerpen ontdekten ze ook heel wat van het dagelijkse leven in zo'n Romeinse stad. Zo vonden ze tal van basreliëfs en fresco's die toen als uithangtekens de te koop gestelde koopwaar moesten aanbevelen.
In de vroege middeleeuwen werden ook tal van uithangtekens gebruikt en dat vooral in de grote steden. Bij bouw- en baggerwerken komt er wel eens wat aan het licht dat sedert eeuwen onder water of in een dikke modderlaag verborgen zat. In Parijs werden verschillende oude uithangtekens teruggevonden. Door de zorg van hardnekkige verzamelaars komen deze tekens, nu helemaal gezuiverd, weer tot ons.
Bij hun ontstaan kozen de gilden en de ambachten een eigen schild waarop de attributen van hun ambacht prijkten. Dit wapen vonden we dan terug als sculptuur en/of op de huizen of winkels waar hun gildeleden woonden.
Hier dienen we te wijzen op de diverse soorten:

A. Driedimensionale uithangtekens
Hier wordt gewoonlijk een gebruiksvoorwerp van het ambacht voorgesteld. Bv. een schaar, een borstel of een pluim.
Het gebeurde ook dat ze een eindproduct aanbrachten. Bv. een hoed, een ham, een laars.
B. Tweedimensionale uithangborden
De aan te prijzen waren werden op een plat vlak aangebracht. Hier vinden we vaak geschilderde borden met daarbij een korte tekst. Zoiets treffen we ook wel op schilderijen aan. Bv. Pieter Brueghel aan de herberg *In de Kroon*.
C. Symbolische tekens
Sommige voorstellingen hadden een vaste betekenis voor de hele regio, soms voor het hele land.



Het Hert, Roeselaarsestraat noord
Vele jaren prijkte een hertenkop op de gevel van apotheek Verhamme, Roeselaarsestraat 40 (nu apotheek Vande Weghe). In vele andere gemeenten vind je op apotheken herten, hertenkoppen of gewoon een gewei. Reeds vanaf de middeleeuwen werd de eenhoorn een medisch symbool. Fijngemalen poeder, afkomstig van de eenhoorn gold als universeel antidotum tegen alle vormen van gif. Toen de apothekers in de 17de eeuw een zelfstandige gilde vormden, namen velen van hen de eenhoorn als embleem. Later werd de eenhoorn door het hert vervangen. Een hertengewei was wel heel makkelijk te bekomen. Wat van een eenhoorn niet gezegd kon worden. Daarom werd die hoorn steeds door die van een narwal vervangen. Meermalen werd de vraag gesteld waarom nu juist **het hert** of **het hertengewei** als symbool van een apotheek fungeerde. Er zijn diverse redenen. Volgens sommigen is de keuze gerechtvaardigd, als men weet welk een grote rol het hert in de artsenijschat gespeeld heeft. Wat werd zoal niet van het hert gebruikt?

Herthoorn hing in ieder apotheek. Men kon er ex tempore gebruik van maken door een beetje ervan af te schaven of te raspen. Dit schaafsel of raspel werd dan met andere poeders vermengd of in gerstewater gekookt of in geleien en likpotten geroerd. Het diende *om de buikloop en de bloedlozingen te stuiven, om te versterken, de krachten te herstellen en aan het vergif te weerstaan*, aldus Nicolaes Lemery in zijn *Woordenboek der Enkele Droogeryen*, Rotterdam, 1743.
Hertshoorn verdween uit de artsenij met de P.B. III van 1906, daarvoor sprak men van *Ossa usta alba. Phosphas calcis ossium. Cornu cervi ustum.* Men gebruikte hertshoorn dus als grondstof voor de bereiding van calciumfosfaat. Maar niet alleen de hoorn van het hert behoorde tot het farmaceutisch arsenaal, nog andere delen werden als geneesmiddel gebruikt.
Os e corde cervi, het been uit het hart van het hert, werd sinds onheugelijke tijden als medicijn gebruikt. Verscheidene grote zoogdieren hebben in hun hart een kraakbeen, dat harder wordt naar gelang het dier veroudert. Aan dit hartbeen van het hert werd bijzonder veel belang gehecht als cardiotonicum. In de oude stedelijke farmacopees komt het dan ook steeds voor in de meest kostbare bereidingen zoals Diarhodon Abbatis, Electuarium laetitiae Galeni, Electuarium de gemmis (= edelstenen) e.a. Allemaal medicijnen die niet bestemd waren voor 'arme lieden'.
Cervi genitale, het teellid van het hert gedroogt en tot poeder gebracht is goed om het zaed te verwekken.
Medulla cervina, het merg van 't hert, men gebruikt het uitwendig *in vliegende jigtpynen, heupijgt, beenbreuken* en om de zenuwen te versterken.
Sevum cervinum, het vet of smeer van het hert is zacht makende, goed voor de zenuwen.
Verder hadden we nog het hielbeen van het hert, goed voor de rodeloop, het bloed van het hert in de zon gedroogd gold als *zweetdryvend* en *men kan het gebruken in 't zijde wee en jigt*. De blaas van het hert *uitwendig gelegt is goed voor den dauwworm* (een vorm van ekseem) en andere delen werden verder ook nog gebruikt.

Maar er bestaat een andere uitleg waarom het hert als symbool voor de apothekers werd uitgekozen. Vooreerst wijst de hoge ouderdom die, althans volgens de legende, het hert kan bereiken en gezondheid is gemakkelijk te combineren met geneesmiddelen, met apotheek.
Hesiodus (8ste eeuw v. Chr.) wist te vertellen, dat het leven van een mens ten einde loopt aan 96 jaar. De kraai leeft negen maal langer en het hert viermaal langer dan de kraai. Dan zou dat voor het hert 3 456 jaar beduiden!
Een andere reden is het feit dat de herten de gave bezitten om de kruiden die hen moeten genezen te kunnen

onderkennen. Daarvoor getuigen Plinius, Cicero, Apuleus, Aristoteles en Theophrastus.

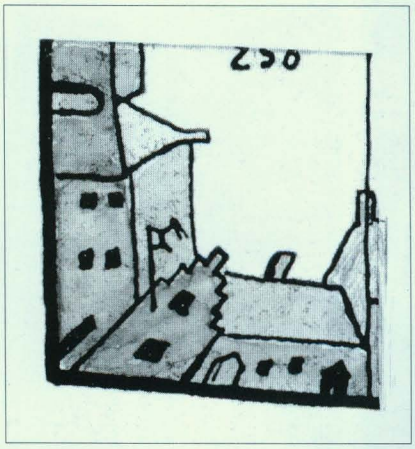

Den (grooten) Hert, hoek Gentsestraat en Marktstraat
In 1626 werd deze herberg op die plaats opgericht. In het landboek van François De Bal van 1746 wordt deze herberg aangeduid met een uithangteken waarop een lopend hert met gewei afgebeeld staat.
Deze herberg had een bovenzaal die lange tijd als vredegerecht dienst deed. Ze verdween voor goed in 1976.

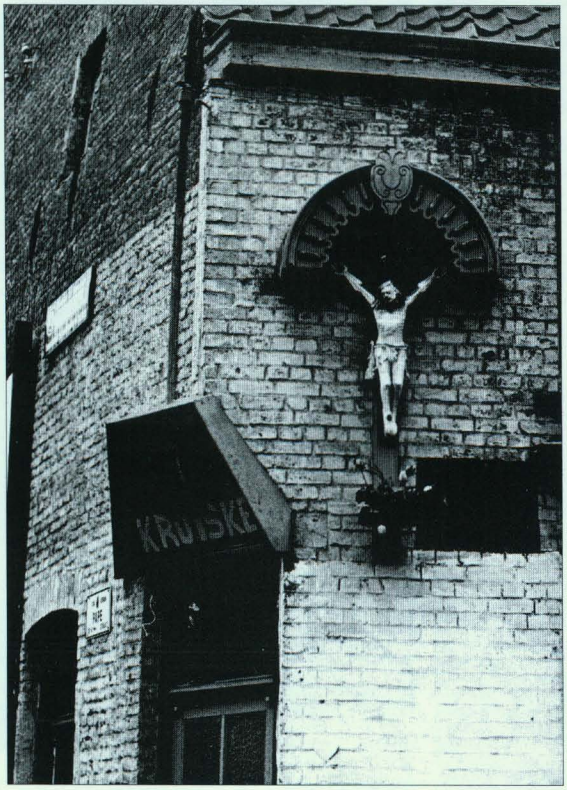

't Kruiske, hoek Gentsestraat met Papestraat
Op die hoek was er jaren lang een herberg met die naam. Rond 1840 hield smid August Verhelle er café. Het bleef bestaan tot zelfs na de Tweede Wereldoorlog. Aan de gevel van die herberg (kant Gentsestraat) hing een groot houten kruis. Vandaar de naam. Bij het slopen heeft de firma Gasquet, dit kruis op eigen kosten nog hersteld.

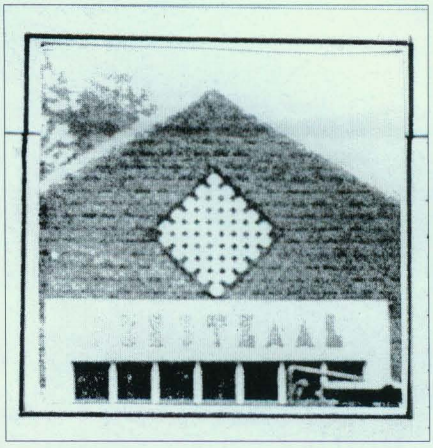

Het Damberd, Gentsestraat noord
Vanaf de 17de eeuw heette het lokaal van de Bosseniers *De Bosse*. De daarachter liggende kouter noemde men *De Bossekouter*. Wanneer de herberg na jaren van naam veranderde, kreeg ze de naam *Het Damberd* toegewezen. Er kwam een plaat, haaks op de gevel, waarop een dambord afgebeeld stond. Na veel jaren weer en wind getrotseerd te hebben, verdween dit bord aan de straatkant.

Na de Tweede Wereldoorlog werd in de tuin een ruime feestzaal gebouwd om de vele feestelingen te kunnen herbergen die geregelde bezoekers waren van deze herberg. Op de nieuwe voorgevel van deze feestzaal werd ook een dambord aangebracht dat wel in ruitvorm de gevel sierde. In 1909 liet brouwer Gustaaf Rosseel, schepen van Izegem, het *Bossenhof* herstellen. Deze herberg was al jaren het vast lokaal van de karabijnschutters van Sinte-Barbara. Tijdens de herstellingen werden twee stenen gevonden: een met het jaartal 1747 en een andere met twee gekruiste karabijnen, zijnde de vaste wapens van de Bosseniers. Deze twee stenen werden toen in de voorgevel van de herberg aangebracht.

Den Beer, Marktstraat west
De vroegere herberg, die jarenlang op die plaats gevestigd was, heette *Sint-Sebastiaen* en was het lokaal van de handboogschutters en tevens van 1815 tot 1923 het stadhuis. In het begin van de 19de eeuw woonde daar de familie Van Biervliet, waarvan de vier dochters de latere stichteressen waren van de *Dames van Biervliet* in Tielt.
In 1923 kocht de stad het herenhuis van Camille Ameye op de Korenmarkt om het als stadhuis te gebruiken. De vroegere herberg werd in twee gedeeld. In het meest

noordelijk deel kwam stoffenwinkel De Beer. Boven de deur wees een lopende bruine beer de zaak aan.
Wanneer het echtpaar Cyriel Dejonghe- Elisabeth Boone deze winkelzaak betrok, was het wel om er te rentenieren en een rustige oude dag te slijten. Voordien was hij molenaar op de molen in de Kortrijksestraat hoek met de Droge Jan. Op 9 december 1935 werden de echtgenoten gestikt in hun bed gevonden.

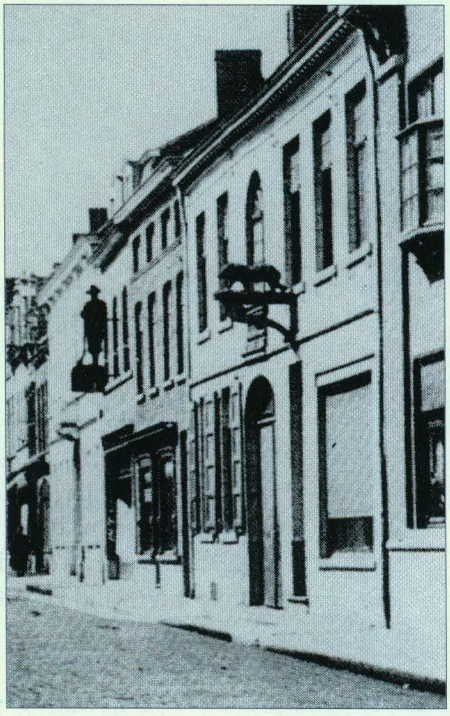

In de boer van Transvaal, Marktstraat west
De familie Corteville baatte een kledingzaak voor heren uit en had die zonderlinge naam aan haar winkel gegeven. De winkel moet zijn ontstaan gekend hebben in het begin van de vorige eeuw, wanneer de boerenoorlog in Transvaal woedde. Boven de deur, haaks op gevel en straat, stond een levensgrote Transvaalse boer met geweer de voorbijgangers aan te staren. Die figuur was uit een metalen plaat gezaagd en aan beide zijden geschilderd. Bij gevelwerken werd de Transvaalse boer weggenomen en verdween hij voorgoed uit het straatbeeld.

A Jeanne d'Arc, Roeselaarsestraat zuid
Voor de Eerste Wereldoorlog had de familie Delannoye een kledingzaak voor heren, vooraan in de Roeselaarsestraat, naast de drukkerij Van Moortel. De naam stond gezandstraald op de glazen voordeur samen met het beeld van een geharnaste Jeanne d'Arc, te paard met wimpel.
De zaak sloot met het overlijden van het ouderpaar. De enige dochter huwde met een drukker.

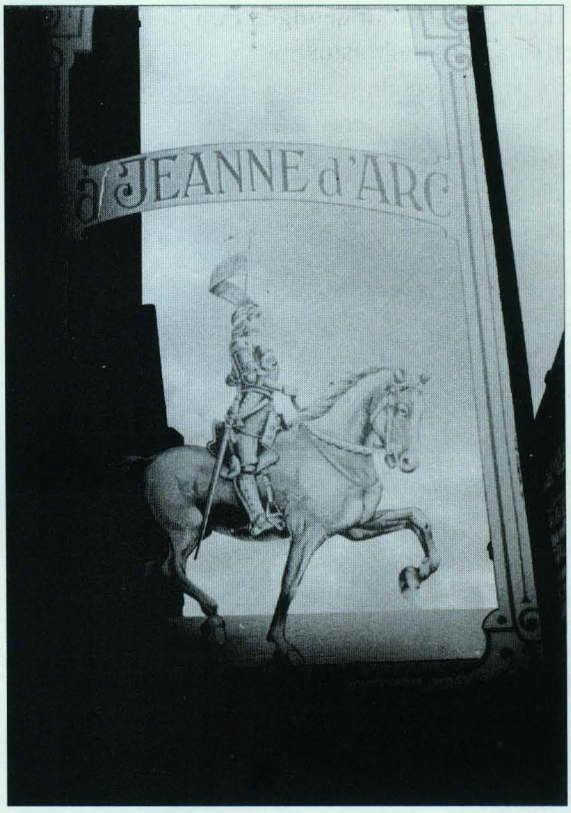

Het Wit Kruis, hoek Sint-Tillostraat met de Baron de Pélichystraat *(geen illustratie)*
Op deze hoek had de heer Vanbesien ook een kledingzaak voor heren die de naam droeg van *Het Wit Kruis*. Boven de voordeur was een groot wit kruis aangebracht met vier gelijke armen, die naar het uiteinde iets breder werden. Op de dwarsbalk was de naam in zwarte kapitalen aangebracht.

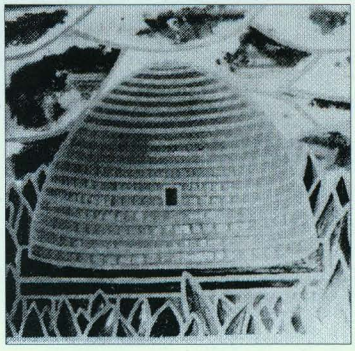

De Biekorf, Grote Markt zuid
Tijdens het interbellum runde Gabriël Huyghe een pasteibakkerij op de zuidzijde van de Grote Markt. Deze zaak was wel bekend om haar bijzondere kwaliteit. Als merkteken voerde ze een *bijenkorf*. Zo kon je dit teken terugvinden in een brandvenster boven de voordeur van de pasteibakkerij en ook op de dozen die ze gebruikten om

hun gebak in op te bergen.
Wanneer Jacques Vansteenkiste de zaak overnam, bleef dit uithangteken bewaard. Zelfs op de dozen die de winkel verlieten, stond *De Biekorf* steeds duidelijk afgebeeld. Dit bleef zo duren tot Jacques Vansteenkiste met bakken stopte en cafébaas werd in het *Oud Stadhuis*.



Hoekhuis Burgemeester Vandenbogaerdelaan met de Dweersstraat
Wanneer Jules Vercoutere in 1923 stierf, volgde Charles Lalloo hem op als directeur van de Nijverheidsschool. Lalloo woonde op de hoek van de Dweersstraat en had een groot venster op zijn gelijkvloers aan de kant van de Burgemeester Vandenbogaerdelaan. Op het fronton boven het venster staat een Rubenshoofd met palet. Links en rechts zijn rozentakken als vulling aangebracht.

Tabakswinkels
Vroeger dienden de winkels waar tabak kon aangekocht worden boven hun deur een bijzonder teken aan te brengen. Dit teken bestond uit twee kegels met het grondvlak aan elkaar vast; op de punt van elke kegel stak een bolletje. Op elke kegel vonden we een witte bol en een mantel van rood-wit-rood.
We konden vier verdwenen voorbeelden terugvinden:
Huis Denys, Kerkplein zuid
Huis Van Moortel, Roeselaarsestraat zuid
Huis Lemiere, Sint-Pietersstraat west
Huis Nonkel, Korenmarkt oost

't Kruiske, hoek Baronstraat en Reperstraat
Vele jaren stond er op die hoek de herberg *'t Kruiske*. Aan de zijgevel, kant Reperstraat, hing er toen een grote, in hout gesneden gekruiste Christus. Aan de bovenzijde van het kruis was er ook een afdak.
Dit kruis hing een tijd later aan een fabrieksgevel in de buurt, in de Baronstraat.



Huis Nonkel op de Korenmarkt.

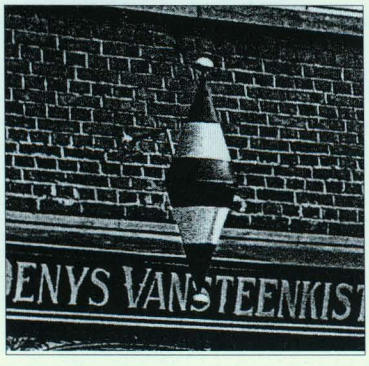

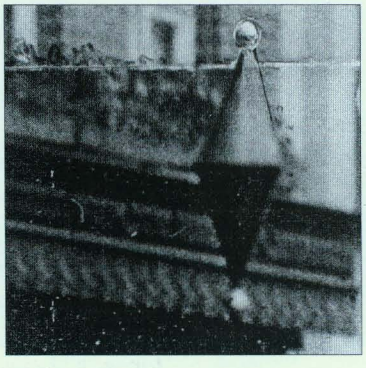

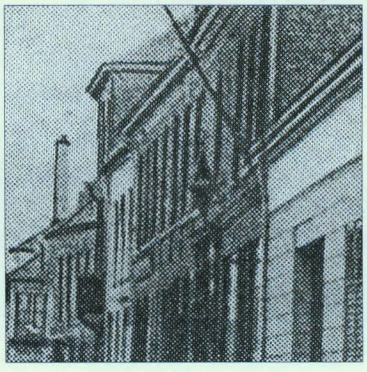

V.l.n.r. Huis Denys, Kerkplein; Huis Lemiere, Sint-Pietersstraat en Huis Van Moortel, Roeselaarsestraat.



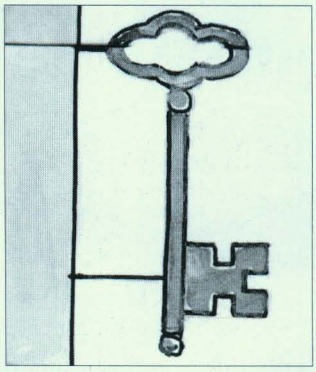

Reconstructietekening Antoon Vandromme.

De Gouden Sleutel, Brugstraat, eerst west, daarna oost
Even voor de aanvang van de Tweede Wereldoorlog vestigde Jozef Dewaele zich op de westzijde van de Brugstraat, tussen Wolvestraat en spoor. Daar hield hij een druk bezochte kruidenierszaak open. Hij stond ook bekend als een beste toneelspeler in de toneelgroep van *De Lustige Vrienden*. Na enkele jaren verhuisde hij. Hij bleef in de Brugstraat, maar nu op de oostzijde, in het huis dat later door de familie Clarysse bewoond werd.
Hij duidde telkens zijn winkelzaak aan met een grote vergulde sleutel.



Man met likeurfles (windwijzer), Roeselaarsestraat, zuid
Aan de Roeselaarsestraat 109 woonde vroeger de familie Werbrouck, die een handel in wijnen en likeuren runde. Boven op het huis staat een bijzondere windwijzer: een man met een likeurfles in de hand. Het huis werd achtereenvolgens door diverse families bewoond, maar de likeurman boven op het dak bleef al die tijd reclame voeren in alle windrichtingen.

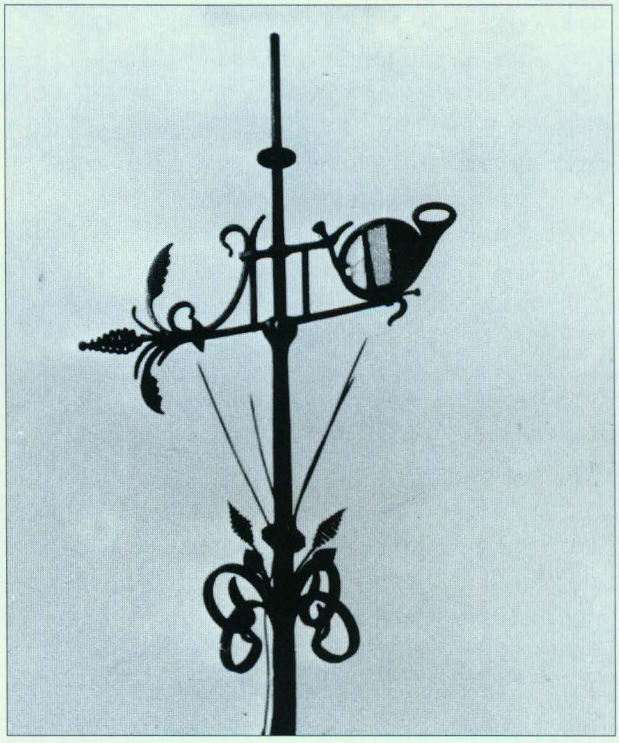

Posthoorn (windwijzer), hoek Roeselaarsestraat met Baron de Pélichystraat
Eind 19de eeuw werd een nieuw postgebouw neergezet op de hoek van de Roeselaarsestraat met de Baron de Pélichystraat. Boven op het dak werd een windwijzer aangebracht. Die kreeg een zeer passend model: het windvlak werd voorzien van een posthoorn, de hoorn die vroeger geblazen werd van zodra de postkoets in de nabijheid kwam van een vaste standplaats.

In de krokodil, Roeselaarsestraat zuid *(geen illustratie)*
Dat was vele jaren de naam van de drogisterij van Aimé Rosseel. Benevens een vijzel in bas-reliëf die op de gevel aangebracht was, lag er ook lange tijd een kleine opgezette krokodil in het uitstalraam. In 1976 kwam er een neonverlichting bij met de afbeelding van een krokodil.
Tot in het begin van de 17de eeuw voerden drogisten en apothekers een krokodil als vast symbool. Later kozen de apothekers voor het hert. De drogisten bleven trouw aan hun symbool.

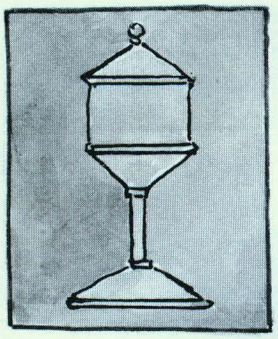

Reconstructietekening Antoon Vandromme.

De Gulden Beker, Roeselaarsestraat noord
Op de hoek met de Wantje Pietersstraat stond na de Tweede Wereldoorlog een herberg met die naam. Zij verving café *De Meibloem*. Boven de deur hing een glazen uithangteken waarop een gulden beker de aandacht trok.
Deze herberg bestaat al lang niet meer.

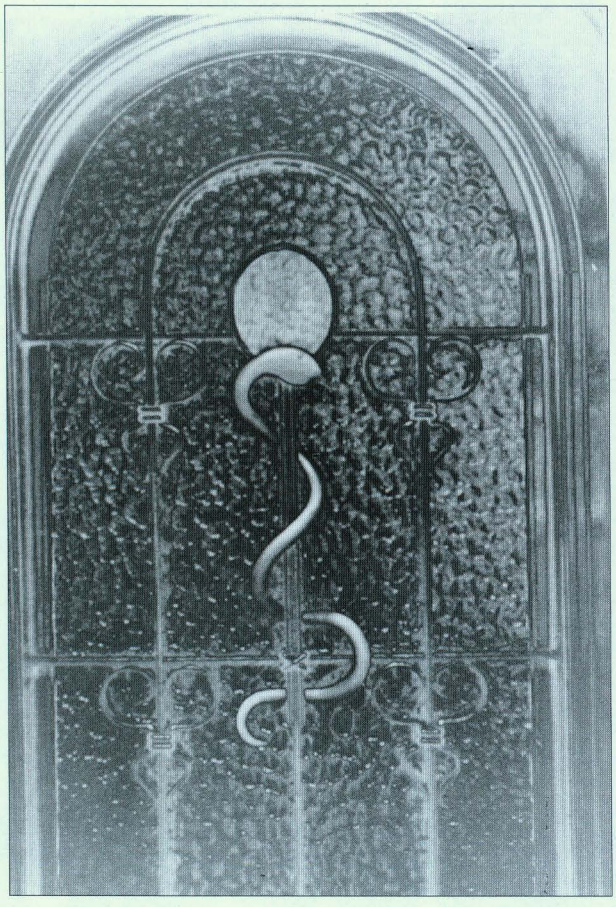

Staf met slang, Krekelstraat zuid
Dit embleem uit de Griekse mythologie vonden we terug bij *Aesculapius (Asklepios)*, god van de geneeskunde. Midden de 20ste eeuw pratikeerde hier in de bocht van de Krekelstraat (tussen Burg. Vandenbogaerdelaan en Ommegangstraat) dokter De Bever. Aan de voordeur van zijn woonst liet hij de attributen van Aescalapius aanbrengen.



De Jachthoorn, Krekelmotestraat oost
Traiteur Roger Vandommele had een eigen zaal die voor feesten ingehuurd kon worden. Hij had die zaal de naam gegeven van *De Jachthoorn*. Op een lichtbak langs de straatkant was naast de naam ook een jachthoorn te zien. Met het stopzetten van het bedrijf is de uitbating van de zaal ook weggevallen.
Aan zijn woonhuis in de Sint-Rafaëlstraat 17 was ook een eenvoudige voorstelling te zien van zijn beroep als tafelhouder. Aan beide bovenvensters zag men een eetbord met bijhorend bestek, vastgemaakt aan het smeedwerk.

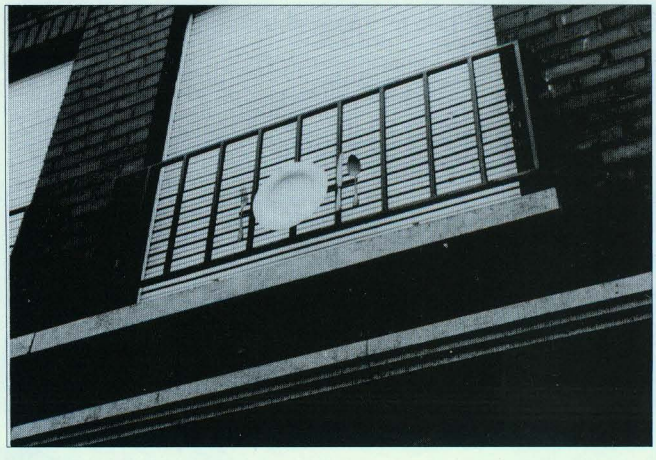

't Kaderke, Sint-Pietersstraat 5
Hier hield het echtpaar Rudi d'Artois-Lafaut een winkel open van teken-, schilder- en schoolmateriaal en konden kaders op maat besteld worden. Op een uithangbord kon men als aanduiding van zijn zaak een atelierezel vinden

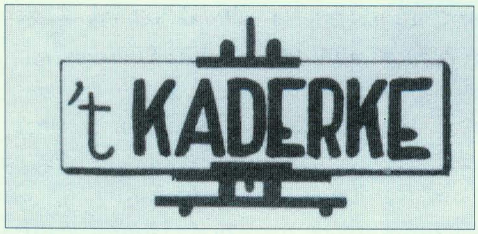

met daarop een doek dat de naam droeg van zijn winkel. Ondertussen is hier een restaurant gevestigd.

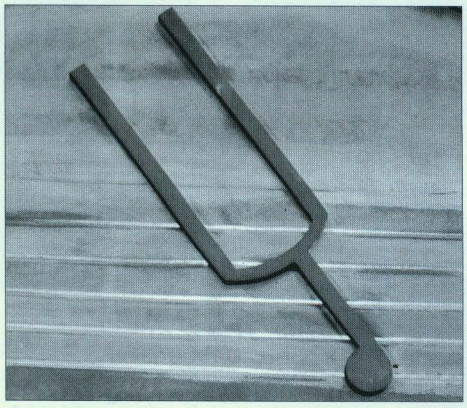

De Stemvork, hoek Gentsestraat met Kerkstraat
Op de plaats waar vroeger de herberg *De Gouden Leeuw* gelegen was, kwam een muziekwinkel. Als beeldend teken voor die zaak kozen de eigenaars voor een stemvork die ze gezandstraald lieten aanbrengen op een venster. Voor ze deze locatie innamen, was hun zaak gestart in de Kruisstraat, langs de oostzijde. Daar hadden ze al hetzelfde embleem voor hun winkel aangebracht op de voordeur. Ook op de zijgevel langs de Gentsestraat prijkt een stemvork.



Bambi, Hallestraat noord
Hier vonden we een hele tijd een geschilderde bambi, op groot formaat, op de muur van een blinde venster van deze jeugdcafé. Het was wel dezelfde figuur uit de gelijknamige Walt Disneyfilm.
Deze herberg is nu *het 25ste uur*.



Zonder titel, gekruiste hamers, Stationsstraat zuid
Bij een huis bezet met witte tegels was er boven de voordeur een glas-in-loodversiering te zien. Daarop stonden twee diverse gekruiste hamers, wellicht voorwerpen die bij het beroep van de bewoner pasten. Na een lange periode van leegstand is het gebouw nu gesloopt.

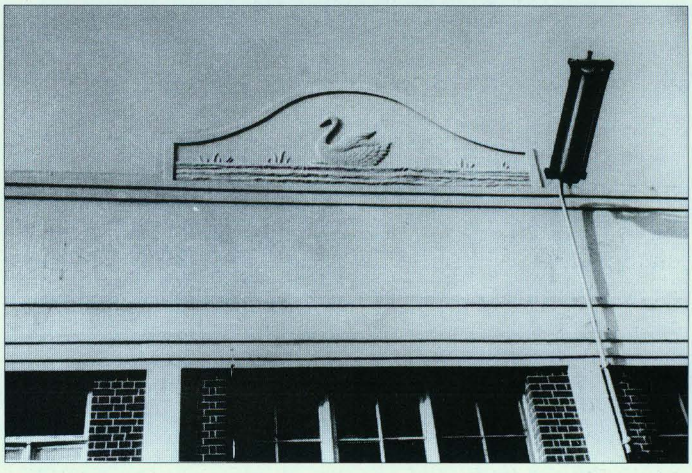

Kant Wijngaardstraat.

De Zwaan, Kruisstraat, Wijngaardstraat en Burg. Vandenbogaerdelaan
De borstelfabriek van Emile Gheysens voerde de zwaan



Kant Kruisstraat.

als vast embleem. De firma was tijdens het interbellum een van de grootste borstelfabrieken. Tijdens die periode kon men dit symbool terugvinden boven de fabriekspoort in de Wijngaardstraat, in de Kruisstraat en boven de voordeur van zijn privéwoning in de Burg. Vandenbogaerdelaan.

Apotheken

Vroeger werden de apotheken aangeduid met een hert, hertenkop of gewoon een gewei. Later kwam een beker met een slang eromheen meer en meer in gebruik. Af en toe werd er ook wel eens een vijzel gebruikt, maar dan wees die gewoonlijk op een plaats waar apotheek en drogisterij samen gingen.
Bij ons bleven verschillende voorstellingen zichtbaar.

Beker (of schaal) met slang

Apotheek Verhamme aan de Roeselaarsestraat 36 had vroeger zo'n reclame. Onder de lichtreclame ontdekken we nog een deel van de vroegere vergulde hertenkop.
Bij de apotheek A. Vermeulen, Dam 24, zagen we vroeger

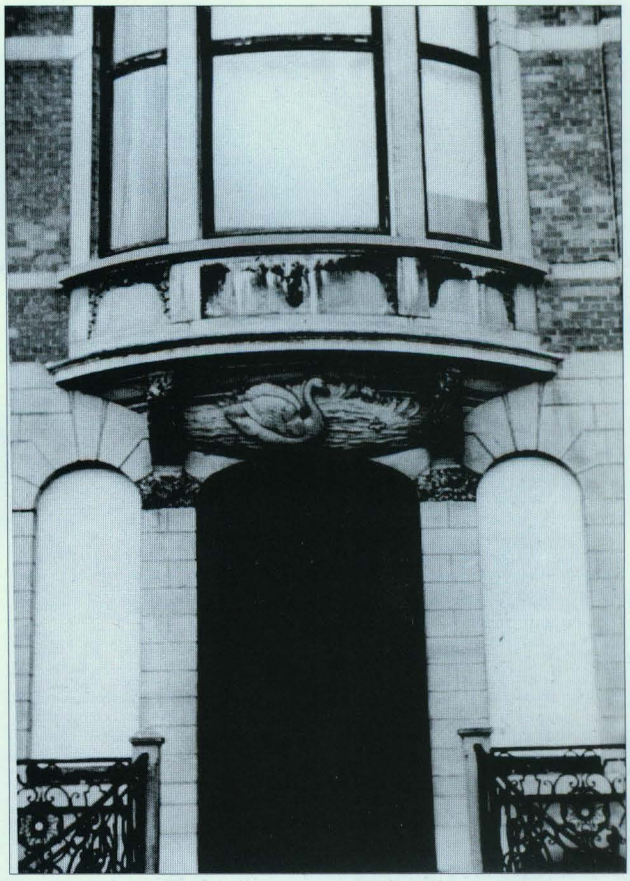

Privéwoning van Gheysens in de Burg. Vandenbogaerdelaan

de aanduiding in bas-reliëf zoals apotheker Vieren die bij de bouw van zijn huis liet aanbrengen.
Bij de vroegere apotheek Wyffels, hoek Marktstraat met de Grote Markt, blijft het embleem van de verdwenen apotheek nog steeds als een verzorgd gevelelement gaaf bewaard. Hier valt het wel op dat er twee slangen zich rond de beker wringen, wellicht is dit om de sterke symmetrie van het geheel nog beter te steunen.



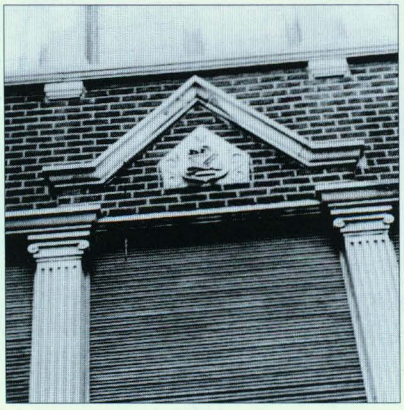



V.l.n.r. apotheek Verhamme, Vermeulen en Wyffels.



Apotheek Veranneman.

Wanneer apotheker Florent Lalleman verhuisde van de hoek Brugstraat met het Baertshof naar de overkant van de straat (Grote Markt 17) kwam er ook een gifbeker met een slang als symbool van zijn apotheek boven zijn ingangsdeur. De huidige apotheker Christiaens gebruikt nog steeds dit symbool.
Aan de Roeselaarsestraat 154, bij apotheker J. Bekaert, is ook een drogisterij gevestigd. Vandaar dat het embleem op het gezandstraalde glas van de voordeur deze dubbele aanduiding laat zien: een slang voor de apotheek en een vijzel voor de drogisterij.



De Sterre, Roeselaarsestraat noord
De herberg was gelegen west van de brouwerij Vandeputte die ook een ster als brouwersembleem voerde. Er was een ster aangebracht op de sluitsteen, boven de ingangsdeur van de herberg en boven de inrijpoort naar de brouwerij. Het ging telkens om een vijfpuntige gouden ster in basreliëf.



Apotheek Bekaert.



De Gouden Schaar, Grote Markt west
De familie De Meulemeester-Vandenbunder hield daar een zeer gekende winkel van werkkledij open. Boven de ingangsdeur hing een grote vergulde schaar, die voor vreemde klanten de juiste aanwijzing gaf. Dit symbool bleef meer dan een eeuw op die plaats bewaard. Toen in 1984 de weduwe De Meulemeester overleed, werd de oude winkelzaak verkocht, wat een definitief einde stelde aan *De Gouden Schaar*.





Het Gouden Mandeken, Grote Markt noord
Bij het begin van de 20ste eeuw stond er bij Amand Laridon een groot uithangteken bovenop de dakgoot, waarop een vergulde mand te zien was.
Bij de zeldzame eeuwelingen uit de vorige eeuw dient zeker de waardin uit het Gouden Mandeke gerekend te worden.

Het Gouden Schaap, Stationsstraat zuid
De winkelzaak van matrassen werd gesticht door Jules Allewaert-Parmentier. Later werden ook nog dekens en spreien verkocht. Zijn opvolger, André Descheemaeker, nam er nog tuinmeubelen en kampeergerief bij. Boven de deur, haaks op de straat en gevel prijkte een geschilderd gouden schaap van plaatijzer.

In de Bosmolens, Meensesteenweg oost *(geen illustratie)*
In de 19de eeuw stond op de oostzijde van de weg, een huizenrij in de bocht aan de Bosmolens. Het laatste huis was een herberg. Daar er vroeger nog drie molens op die wijk gedraaid hadden, had de waard van deze herberg gekozen voor een uithangteken waarop drie staakmolens geschilderd stonden.



Reconstructietekening Antoon Vandromme.

De Witte Engel, Marktstraat west
Tijdens het interbellum was de speelgoedwinkel van Leon Terryn een gekende zaak in de Marktstraat. Boven de deur hing een wit geschilderde engel met brede vleugels in uitgezaagd plaatwerk. Heel wat Izegemse jeugd heeft aan het uitstalraam met begerige blikken gedroomd van de uitgestelde waar. Bij het sluiten van de zaak verdween de engel.

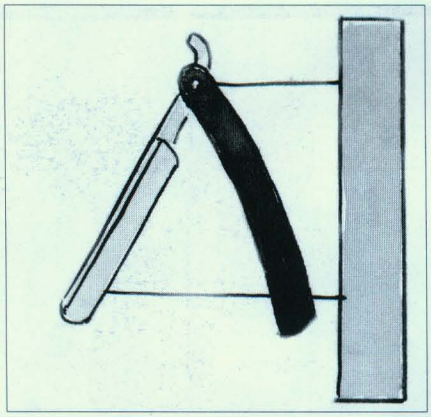

Reconstructietekening Antoon Vandromme.

Het Scheers (scheermes), Meensestraat west
Naast de vroegere brouwerij Rosseel woonde de familie Roose. Daar was een gekende slijperij voor messen, scheermessen en scharen. Vele jaren hing daar een groot open scheermes boven de deur, haaks op de straat.
Voorheen was dat de herberg *Sint-Arnoldus*, die afhankelijk was van de daarnaast liggende brouwerij. Tijdens die jaren kon vanuit de brouwerij een voorraad tonnen bier geleverd worden zonder op straat te komen. Er was immers een trap en een kelderdeur die rechtstreeks toegang verschaften tot de herbergkelder.

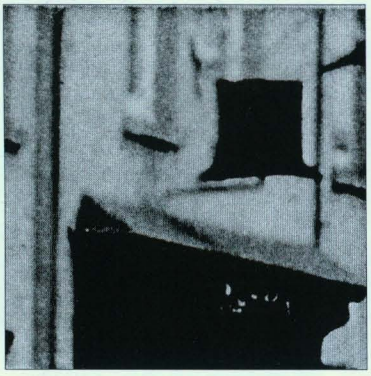

In den Roden hoed, Sint-Pietersstraat west
Tijdens het interbellum was er ook een hoedenwinkel van de familie Deblauwe noord van de herberg *In Amerika* in de Sint-Pietersstraat. Boven de deur hing een driedimensionale buishoed in karmijnrode kleur.

In den Ouden Sinte-Pieter, Sint-Pietersstraat west
Tot na de Tweede Wereldoorlog hing er een ijzeren plaat aan een stevige haak haaks op de gevel. Aan de ene zijde was de naam van de herberg in gotische letters aangebracht, aan de andere zijde stond het borstbeeld geschilderd van Sint-Pieter, met de sleutels in de hand. Bij de schilderwerken werd alles vernieuwd, maar de *Prins der apostelen* verdween. Veel later kwam er een geschilderde Sint-Pieter op doek de oude herberg aanwijzen, die tegen de gevel werd vastgemaakt.





De Gouden Zeester, Noordkaai
Dat was tot kort voor de Tweede Wereldoorlog een herberg op de Noordkaai waar veel schippers binnenliepen. De naam stond in de arduinen blokken van de poortomlijsting gehouwen en aan beide zijden van het raam was een cirkel zichtbaar met daarin een basreliëf waarin enkele baren en een grote gouden ster zichtbaar waren. Alles verdween met de verbreding van het kanaal en de werken voor de nieuwe brug in 1974.



Reconstructietekening Antoon Vandromme.

In den Zoeten Inval, vroegere Molstraat noord
Voor de Tweede Wereldoorlog was er dicht bij *Den Abele* een herberg met een bijzonder uithangteken. Daarop stond een omgekeerde bijenkorf geschilderd en daaruit staken twee benen van een man. Een persoon die ten volle in een grote hoeveelheid zoets was gevallen.

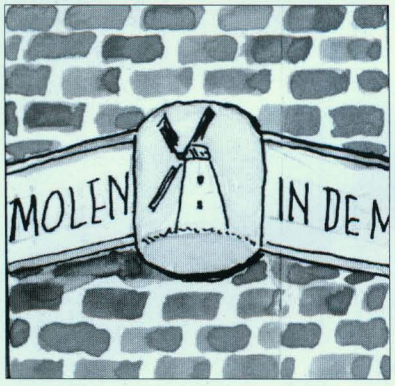

Reconstructietekening Antoon Vandromme.

In de Molen, Molenweg 5 zuid
Deze kleine herberg lag in de onmiddellijke omgeving van de vroegere *Plaatsemolen* (Brabants molen). Deze verdwenen banmolen was eeuwen eigendom van de heren, graven of prinsen van Izegem.
Boven de ingangsdeur van de herberg met bolletra was er een uithangteken aangebracht waarop een kleine stenen molen was afgebeeld.

In den Gouden Hoed, Roeselaarsetraat noord *(geen illustratie)*
Rechtover de Heilig-Hartkerk runde de familie Bossuyt een speciaalzaak voor heren. Boven de ingang prijkte een driedimensionale buishoed in goudgele kleur.

De Politieagent, Roeselaarsestraat zuid *(geen illustratie)*
Op de paterswijk had Al. Vanderheeren een winkel van geschenken, vooral in glas en glei. Daarnaast was er ook heel wat huisgerief te vinden.
Aan de gevel hing een tweedimensionale politieagent met opgestoken arm, aan beide zijden beschilderd. In de handpalm van de agent stond het woord HALT zeer duidelijk leesbaar geschilderd.

l'Hirondelle (de Zwaluw), Stationsstraat noord
De familie Devolder woonde op het einde van de Stationsstraat en baatte er een borstelfabriek uit met als merknaam *De Zwaluw* of *l'Hirondelle*. Hun embleem was dan ook een vliegende zwaluw in een cirkel.
De fabriek was gelegen achter het huis aan de Stationsstraat en paalde aan de noordkant aan het spoor. Op de achtermuur konden voorbijrijdende reizigers steeds de reclame lezen



Reconstructietekening Antoon Vandromme.

Borstelfabriek l'Hirondelle met het bijpassend embleem. In het complex zijn er sinds 1994 acht sociale woningen, opgericht met steun van het Sociaal Woningsfonds.

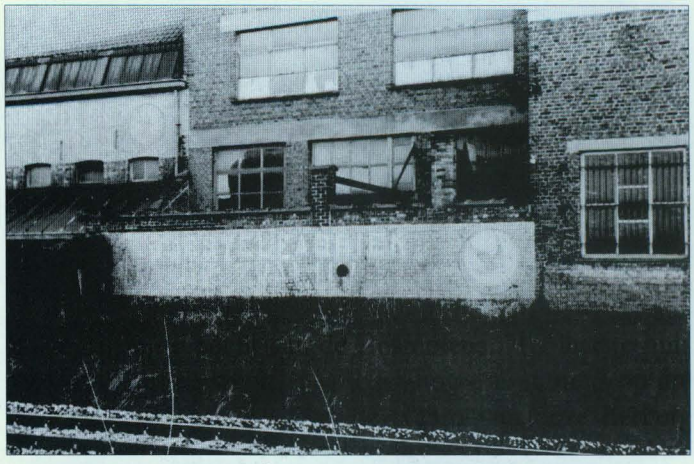

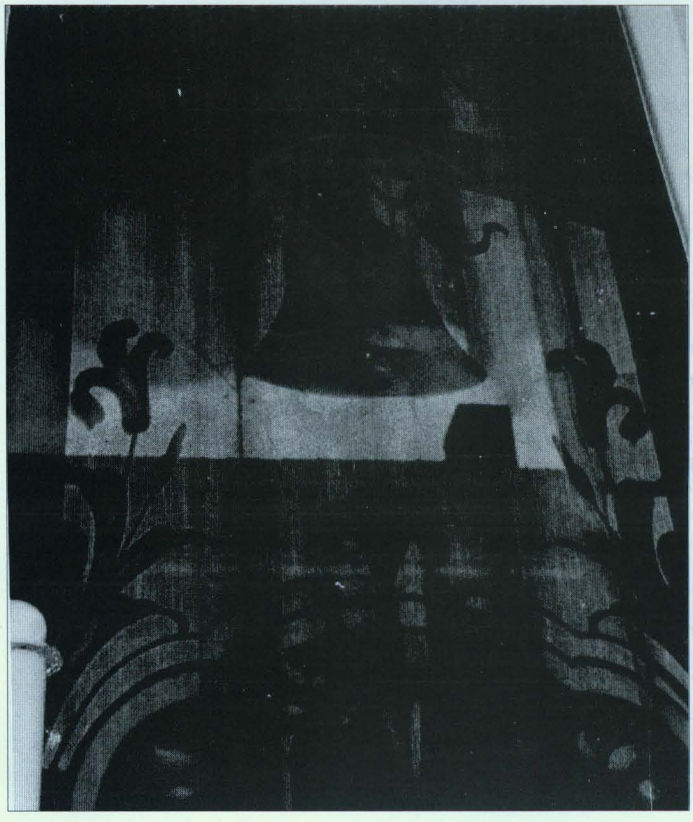

In de Klok, hoek Baron de Pélichystraat en Sint-Tillostraat
In de dertiger jaren van de voorbije eeuw was er op de noordoosthoek een kledingzaak voor heren. De winkel werd uitgebaat door Demeulenaere. Daar de winkel dicht bij de Sint-Tillokerk (met beiaard) gelegen was, kreeg die zaak de naam *In de Klok*.
Op het glas in de voordeur was dan ook een gezandstraalde klok aangebracht samen met de naam die op een banderol boven de klok prijkte.



Haan, Baronstraat 171
Deze muurschildering, die een hoenderkwekerij aanduidde, werd uitgebaat door E. Grymonprez en verdween eind 1976.

Gambrinus, Glas in de voordeur van café *Klein Menen* in de Meensestraat
Voorstelling van een drinkende koning Gambrinus of Cambrinus. Hij wordt beschouwd als de uitvinder van het bier, als de god van het bier en van de brouwers.
Sommigen zijn de mening toegedaan dat de naam een verbastering is van Jan Primus (Jan I, graaf van Brabant) die wel een flink glas bier kon appreciëren.

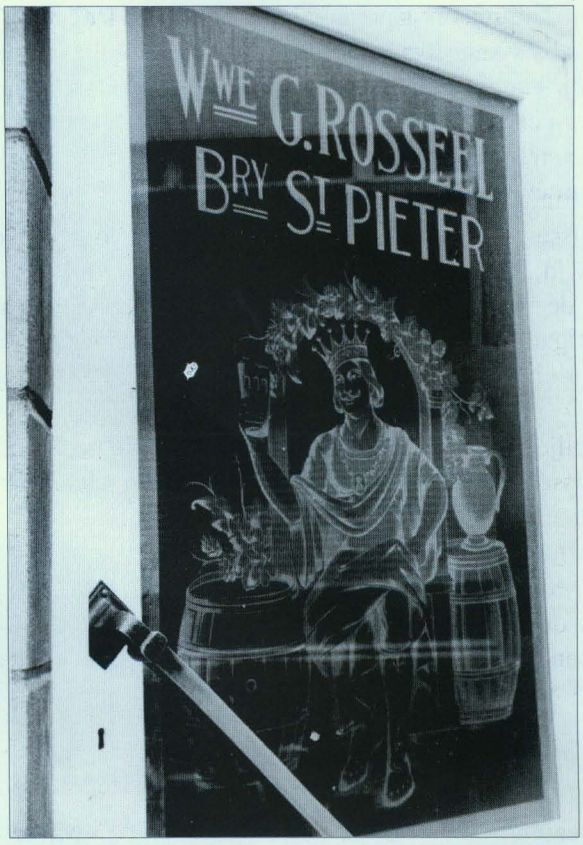

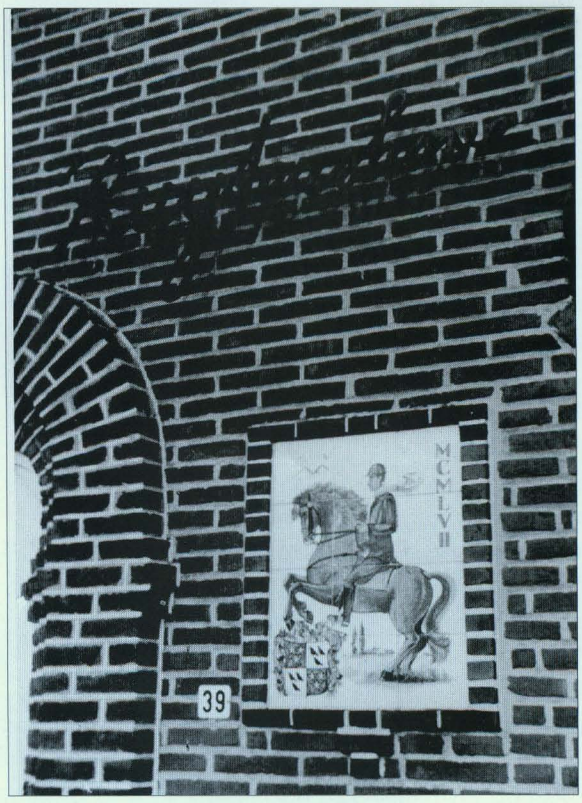

Ruytershove, Manegemstraat 39
Toen het jonge echtpaar Jozef Claeys-Vinckier zijn eigen woonst in de Manegemstraat ging betrekken, moest daar zeker een beeld van een ruiter komen.

Jef is een grote paardenliefhebber en had daar een stoeterij en een rijschool. Er werden ook rijlessen gegeven en er was paardenverzorging. Hij was ook voorzitter van de Sint-Tilloruiters.



Bachus, Korenmarkt *Pax Intrantibus*
In 1883 liet wijnhandelaar Camille Ameye-Dobbelaere een fraai herenhuis optrekken op de westzijde van de Korenmarkt. Sinds 1923 is dit het stadhuis van Izegem.
Als wijnhandelaar liet hij boven het grote raam op de eerste verdieping, juist boven de ingang, een sluitsteen aanbrengen met een Bachuskop (god van de wijn, beladen met wijnranken en –trossen).

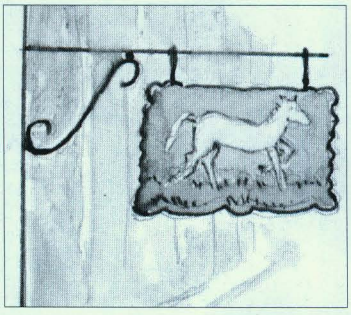

Reconstructietekening Antoon Vandromme.

Het Wit Peerd (Au Cheval Blanc), Brugstraat west
De oude herberg aan de Brugstraat naast de Rijkswacht was vroeger bekend als *het Peerdeken*. Lange tijd was dit de herberg van de liberale burgerklasse. Er was ook een bolletra. De gebouwen werden het laatst gebruikt als bergplaats voor alle stadsdiensten. Alles verdween toen de grond en de gebouwen aangekocht werden door Willy Vervaecke voor de uitbreiding van zijn elektrozaak op de Grote Markt.

Lier, Ter Wallenstraat 15
De lier is het symbool voor alles wat muziek omvat. Henri Parmentier was muziekleraar en componist. Daarom



was het ook vrij evident dat er op zijn voordeur een lier afgebeeld werd.



Mimosa, Marktstraat west
Mimosa is de naam van een frisse lentebloem. Deze kledingzaak voor vrouwelijke ceremoniekledij kon best ook aan de klanten een lentefris aanbod schenken.



Fotolens, Meensesteenweg 55
TERryn MAurits was vele jaren een bekend en gewaardeerd beroepsfotograaf. Als embleem koos hij voor een open fotolens met daarin de eerste lettergrepen van zijn naam.

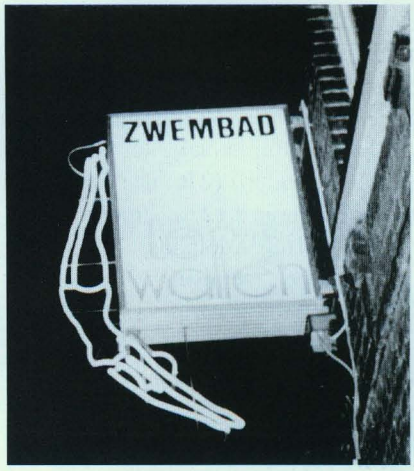

Rundskop, (verschillende slagerijen)
Aanduiding dat er hier (alleen of meestal) vlees van runderen verhandeld werd.

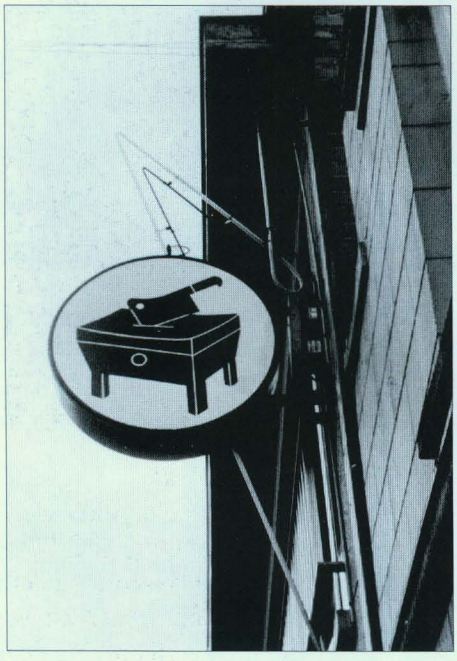

Kapblok, Meensesteenweg – beenhouwerij Malisse
Hier werd niet zoals meestal gebruikelijk is bij beenhouwerijen het soort vee voorgesteld (rund, paard of varken) dat daar verkocht werd. Hier werd gekozen voor de kapblok, waarop de stukken vakkundig verdeeld worden.

Zwemster, zwemkom Ter Wallenstraat
Diverse jaren werd hier een zwembad opengehouden door de familie Georges Vandenbroucke. Naast particuliere klanten, kwamen hier wekelijks ook tal van klassen zwemmen. Nadien werd daar een gebedshuis voor de Pinksterkerk opengehouden.

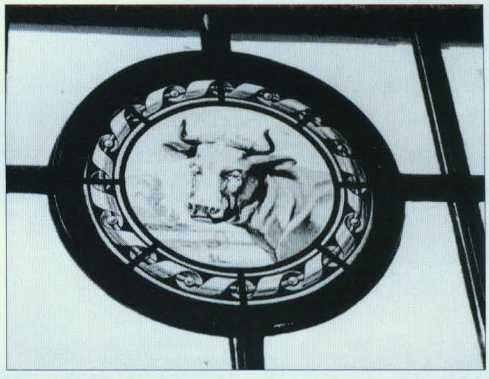



Oog, Optiek Vanneste Marktstraat oost, later Marktstraat west
Een gevestigde optiekzaak die met de jaren groeide. Ze verhuisde naar de overzijde van de straat. Waar ze nu gelegen is, was van 1815 tot 1923 het Izegemse stadhuis

gevestigd. Dit was een oude herberg die door de familie Van Biervliet gerund werd.

Hoge hoed en paraplu *(geen illustratie)*
Deze bijzondere combinatie wees er vroeger op dat in dergelijke winkels naast hoeden ook regenschermen werden verkocht. Zo waren hier vroeger in onze stad twee dergelijke winkels te vinden: één in de Marktstraat en één in de Sint-Tillostraat. Ze verdwenen beide kort na de Eerste Wereldoorlog.

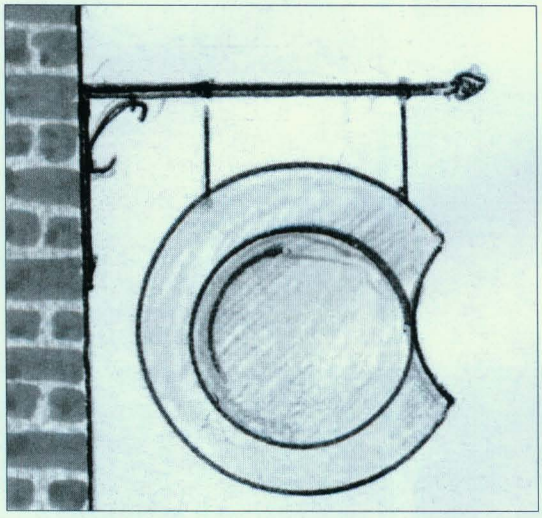

Reconstructietekening Antoon Vandromme.

Scheerbekken
In de 18de en 19de eeuw werd de kapper-barbier aangeduid met een scheerbekken. Dit was een koperen ronde schaal waar een afgerond deel uit de rand verdwenen was. Deze inkeping diende om in de hals van de klant te passen. De klant moest die schaal vasthouden die toen met scheerschuim gevuld was. Bij het scheren zelf kon de barbier het weggeschoren schuim in de schaal deponeren.

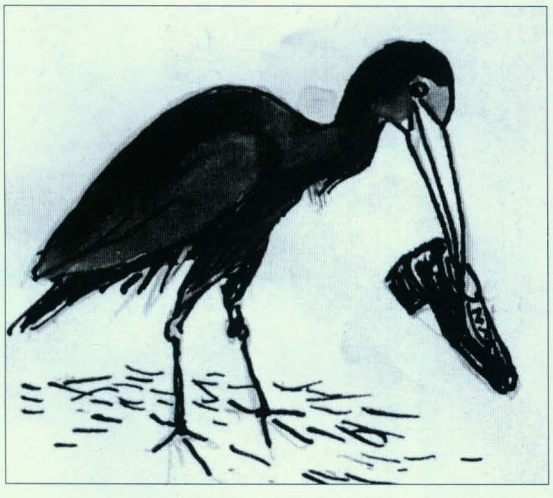

Reconstructietekening Antoon Vandromme.

Ibis, Werkhuizenstraat 5
Dit was het fabrieksmerk van Leon Sette in de Werkhuizenstraat. In het bureau van de fabriek was een groot glasraam waarin een ibis afgebeeld werd met een schoen in de bek.
De ibis is doorgaans zwart gevederd. Er zijn ook ibissen met witte pluimen en een zwarte kop en dito hals. Dit waren de vogels die door de oude Egyptenaren als 'heilige ibissen' aanzien werden en een bijzondere verering genoten.



Nausikaä, Kokelarestraat, zwembad
Dit is een figuur uit de Griekse mythologie. Zij was de dochter van Alcinous, koning van de Phaeacen op het eiland Scheria. Zij vond Odyssees, nadat deze als schipbreukeling op Scheria geland was. Ze begeleidde hem naar haar vader, die hem gastvrij ontving en later naar Ithaca liet terugbrengen.

Olympia, Ardooisestraat, zwembad
Olympia was de plaats waar vroeger de Olympische Spelen plaatsgrepen. Het vast embleem was hierbij steeds de vijf in elkaar gestrengelde ringen van diverse kleuren: blauw-zwart-rood-groen-geel. Dit zwembad werd eind de jaren '70 omgebouwd tot discotheek die ondertussen ook verdwenen is.

De Blauwe Kroon, Marktstraat 1
Was vele jaren een bekende herberg op de westhoek van de Marktstraat. Deze herberg was ook het stamcafé van de vroegere zangmaatschappij *De Mandelkoor*. Het was ook

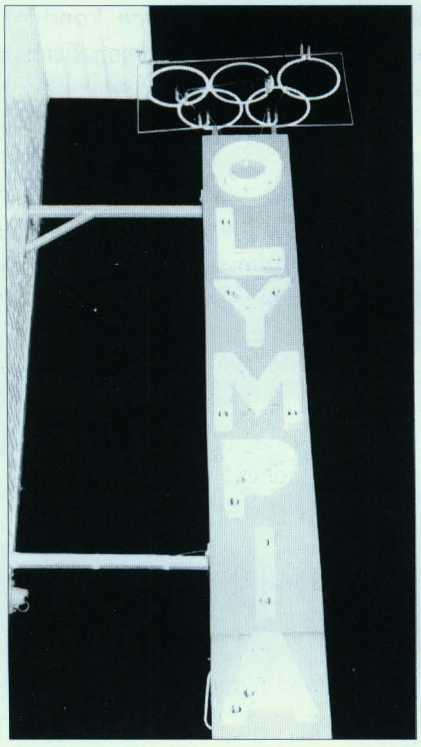



de plaats waar in Izegem het eerste telefoontoestel geplaatst werd. De herberg had een bijzondere toegang en boven op het fronton was ook een blauwe kroon aangebracht. De herberg verdween in 1925.





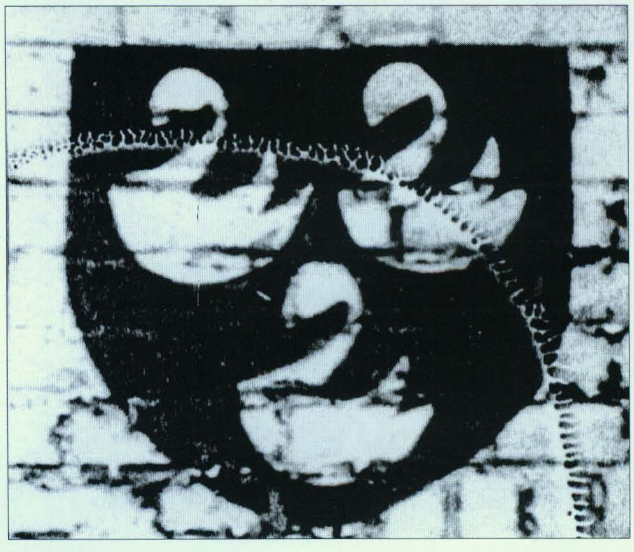

De Klaroen, Ardooisestraat
Was een gekende schoenenzaak met die naam en dit embleem.

Magic dancing, Stationsstraat noord
Was een tijdlang een dancing die gehouden werd in de vroegere schoenfabriek van R. Lafaut.
In de jaren '90 kwam hier een fitnesscentrum.

Wapenschild met drie isen (merletten), Sint-Jorisstraat
In de zeventiger jaren voerde de schoenfabriek Binquet als fabrieksmerk *Izenshoe* en gebruikte daarvoor ook een

kwartier van het Izegemse wapen. Izegem voerde een zilveren veld met zwarte merletten. Bij de firma Binquet waren het zilveren merletten op een zwart veld.



Iris, Nieuwstraat west
De iris is een zeer gevarieerde bloemengroep met opvallend mooie en kleurrijke bloemen. Het was dus meer dan passend dat dit schoonheidsinstituut juist deze bloem uitkoos als embleem voor zijn zaak.

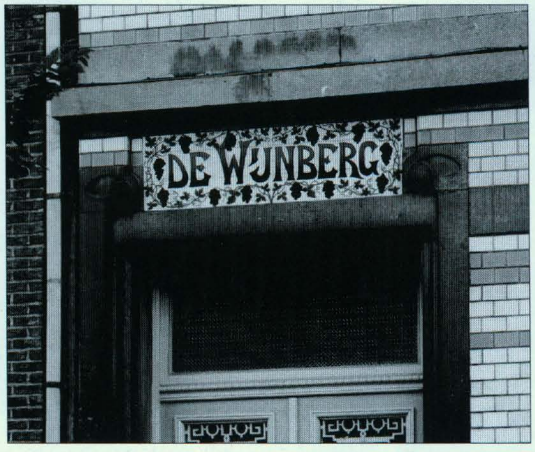

De Wijnberg, Burgemeester Vandenbogaerdelaan 30
In de 20ste eeuw zette Louis Declercq de wijnhandel van zijn ouders verder. Ze bewoonden een herenhuis aan de Burg. Vandenbogaerdelaan met een brede inrijpoort. Boven de ingangsdeur was een naambord in ceramiektegels, *De Wijnberg*, waarbij de naam met ranken en trossen van een wijnstok versierd waren.
Boven de poort was ook een tafereel in ceramiektegels aangebracht, dat een ganse wijngaard in kleur voorstelde. Daarvan is jammer genoeg geen afbeelding bewaard gebleven.

Zonnebloem, Kloosterstraat 1
Hilde Mannes, de echtgenote van koster-orgelist Luc Ghekiere, hield op dit adres een natuur- en dieetwinkel open. De zonnebloem die veel pitten levert voor de natuurvoeding stond symbool voor zijn zaak en sierde de lichtbak boven de ingang.

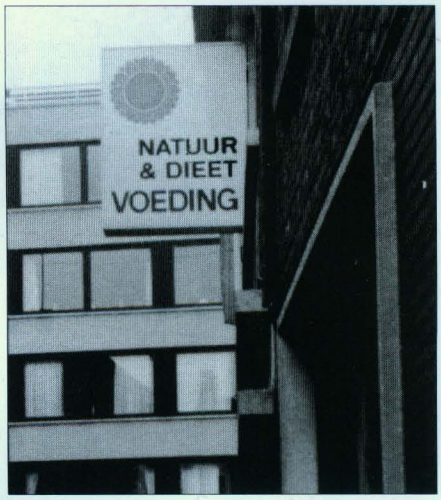

Auto en verfpistool, Roeselaarsestraat 411
(geen illustratie)
Op dit adres heeft de firma A. Vleirick-Capelle een plaatslagerij voor het herstel van geaccidenteerde wagens.



Bol en kegels, Sint-Jorisstraat, Iso
Bij het ontstaan van het Izegemse sport- en recreatiecentrum was er een bowling. De bowling is nu verdwenen.maar de bolletra bestaat nog en trekt heel wat bolders. De Isobolders vinden hier hun vaste stek.

Heer in avondkledij
Eerst in de Roeselaarsestraat, daarna in de Dweersstraat nr. 4.
Lichtbak bij meester-kleermaker Firmin Henau, die gespecialiseerd is in de verhuring van allerlei ceremoniekledij.

De Fruitkorf, Lendeleedsestraat noord
Winkel van groenten en fruit, uitgebaat door mevrouw Vannieuwenhuyse.



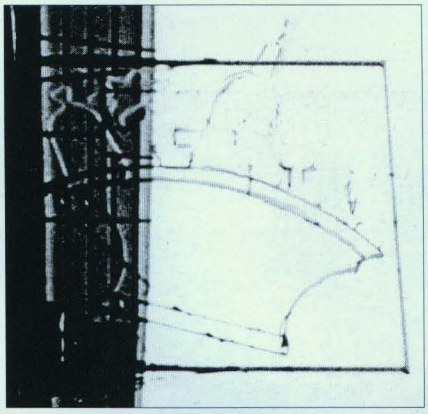



Gestyleerd dameshoofd, Sint-Tillostraat 2
Lichtbak voor de aanduiding van de kapperszaak van de heer Moulin.

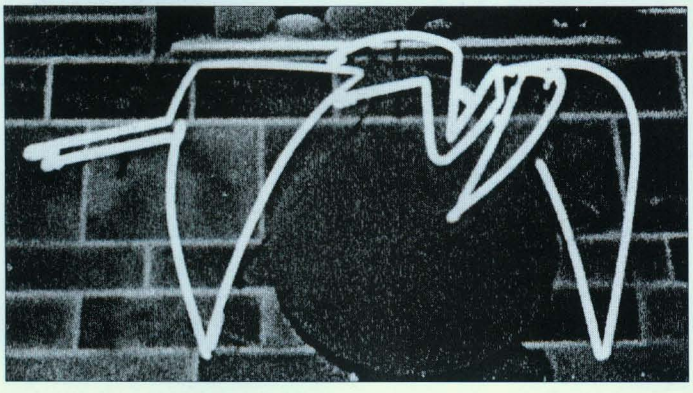

De Ooievaar, Roeselaarsestraat noord
Was in de jaren zeventig en tachtig een speciaalzaak voor baby- en kleuterkledij. Ze was gevestigd rechtover de Izegemse kliniek in de nabijheid van het moederhuis.



Paardenkop, Roeselaarsestraat 257
In de zeventiger jaren was daar een paardenbeenhouwerij gevestigd die nu verdwenen is.

Reisduif, Reperstraat 58
Lichtbak met reisduif en tekst *Drukkerij de Duivenbode-duivensportartikelen*. Daar was een drukkerij gevestigd die stipt de uitslagen van de duivenreisvluchten meldde. De drukkerij stopte haar bedrijf in het begin van de 21ste eeuw.





Bottine met knopen, Marktstraat 7
Deze schoenwinkel was een speciaalzaak voor alle slag van kinderschoenen.



't Voske, Bellevuestraat 13
Al verschillende generaties levert de familie Werbrouck in deze vroegere likeurstokerij een rijke keuze aan wijnen en likeuren.

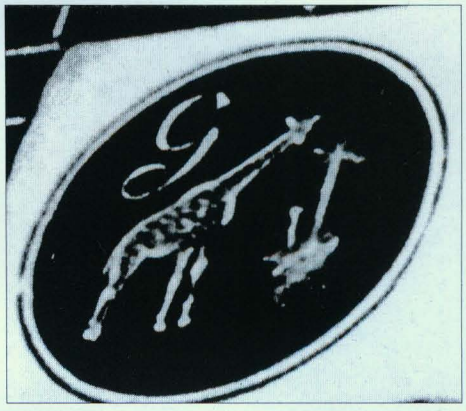

Giraf, Lendeleedsestraat 103
Waar we nu de schoenstock aantreffen, was vroeger de schoenen- en pantoffelfabriek Goethals gevestigd. Naar analogie met de eerste letter van deze familienaam koos men voor de giraf.
Vóór, tijdens en ook gedeeltelijk na de Tweede Wereldoorlog fabriceerde Raymond Werbrouck borstels in de Kasteelstraat 18. Ook zijn embleem was een giraf. Van dit oud embleem werd geen afbeelding meer teruggevonden.



Meetpasser, driehoek en schietlood, Zwingelaarstraat zuid
In de decennia na de Tweede Wereldoorlog had Gabriël

Vandeputte op het einde van de Zwingelaarstraat een fabriek van kleinmeubelen, waarbij de afgebeelde attributen zeker goed van pas kwamen. De fabriek is al jaren verdwenen, maar het embleem boven de ingangsdeur houdt stand.

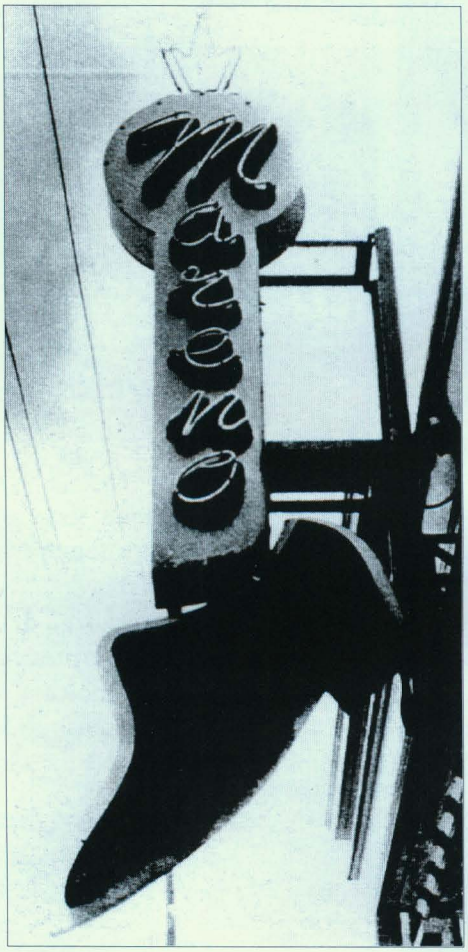

Herenschoen, Krekelmotestraat west
Driedimensionale lichtbak van de schoenenfabriek *Mareno*.
Deze schoenfabriek van Georges Vanacker is de laatst werkende schoenfabriek in Izegem. De productie is inmiddels geheroriënteerd en daarnaast is het bedrijf ook gericht op import en verkoop van schoenen.

Groep paddestoelen, Lindestraat 81b
Tegelmozaïek bij het huis van G. Rebry die een drukke champignonkwekerij runt.

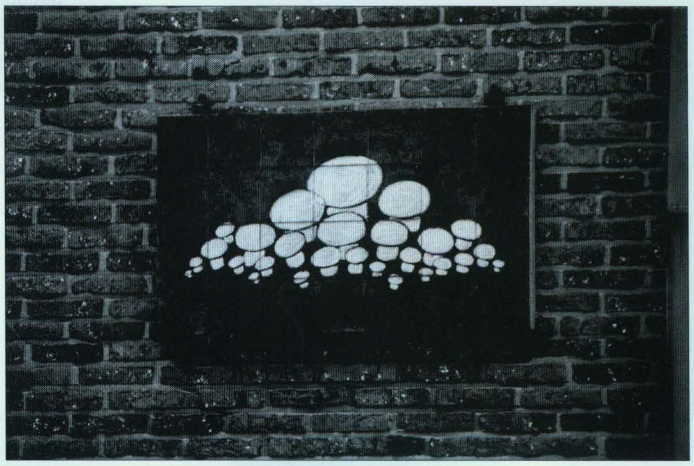



Zonnebloem, Gentsestraat 73
Op dit adres is een aloude bloemenzaak gevestigd met een uitgebreid serrenbestand. Het is voor de familie Missiaen de derde generatie die de bloemenzaak daar runt.

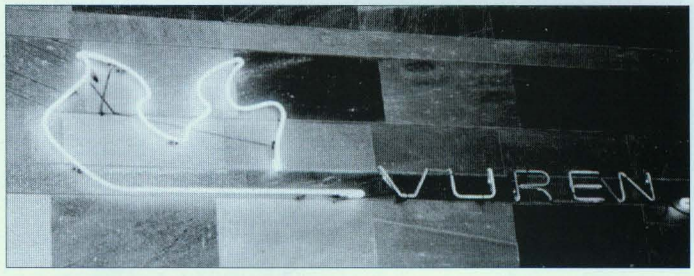

Vlam, Marktstraat west
In de zeventiger en tachtiger jaren was daar de winkel Degraeve van allerlei soorten haarden. Als embleem kon men een rode neonverlichting aan de gevel zien in de vorm van vlammen. Ernaast las men *vuren.*

l' Ancre, Nederweg 79
Fabrieksmerk van de vroegere schoenenfabriek François Bral-Donego. Daar werkten handwerkers jaren in groep.



Frans Bral was ook van 1920 tot 1921 burgemeester van Izegem.

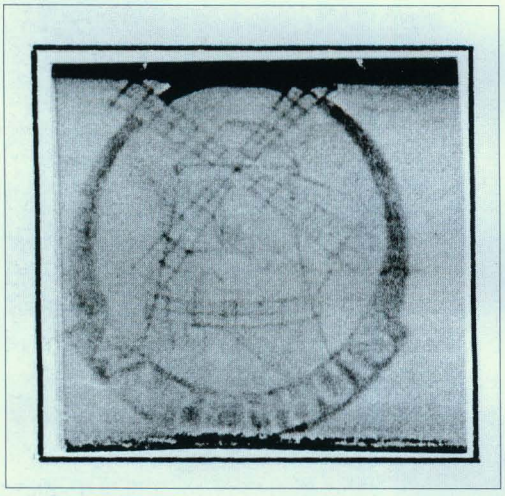

't Meulentje, Meensestraat oost
Jarenlang hield de heer Vermeulen een kruidenierszaak open aan de Meensestraat, juist voor de Slabbaardstraat-noord. Boven het grote uitstalraam hing een breed reclamebord met in het centrum de voorstelling van een stellingmolen.

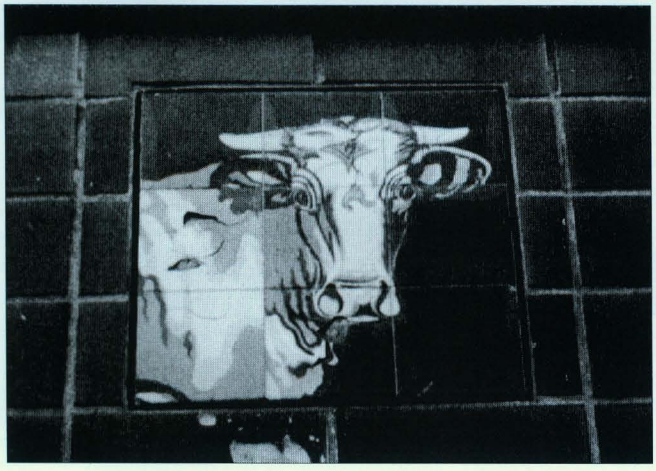

Ossenkop, Roeselaarsestraat zuid
Tot in de tachtiger jaren van de vorige eeuw was er een zeer drukbezochte beenhouwerij van de heer Decoster, juist voorbij de Visschersdreef, richting Roeselare. Toen hij op rust ging werd de zaak overgelaten.



Opgeplooid hemd, Blauwhuisstraat 2
Nieuwkuis en hemdendienst *Unica* op de hoek van de Blauwhuisstraat met de Lendeleedsestraat. In deze wasserij van Ghekiere was een gespecialiseerde hemdendienst gevestigd.



Roos, Blauwhuisstraat 7
Bij de bloemenwinkel Vandenberghe vonden we vroeger een roos. Nu verkoopt men er nog altijd vaste planten en snijbloemen.



Tropische vissen, Burgemeester Vandenbogaerdelaan 3
Leon Seys had in de tweede helft van de 20ste eeuw een winkel waar tropische vissen konden worden aangekocht en tevens had hij een zeer rijke keuze aan hengelmateriaal.



Voetzool en voetgewricht, Heibrugstraat 13
E. Van Iseghem is schoenmaker en specialist in het vervaardigen van orthopedische schoenen.

De Klok, Sint-Tillostraat 5
In de dertiger jaren van de 20ste eeuw hield A. Delannoy daar een kledingzaak open. Boven de deur hing een grote klok in plaatwerk, wat wel wees op de nabijheid van de kerktoren met daarin de beiaard.

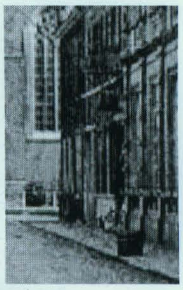

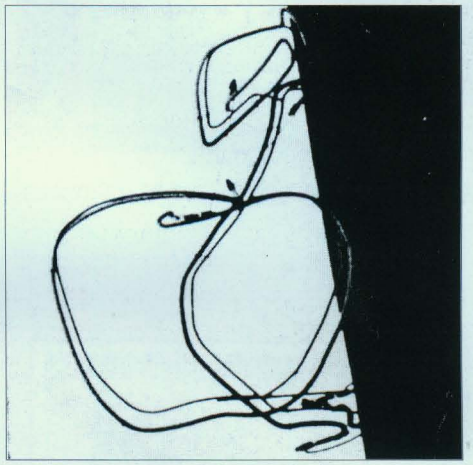

Appel en peer, Roeselaarsestraat 25
Was een neonverlichting voor de aanduiding van een winkel van groenten en fruit die door de heer Ledoux, samen met zijn vrouw, gerund werd. Jaren voordien hielden zijn ouders een dergelijke winkel open op de oosthoek van de Wijngaardstraat met de Roeselaarsestraat, onder de naam *In Canada*.



Boeken, Papestraat west
Lange jaren was de Openbare Bibliotheek gevestigd in een zijvleugel van de Congregatie met ingang langs de Papestraat. In die periode hing er een kleine lichtbak bij de deur met daarop een paar boeken. Die verdween wanneer de bibliotheek verhuisde, eerst naar een vleugel van de Stedelijke Leergangen aan de Wijngaardstraat, om dan haar definitieve bestemming te krijgen in de negentiger jaren op de Grote Markt.

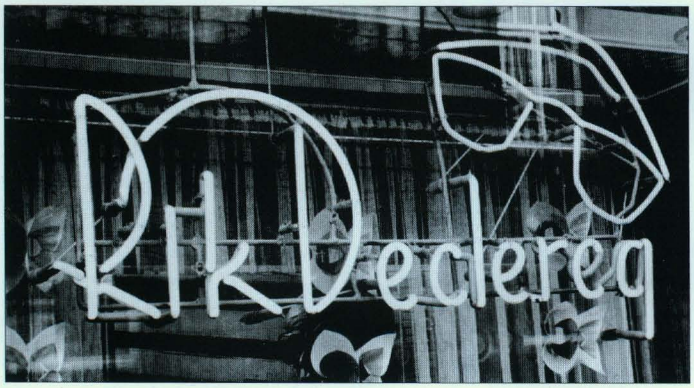

Bril, Korenmarkt 14
In de zeventiger jaren had Rik Declercq een optiekzaak op dit adres. Je kon er ook juwelen en uuruerken kopen.

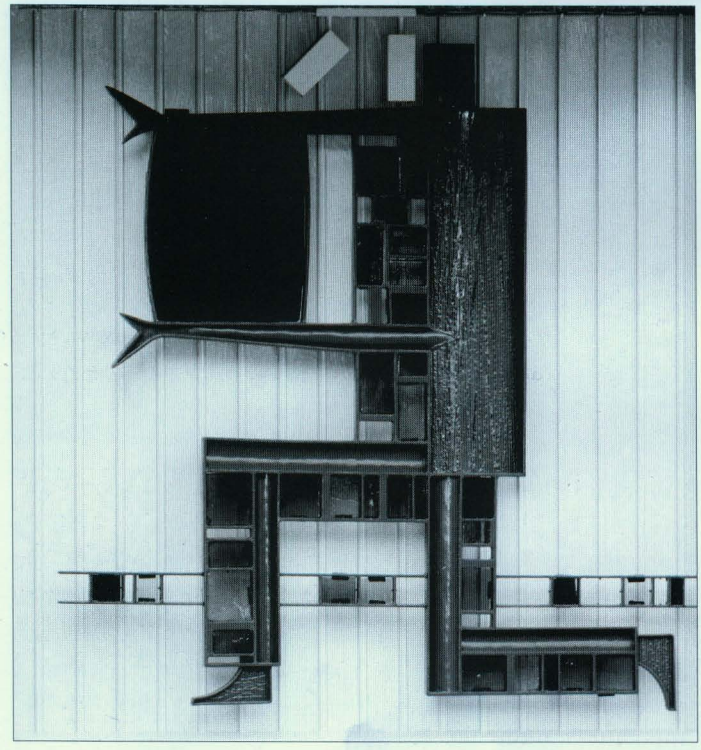

Man met brandvenster, Prinsessestraat 214
Om aan zijn zaak van glassoorten meer aandacht te geven, plaatste Eric Gheysens een gekleurde glassculptuur aan de ingang van zijn atelier.

Bakker met taart, Roeselaarsestraat 60
De familie Vantomme was in Izegem gekend als bakkers. Frederic Vantomme volgde hier zelfs zijn vader op als bakker-pasteibakker. Zijn kinderen kozen een andere richting en de bakkerij werd in de tachtiger jaren verlaten en door nieuwbouw vervangen.





Moederkensdroom, Roeselaarsestraat 374
Bij Erik Van Troys-Plets konden de jonge moeders een droom van een kinderwagen kopen voor hun kleine lieveling. Zo was er een kinderwagen in neonbuizen boven het winkelraam aangebracht om de jonge moeders de goede richting aan te geven. De zaak werd in de jaren '80 verbouwd tot videotheek.



Roos, Roeselaarsestraat 45
P. Vandenbroucke-Steelandt had de bloemenzaak *Artiflor* aan de Ommegangstraat 4b/1. Om de verkoop nog op te drijven kwam er een tweede bloemenzaak bij zijn ouders aan de Roeselaarsestraat 45. Na hun overlijden werd deze woning verkocht en opende de heer Simoens er zijn drukkerij *Picco Bello*, inmiddels ook gesloten.



Tinneke, Grote Markt 2
Een korte tijd opende deze kledingzaak voor kinderen en tieners haar deuren op de Grote Markt. De zaak was echter van korte duur.



De leeuw, Gentsestraat
De vroegere brouwerij Carpentier was op het einde van de 19de eeuw de tweede belangrijkste brouwerij van West-Vlaanderen. De brouwerij schakelde in 1954 over naar bierhandel.
Het embleem van de brouwerij was *De leeuw*.

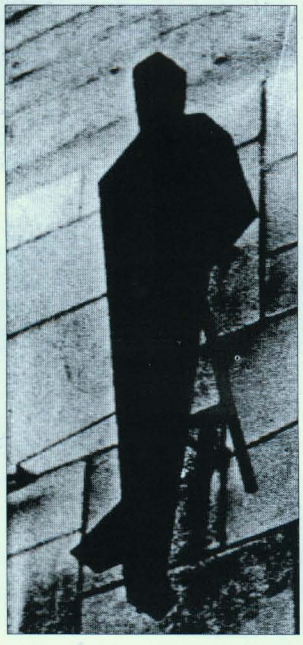

Mylord, Roeselaarsestraat 139
Deze herensculptuur verwees naar de kledingzaak van de heer Decoster-Vanhaverbeke en verdween een tijd na het overlijden van de uitbater.

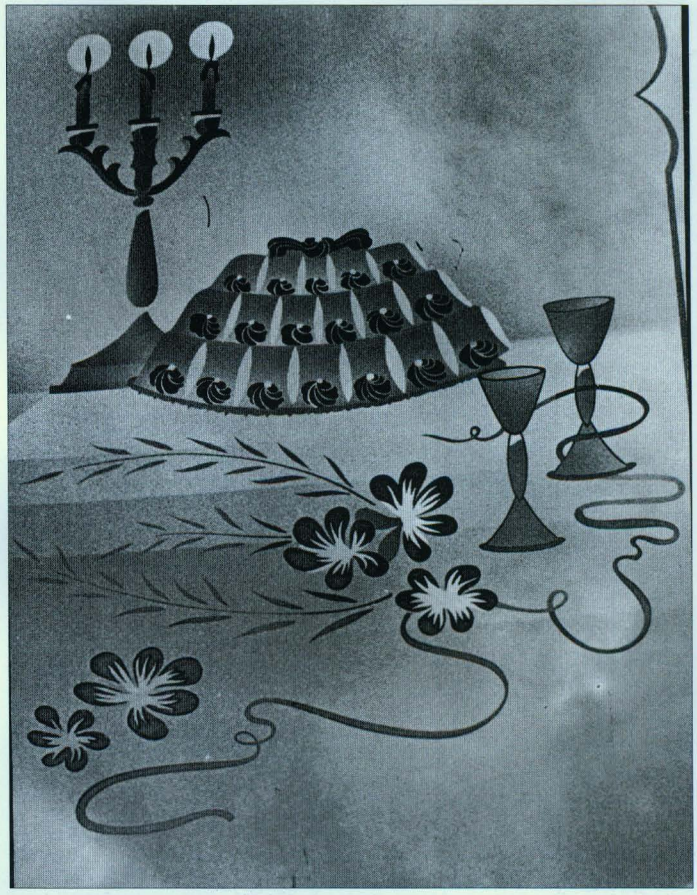

Taart en ijsbekers, Korenmarkt 8
Midden de 20ste eeuw was er op de westzijde van de Korenmarkt de bekende pasteibakkerij Moeyaert. Op de ingangsdeur was een taart gezandstraald en stonden ijsbekers te wachten op klanten. Na hun verhuis, kwamen geen nieuwe uitbaters die zaak bewonen. Deze winkel werd afgebroken en op die plaats verrees het huidige (nieuwe) stadhuis.



Bakker, oosthoek van de Zwingelaarstraat met de Molenhoekstraat
In de zeventiger jaren was daar de bakkerij Oosterlynck gevestigd.



Bril, Roeselaarsestraat 85
Bij optiek J. Bertrem was in de zeventiger jaren een grote bril aangebracht met twee divers gekleurde glazen. Dit uithangbord verdween in maart 1974 en werd door een merkreclame vervangen.

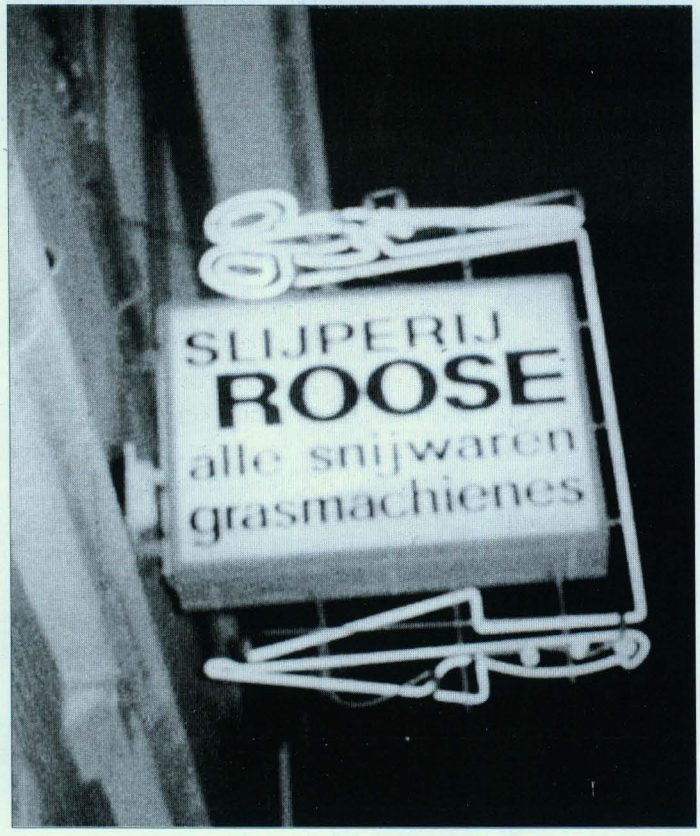

Schaar en mes, Kruisstraat 13
Daarmee werd de slijperij Roose aangeduid. De winkel van scharen en messen is gebleven. De slijperij is nu gevestigd in de Sint-Eloois-Winkelsestraat 49 in Oekene.



Brander en lavabo, Baronstraat 59-61
Lichtreclame van de firma Vermote-Verschoot, die voor chauffage en sanitair zorgt.



Bloem, Stuivenbergstraat 102
Daniël Velghe houdt op die plaats al jaren een gekend tuinbouw- en bloemenbedrijf open. Een bord duidt duidelijk de plaats aan.



Vrouwenhoofd, Roeselaarsestraat 279
Daar houdt Michiel Cauwelier-Brouckaert een kapsalon open. Het uithangbord kwam er in de zeventiger jaren.

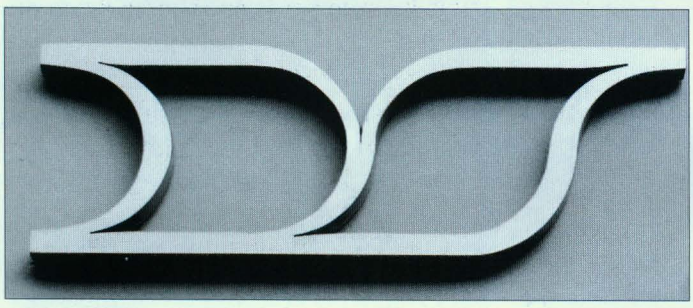

Opengeslagen boek, Kasteelstraat 1
Het betreft hier twee hoofdletters die als het ware vergroeid zijn met elkaar een *D* en een *S*. Deze letters staan voor *Drukkerij Strobbe*, maar vormen vormen ook een opengeslagen boek.



Oog en bril, Roeselaarsestraat 27
Bij de vernieuwing van de gevelreclame koos Roger Lannoo voor *oog en bril*. Een zeer geslaagde moderne voorstelling van een oog sierde de gevel aan de oostkant van de verlichting. Aan de westkant werd een naamaanduiding gebruikt, verwerkt met een bril.
Hierbij werd een brilglas gevormd door de eerste letter O van Lannoo.

NATALITEIT IN HET 19de EEUWSE IZEGEM

Bart Blomme

In 2003 werd gestart met het inventariseren van alle akten uit de burgerlijke stand van Izegem voor de periode 1796-1900. In 1796 werd door de Franse overheid de burgerlijke stand ingevoerd. 1900 sloot de 19de eeuw af. Alle akten werden gefotografeerd en iedere akte werd op computer ingevoerd.

In deze bijdrage willen we de geboorten in Izegem in de 19de eeuw onder de loupe nemen.

Van iedere akte werden de volgende gegevens – indien mogelijk – genoteerd: jaar van inschrijving in het register, aktenummer, blad, van de boreling de naam, voornaam, geslacht, geboortedatum, geboorteuur, geboorteplaats en wijk of straat. Van vader en moeder telkens de naam, voornaam, beroep, leeftijd, geboorteplaats en woonplaats. Op 1 oktober 1796 startte deze vorm van registreren. Onze gewesten werden verplicht om ook hier de republikeinse kalender te gebruiken. We waren toen al 10 vendemiaire jaar 5. Op 10 nivose jaar 14 werd deze kalender terug afgeschaft en mochten we 's anderendaags opnieuw de gregoriaanse kalender gebruiken. Toen was het 1 januari 1806. Alle republikeinse data werden in onze database omgezet naar de gewone kalender. In de rubriek *opmerkingen* werd de republikeinse datum wel vermeld.

De akten werden ingevoerd in het computerprogramma Acces 2003. Van de totale lijst werd een driedelige klapper gemaakt[1]. Deze gegevens werden doorgestuurd naar www.vrijwilligersrab.be[2]. In het totaal gaat hier om 29.983 akten.

Voor de 19de eeuw bleven er nog **28.933** akten over. Sommige akten vermelden rechtzettingen over fouten in het verleden, erkenningen van natuurlijke kinderen of vroegere 'vergeten inschrijvingen'. In de Franse tijd werden de kinderen met het oog op de legerdienst soms moedwillig vergeten. In de 19de eeuw werd die vergetelheid, meestal bij het huwelijk, voor de rechtbank met enkele getuigen rechtgezet. Dit betekent dat er uiteindelijk nog 28.901 akten overbleven.

Evolutie geboortecijfer

Met 28.901 geboorten in de 19de eeuw halen we een gemiddelde van 289 geboorten per jaar. 58 jaren halen dit gemiddelde niet.

In het landelijke Izegem werden de sporen van de zware tyfusepidemie in 1813 ook zichtbaar in het aantal geboorten[3]. De hongerjaren (1843-1847) lieten nog tot 1849 hun sporen na.

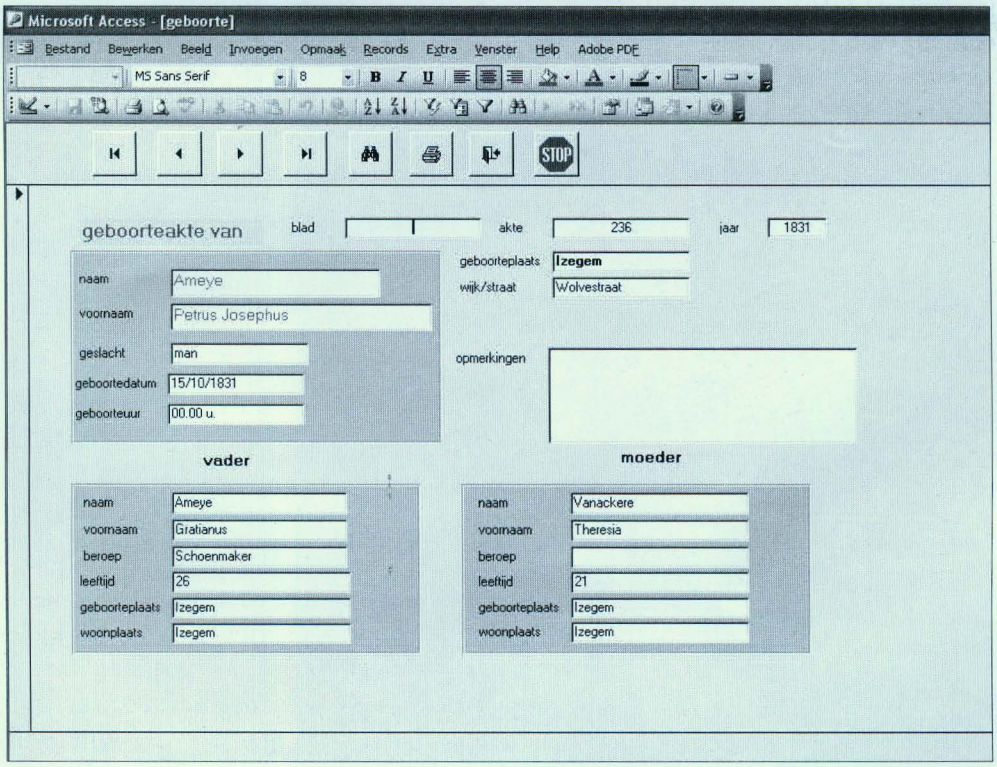

Voorbeeld van een geboorteakte in de database.

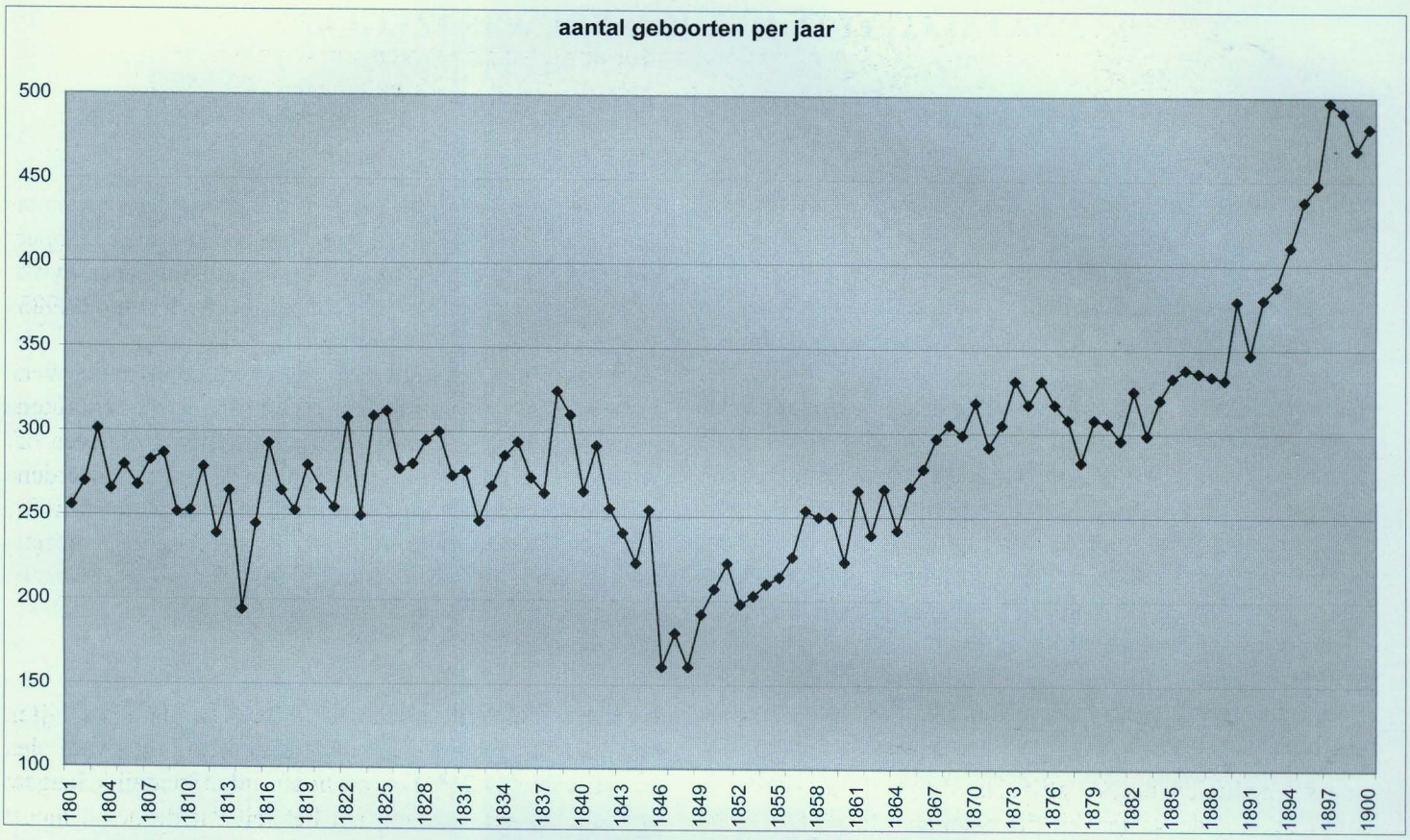

Periodes met een positievere groei waren de jaren 1822 en 1824, maar vooral na 1866 stegen de cijfers. Toen was ook de industriële revolutie bij ons een feit: schoen- en borstelnijverheid bloeiden als nooit tevoren.

De verhouding jongens (14.930) - meisjes (13.971) toont weinig verschillen. Ook de evolutie is grotendeels gelijklopend. Uitschieters voor de jongens zijn de jaren '20 en de jaren '70. In 1838 waren dan weer duidelijk meer meisjes geboren, maar die kenden dan een dieptepunt in 1814, 1846, 1871, 1887 en 1888.

Geboorten en conceptie

Voor de katholieke Kerk gold in die tijd de regel: het huwelijk zal kinderen verwekken en die zullen opgevoed

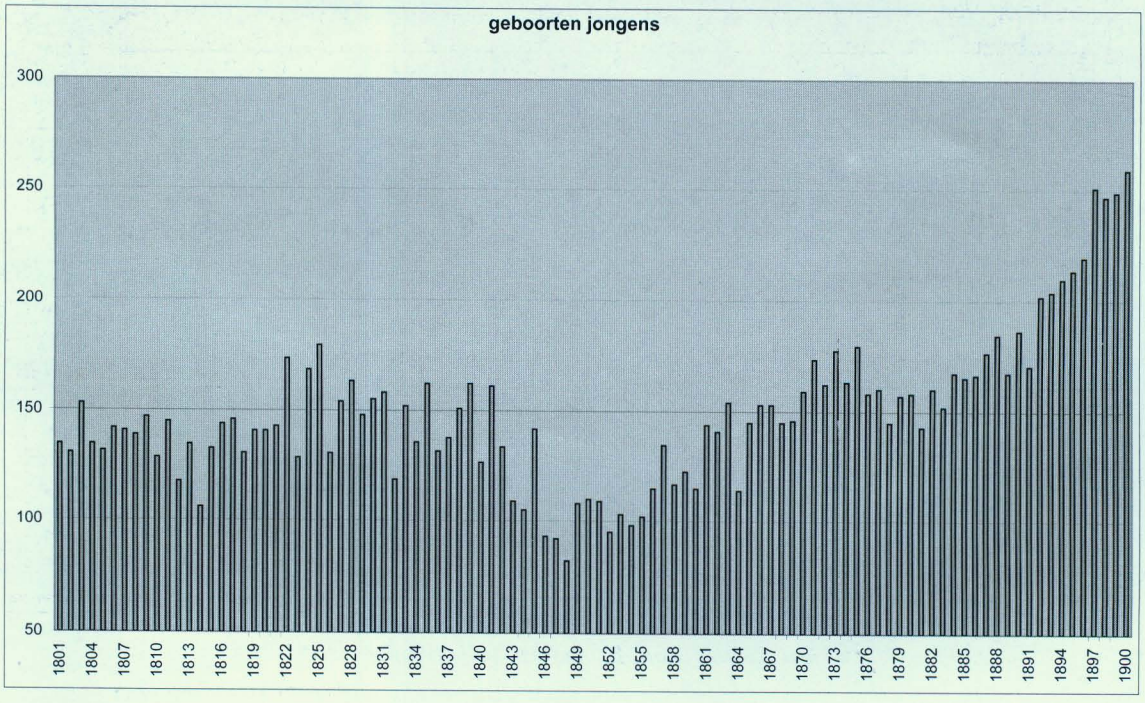

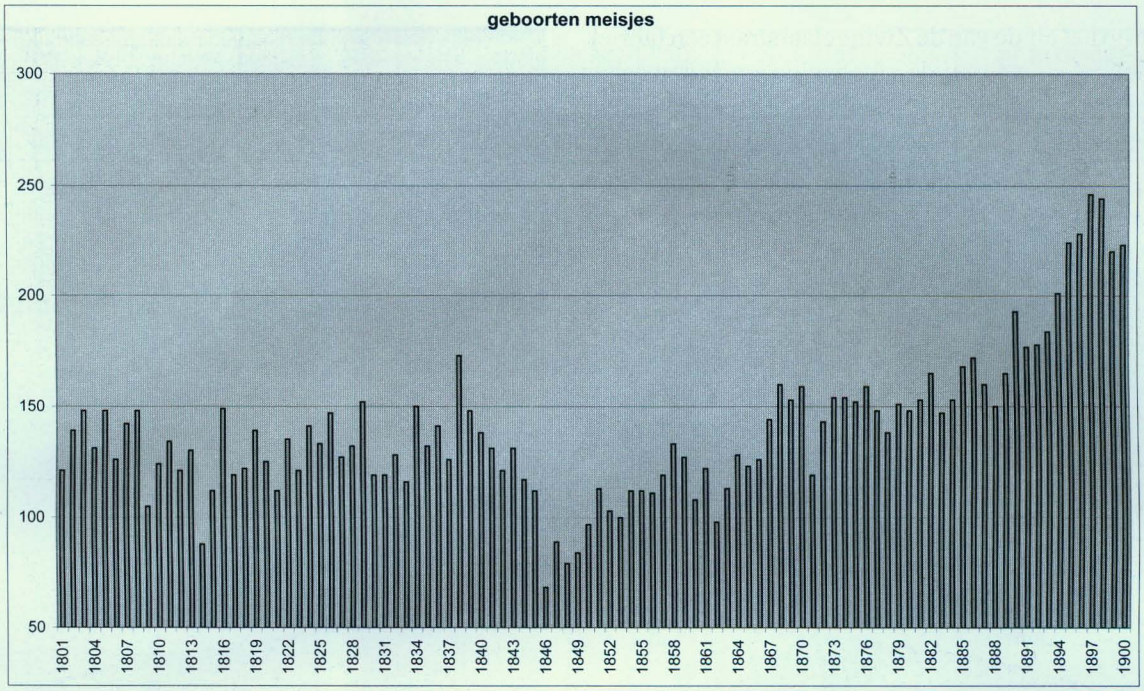

worden in Gods geest. Zoveel was duidelijk. De Kerk moeide zich, zeker in het begin van die eeuw ook nog met de seksualiteit in het huwelijk. Naast de zon- en feestdagen was er nog de vasten en dit betekende toch bijna 140 dagen per jaar waarop conceptie geen kans kreeg. Of de Izegemnaar zich daar aan hield is niet erg duidelijk.

In die eeuw waren er geen grote verschillen in de geboortecijfers tussen de verschillende maanden. Maart (conceptie in juni) heeft met 9,71% het hoogste cijfer. Augustus (conceptie in november) heeft dan weer het laagste cijfer (7,71%) en dit heeft in het landelijk Izegem wellicht meer te maken met het feit dat de oogst moest binnengehaald worden en dat er toen geen tijd was om kinderen te kopen. Of conceptie avant-la-lettre, maar dan op natuurlijke onthouding. Als we alleen de eerste vijftig jaar op dezelfde manier toetsen, zijn de verschillen nog

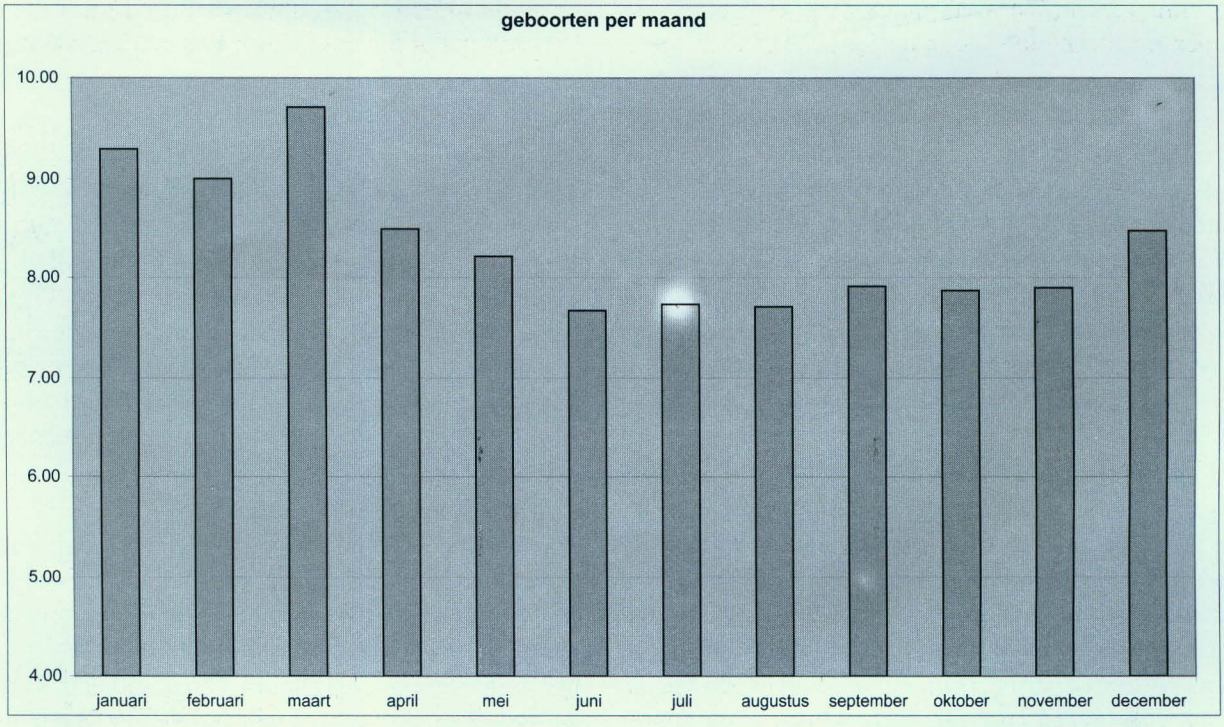

geboren in	jan	feb	ma	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
conceptie in	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	ma
aantal in %	9,30	9,00	9,71	8,49	8,21	7,67	7,74	7,71	7,92	7,87	7,90	8,47

aantal geboorten/concepties per maand in procent.

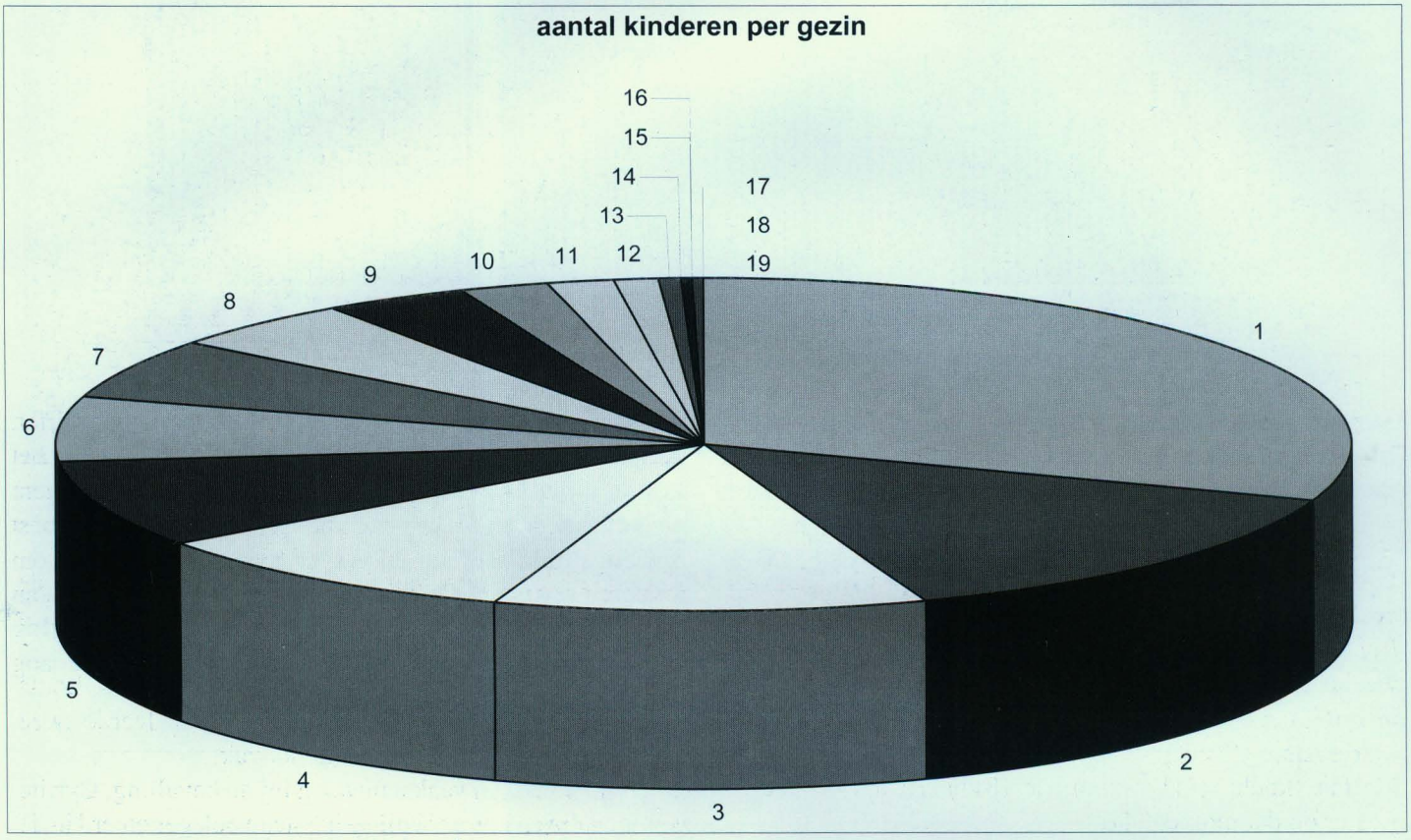

duidelijker. Ook hier is maart de koploper (10,41%) en november de minst vruchtbare maand (7,15%). Wellicht was de Izegemnaar praktischer ingesteld, maar ook de Kerk hielp hierin een handje. Van op de kansel werd regelmatig gorakeld dat men de huwelijksplichten niet mocht vergeten, wanneer het lange tijd geleden was dat de vrouw nog zwanger geweest was.

Aantal geboorten per gezin

Uit de grafiek blijkt duidelijk dat grote gezinnen met vijf of meer kinderen geen uitzondering waren.
55% had één tot drie kinderen, maar één op vier gezinnen telde er zes of meer. Het groot aantal met één kind kan wellicht verklaard worden doordat we alleen rekening hielden met dezelfde partners binnen het gezin. Weduwnaars die opnieuw trouwden controleerden we niet. Ook zijn er heel wat jonge moeders gestorven in het kinderbed, zodat het jonge gezin alleen achterbleef. Ongehuwde moeders maken meestal ook deel uit van die eerste soort.
Bij de families Henricus Viaene-Juliana Ballan, Augustus Matton-Maria Theresia Derieuw, Joannes Grymonprez-Sidonie D'hoest en Joannes D'haene-Marie Staes kwam de ooievaar 17 maal langs. Hij bracht er nog ééntje extra in het gezin Louis Kesteloot-Marie Vryghem en bij Hypolitus Bourgeois-Romanie Veranneman waren het er zelfs 19!

Leeftijd van de moeder

Wanneer de moeder haar eerste kind kreeg, is moeilijker te berekenen. Heel wat mama's hadden al een kindje als ze de 19de eeuw binnenstapten. En vele vrouwen werden opnieuw moeder in de 20ste eeuw.
Om te weten op welke leeftijd men moeder werd, nemen we dezelfde leeftijdsgroepen als Chris Vandenbroeke in zijn werk *Sociale geschiedenis van het Vlaamse Volk.*

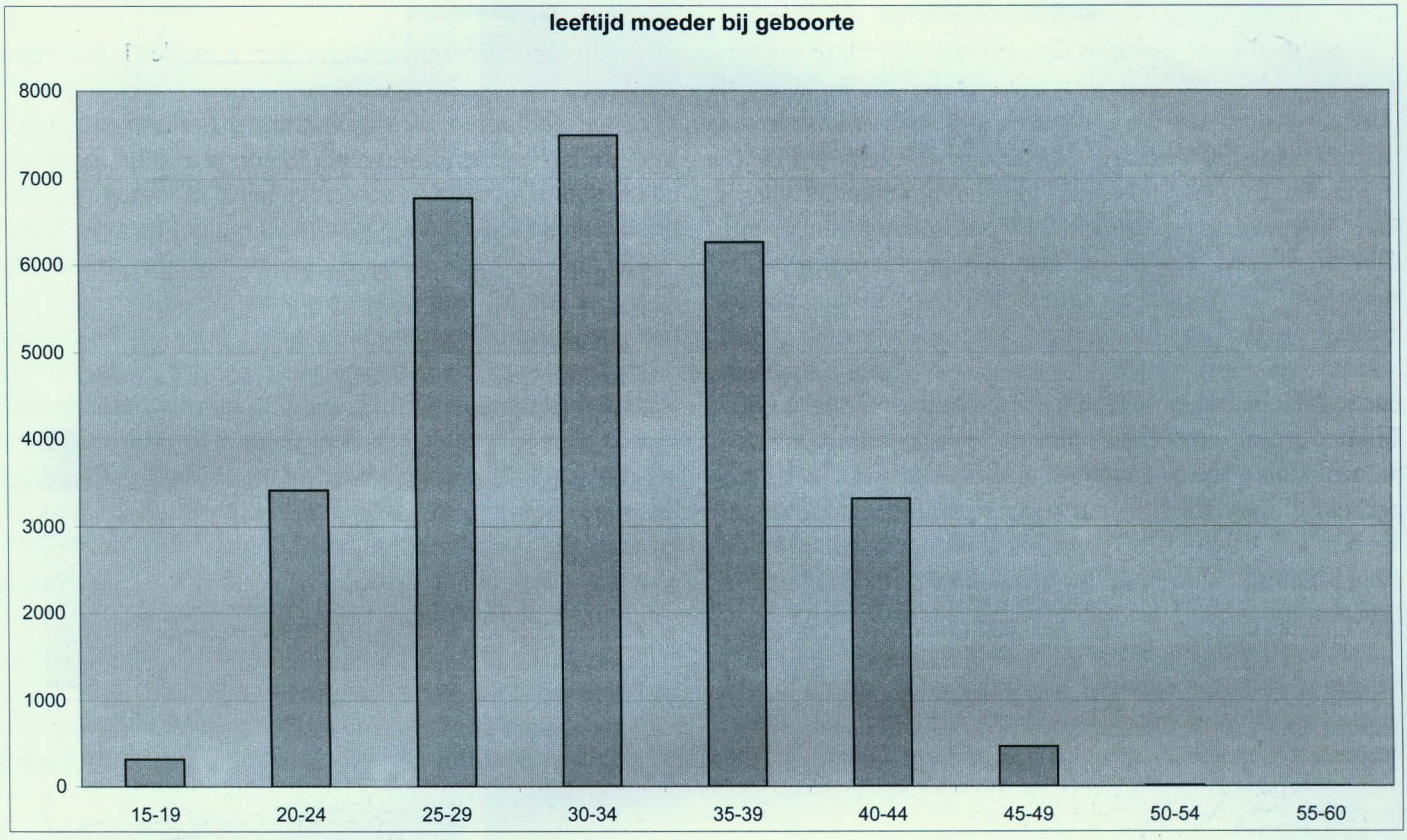

Landbouwersdochter Virginie Carton was pas 15 jaar toen ze Jules ter wereld bracht (°15 november 1858). Naaister Euphrasie Wallaert was 15 en een half toen ze moeder werd van haar dochter Valentina (°16 februari 1886). Zijzelf zou in 1904 met een zekere Lesy huwen in Schaarbeek.
Marie Anne Bostoen was dan weer 55 jaar toen ze Pierre Malfait 'kocht' (°11 september 1811). Haar man Pierre was er op dat moment 41.

Natuurlijke kinderen

Er werden gemiddeld acht natuurlijke kinderen per jaar geboren. Natuurlijke kinderen zijn volgens het wetboek, kinderen geboren voor het huwelijk bij de partners. In het totaal noteren we 807 natuurlijke kinderen. 'Topjaren' waren vooral het einde van de 19de eeuw. In 1816 was er dan weer geen enkel geval. Tenzij die natuurlijk uitweken naar andere gemeenten. Iets wat ook in Izegem gebeurde. De meestal jonge moeders kwamen niet alleen uit Izegem, maar ook uit Rumbeke (Barbe Cuvelier beviel zelfs *accidentelement* in Izegem), Roesbrugge, Ingelmunster, Torhout, Koolskamp, Woumen, Roeselare, Ardooie, enz. ...
Meestal mocht de vroedvrouw van dienst dan de aangifte doen in het gemeentehuis. Soms was het de toekomstige vader, die het kind dan veelal ook erkende. Er waren in Izegem in die eeuw 19 vroedvrouwen actief[4]. Indien het geboortehuis in de buurt was van Oekene, Rumbeke of Lendelede, kwam vanuit die naburige gemeenten de vroedvrouw helpen en dikwijls klaarde zij dan die klus ook in het Izegemse gemeentehuis.
Regina Vanderheeren, gehuwd met de cafébaas Louis Demaziere uit de *Pere*, was vroedvrouw en leerde twee van haar dochters de knepen van het vak.
Ook dokters waren vaak aanwezig bij de bevalling. Cyrille Vande Walle en Petrus Wolfcarius staan ook genoteerd in de registers toen zij een natuurlijk kind kwamen aangeven[5].

Naamgeving

We starten met een top 20 lijst met jongensnamen:
Bijna 1 op 8 draagt de naam Pierre, Petrus of een variant (1699). Dan volgen de varianten Johannes, Jean, Joannes, enz. ... (7 % of 952). Nog net binnen de top 20 noteren we Ludovicus (213) en Lodewijk (190).
In de bijlage kunt u de volledige lijst raadplegen.
Onderaan de lijst vinden we minder frequent voorkomende voornamen: Calistus, Confils, Cosmas, Obricus, enz. ...
Wellicht heeft schoenmaker Henricus Vanantwerpen lang moeten nadenken om zijn zoon de naam *Nabucodonozor* te geven (°3 juli 1879) en hoorde houtwerker Petrus Sintobin de meester graag vertellen over historische helden. Waarom zou je anders je zoon *Cesar Alexander Napoleon Sintobin* heten (°28 januari 1878)?
Dat brengt ons meteen bij die historische figuren.
Napoleon komt in onze lijst zes maal voor. Slechts twee

ervan werden tijdens het napoleontische bewind geboren. Een andere figuur was koning Leopold. Op één na werden alle 89 Izegemse Leopolds geboren na 1830. 21 ervan zelfs voor of kort na de geboorte van Leopold II. De populariteit van de naam Leopold kwam wel meer voor in Vlaanderen[6].
En onze Izegemse patroon Sint-Tillo? Zijn naam (Hilonius, Hilon, ...) komt slechts negen maal voor in onze naamlijst. Als tweede (153 maal) of zelfs derde naam (38 maal) komt hij wel meer voor.

Dit is de top 20-lijst bij de meisjesnamen:
Bijna 1 op vier (3293 of 23,71%) kregen de naam Maria of een afgeleide. Ook Rosalia, Julia en Barbara waren populaire namen. Irma en Lucia sluiten de rij van de toppers.
De minder gebruikte namen zijn Narcise, Noëmi, Verailda, Serine, enz.
Op 4 december 1868 werd in de Krekelstraat *Cesarina Helena Theophila* Dewilde als dochter van Jean Baptiste geboren. Ook hier speelde wellicht de oudheid een rol bij de naamkeuze.

Vondelingen

We vonden twee vondelingen terug in de 19de eeuw, beiden dan nog tijdens de Franse tijd.
Op 20 ventose jaar 10 (11 maart 1802) werd een meisje gevonden door Marie Agnès De Poortere, weduwe van Jean François Schacht en door Marie Agnes Vergote, weduwe van Pierre Joseph Demeyere. Het had een vlekje op de linkerwang en werd aan de Abele gevonden. Het kreeg de naam **Constance Vanden Abeele**.
Zeven jaar later, op 2 september 1809, werd er een jongen gevonden. Dit keer trof Martin Folens, dagloner, om 4.30 u. 's morgens een kind aan een deur in de Meensestraat op de wijk *Scharken*. Het kindje was gekleed in een hemd en droeg een gestreepte roodwitte zakdoek, een laken en een kleine katoenen muts in dezelfde kleur als de zakdoek. Er waren geen herkenningstekens op het lichaam. Wellicht was het een tengere jongen, want hij kreeg de naam **Etienne Boonrancke**.

'Vreemde gevallen'

We willen eindigen met enkele merkwaardigheden.
Bij de aanleg van het kanaal verhuisden hele huisgezinnen

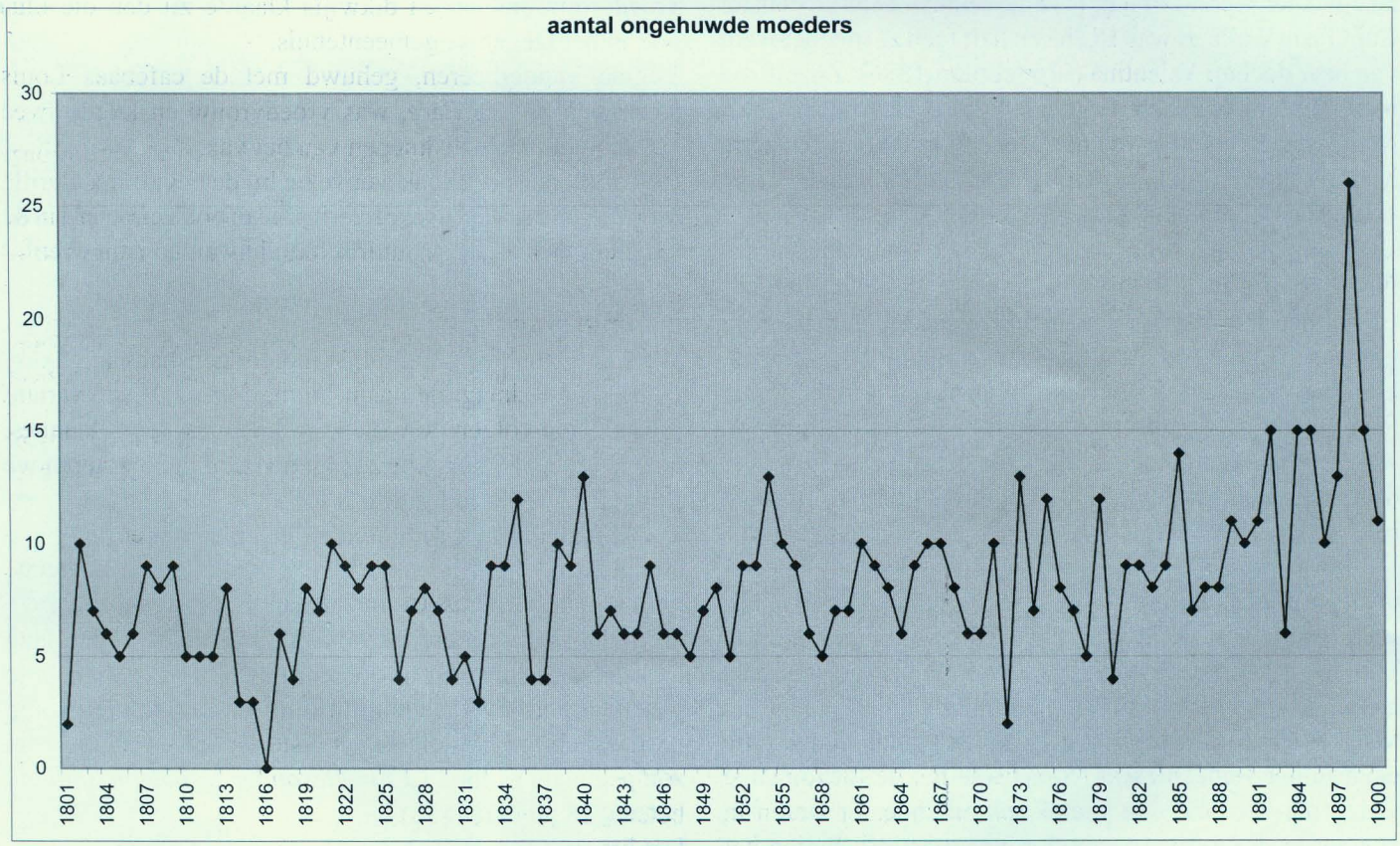

omwille van het werk dat maanden kon aanslepen. *In een barak staande langst de te maken vaart naer de Leye* werd **Charles Louis Vanderschueren** geboren (4 juni 1867). Zijn ouders, Carolus Vanderschueren en Clementia Vanhulle, afkomstig uit Eeklo, zullen het die dag wellicht iets rustiger aan gedaan hebben. Vader was betrokken bij het graven van het kanaal, want de akte vermeldt *aardewerker* als beroep.

Enkele schipperskinderen: **Florent Lateur** (°13 januari 1892) werd geboren in sectie D, maar er werd bijgeschreven *op de vaart*. Hij was de zoon van schipper Alphonsius Lateur en Isidora Debruycker. Hun domicilie was Gentbrugge. In 1896 kwam schipper Emile Claeys zijn zoon **Leopold** inschrijven (° 4 maart 1896). Vrouw Prudence Ghys en zoon bevonden zich op een schip. Zij waren van Diksmuide. **Florina Teirlinck** (°25 oktober 1884) zag eveneens het levenslicht in een vaartuig. Schipper Dominicus Teirlinck-Joanna Vanhoorde uit Gent waren de gelukkige ouders. **Maria Desmet** werd op 2 september 1896 geboren en hier werd als geboorteplaats uitdrukkelijk vermeld *op het schip in de vaart*. Zij was de dochter van Hippolite Desmet en Evelina Belpaire, eveneens uit Diksmuide.

Ook andere toevallige *passanten* konden een takje bij krijgen aan hun stamboom. In een Franstalige akte uit 1891 noteren we dat **Laurent Mayez** geboren werd *dans sa voiture à la chaussée d'Iseghem à Ingelmunster (section B)*. Zijn ouders, Nicolas en Marie Anne Menerat waren uit Rijsel afkomstig.

Toen Philippus Sosman uit Amsterdam zijn *omzwervende renbaan* openhield tijdens de kermisweek van 1874 werd zijn dochter **Marie** geboren (°13 september 1874). Moeder Betje Cohen en dochter mochten uitrusten *in hun barak op de Groote Markt.*

Op 4 december 1893 komt vader Adolphe Remy Decoene een rechtzetting eisen in het Izegemse gemeentehuis. Zijn zoon **Louis Joseph Decoene** werd verkeerdelijk ingeschreven als Maria Theresia. Akte 351 in 1893 zet dit abuis recht.

We noteerden tenslotte 238 tweelingen. Wellicht is dit geen exact cijfer. Wanneer één van de twee doodgeboren werd, werd dit kind alleen in het overlijdensregister genoteerd.

Wever Pierre Laethem zal wellicht gans zijn leven 18 maart 1813 onthouden hebben. Zijn vrouw, Anne Renier, beviel rond 22 uur van een drieling. Ze kregen de namen: Melchior, Gaspar en ... Balthazar.

Eindnoten

[1]Deze klapper vindt men in ons documentatiecentrum en in de Izegemse bibliotheek. De volledige database is in ons lokaal op onze pc's te raadplegen.

[2]Dit project, gestart in het rijksarchief Brugge, wil alle akten van de parochieregisters en de burgerlijke stand op het internet plaatsen. De Izegemse gegevens zijn van mijn hand. Deze gegevens werden ook doorgestuurd naar www.arch.arch.be waar men hetzelfde doet, maar dan voor het hele land.

[3]Jean-Marie LERMYTE, e.a., *Geschiedenis van Izegem*, Izegem, Ten Mandere, 1985, p.135.

[4]Marie Vandewalle, Maria Verbrugghe, Marie Devestel, Isabelle Waeyenburgh, Isabelle Ruyffelet, Elisabeth Vande Walle, Emma Vankeirsbilck, Carolina Vanderheeren, Catharina Wolfcarius, Leonie Sylvie Demaziere, Hortence Prudence, Clemence Demaziere, Clemence Sette, Coleta Verlinde, Victoire Ruyffelet.

[5]Andere dokters waren Jules Vanwtberghe, Jules Vindevogel, August Haessebroucq, August Maes, Désiderius Busschop, Joseph Ooghe, Joannes Coolen, Cosmas Quagebeur, Josephus Neirynck, Dominque Tack, Amand Delabarre, Jean Ruyffelet (met twee dochters-vroedvrouwen) en Jules Gits.

[6]Michiel DE BRUYNE, *Leopold I en Roeselare*, A. Herreman, 1966.

Bronnen

Registers burgerlijke stand, Openbare bibliotheek Izegem.
Jean-Marie LERMYTE, e.a., *Geschiedenis van Izegem*, Izegem, Ten Mandere, 1985, 652 p.
Chris VANDENBROEKE, *Sociale geschiedenis van het Vlaamse volk*, Beveren, Orion, 1981, 301 p.
Chris VANDENBROEKE, *Vrijen & trouwen van de middeleeuwen tot heden*, Brussel-Amsterdam, Elsevier, 1986, 279 p.
J. ART, *Geschiedenis van de kleine man*, Brussel-BRT, 1979, 219 p.

Bijlage 1
Geboortecijfers per jaar - jongens - meisjes - totaal

jaar	jongens	meisjes	totaal	jaar	jongens	meisjes	totaal	jaar	jongens	meisjes
1801	135	121	256	1834	136	150	286	1867	153	144
1802	131	139	270	1835	162	132	294	1868	145	160
1803	153	148	301	1836	132	141	273	1869	146	153
1804	135	131	266	1837	138	126	264	1870	159	159
1805	132	148	280	1838	151	173	324	1871	173	119
1806	142	126	268	1839	162	148	310	1872	162	143
1807	141	142	283	1840	127	138	265	1873	177	154
1808	139	148	287	1841	161	131	292	1874	163	154
1809	147	105	252	1842	134	121	255	1875	179	152
1810	129	124	253	1843	109	131	240	1876	158	159
1811	145	134	279	1844	105	117	222	1877	160	148
1812	118	121	239	1845	142	112	254	1878	145	138
1813	135	130	265	1846	93	68	161	1879	157	151
1814	106	88	194	1847	92	89	181	1880	158	148
1815	133	112	245	1848	82	79	161	1881	143	153
1816	144	149	293	1849	108	84	192	1882	160	165
1817	146	119	265	1850	110	97	207	1883	152	147
1818	131	122	253	1851	109	113	222	1884	167	153
1819	141	139	280	1852	95	103	198	1885	165	168
1820	141	125	266	1853	103	100	203	1886	166	172
1821	143	112	255	1854	98	112	210	1887	176	160
1822	173	135	308	1855	102	112	214	1888	184	150
1823	129	121	250	1856	115	111	226	1889	167	165
1824	168	141	309	1857	135	119	254	1890	186	193
1825	179	133	312	1858	117	133	250	1891	170	177
1826	131	147	278	1859	123	127	250	1892	202	178
1827	154	127	281	1860	115	108	223	1893	204	184
1828	163	132	295	1861	144	122	266	1894	210	201
1829	148	152	300	1862	141	98	239	1895	214	224
1830	155	119	274	1863	154	113	267	1896	220	228
1831	158	119	277	1864	114	128	242	1897	251	246
1832	119	128	247	1865	145	123	268	1898	247	244
1833	152	116	268	1866	153	126	279	1899	249	220
								1900	259	223
									14930	**13971**

Bijlage 2

Jongensnamen (aantal, varianten)

Petrus (1699, Pierre,...), Johannes (952, Jean, Jan,...) Henri (778, Henricus, Henrij,...), Jozef (757, Josephe, José,...), Jules (729, Juliaan, Julien,...), Franci(e)s (672, Franciscus, Frans, François,...), August (652, Augustus, Augustin,...), Camiel (458, Camille, Camilus,...), Emile (376, Emilanus), Alouis (371, Aloys, Aloysius,..), Carolus (366, Karel, Charles,...), Leo (350, Leon, Leonard,...), Bruno (337, Brunon,...), Cyril (276, Cyrille,...), Charles-Louis (267, Karolus-Ludovicus,...), Eduard (241, Eduardus,...), Gustaf (235, Gustave,...), Fredericus (226, Frederikus,...), Ludovicus (213), Louis (190, Lodewijk,...), Constant (173, Constantinus, Constantin,...), Adolf (168, Adolphus, Adolphe,...), Ivo (163, Ivon,...), Florent (153), Michaël (145, Michel,...), Alfons (142, Alphonse,...), Remi (139, Remisius,...), Eugenius (136, Eugène,...), Valère (133), Arthur (123), Gerard (119, Gerardus,...), Desiderius (114, Desiré,...), Albert (96, Albertus,...), Amand (96, Amandus, Aimé,...), Maurice (94, Mauritius,...), Leopold (89, Leopoldus), Achiel (86, Achille,...), Antoon (84, Antonius, Anthoine,...), Victor (84), Georges (80, Georgius, Joris,...), Jerome (73, Gerome,...), Hippoliet (72, Hippolytus,...), Alberic (70, Albericus), Theophilus (66), Robert (64), Hector (61), Silvain (59, Silvester,...), Fernand (57, Fernandus,...), Edmondus (56, Edmond,..), Jacob (54, Jacobus, Jacques,...), Benedictus (50, Benedicte, Benoit, Benoni,...), Polydorus (45, Polydoor), Oscar (42), Renatus (41, René), Bernard (36, Bernardus,...), Marcel (36), Felix (35), Isedorius (34, Isidor,...), Odile (34), Alexander (33, Alex, Alexis,...), David (33), Ignace (33), Martinus (33, Martin, Marin,...), Richard (31), Ernest (30, Ernestus,...), Paul (29, Paulus,...), Alidoor (28, Alidor), Octaaf (25, Octave,...), Guilielmus (26, Willem), Xaverius (24, Xaveer,...), Prosper (21), Hendrik (20), Hubert (20, Hubertus,...), André (19, Andreas,...), Alfred (18), Medardus (18, Medard,...), Alfons (17, Alphonsus), Clemens (17, Clement), Severinus (17), Theodorus (17), Fidel (17), Dominique (15), Gaston (15), Philemon (15), Firmin (14, Firminus), Hieronijmus (14), Modest (14, Modestus,...), Raymondus (14, Raymond,...), Raphaël (14), Seraphin (14), Audemarus (13), Laurent (13, Laurentius), Donatus (12), Honoré (12), Omer (12), Philippus (12), Judocus (11, Josse,...), Justinus (11), Maximiliaan (11), Florimond (10), Gilbert (10), Gregoire (10), Etienne (9), Gabriël (9), Hilonius (9, Hilon, Tillo), Lambertus (9, Lambert), Leander (9), Palmer (9), Daniël (8), Gaspar(d) (8), Hilaire (8, Hilarius), Thomas (8), Urbain (8), Abel (7), Angelus (7), Bonaventura (7, Bonifacius), Eligius (7), Emanuel (7), Erasmus (7), Evarist (7), Samuël (7), Vincent (7, Vincentius), Caesar (6, Cesar), Jordanus (6), Napoleon (6), Pascal (6, Paschasius), Rochus (6, Rochus,...), Rodolf (6, Rodolfus), Vital (6), Walter (6), Adhemar (5), Arsène (5), Cornelis (5, Cornelus), Crispyn (5, Chrispinus), Germain (5), Hugo (5), Yves (5), Livin (5, Livinus), Marcus (5), Norbertus (5, Norbert), Arnoldus (4), Basil (4), Benigine (4, Beniginus), Cyprianus (4, Ciprien), Eusebius (4, Eugebius), Liborius (4), Odo (4), Simon (4), Abraham (3), Ambrosius (3), Amadée (3, Amideus), Arcadius (3), Bavo (3), Casimir (3), Clovis (3), Conrard (3), Edgard (3), Engelbertus (3), Innocentius (3), Macarius (3), Matheus (3, Matthieu), Nicodemus (3, Nicolas), Pepinus (3), Romanus (3), Thimotheus (3) Valentin (3), Willibrordus (3), Adam (2), Adriaan (2), Amicus (2), Balthazar (2), Benjamin (2), Docilis (2), Elias (2), Fritz (2), Gentil (2), Geroldus (2), Guido (2), Heliodorus (2), Hijginus (2), Homer (2), Hyacinthus (2), Idesbaldus (2), Lifardus (2), Lionel (2), Melchior (2), Nicasius (2), Noë (2), Philogène (2), Prudent (2), Roger (2), Sabbas (2), Servatius (2), Thriphon (2), Willibald (2), Alberic (1), Alardus (1), Anscharius (1), Anselme (1), Aubine (1), Baudouin (1), Calistus (1), Chretien (1), Confils (1), Cosmas (1), Damascus (1), Damien (1), Dionisius (1), Eleonard (1), Evardus (1) Feliciaan (1), Godfried (1), Gomarus (1), Gratien (1), Guilbert (1), Heribert (1), Herman (1), Hervé (1), Hildever (1), Ildefons (1), Jerimias (1), Joachim (1), Lendinus (1), Lucas (1),Nabucodonozor (1), Narcisius (1), Nestorius (1), Obricus (1), Ocar (1), Odulie (1), Pius (1), Premier (1), Quirinus (1), Raoul (1), Romulus (1), Rufinus (1), Saturnus (1), Septimes (1), Serinno (1), Stephanus (1), Wilfried (1), Willy (1), Zacharius (1), Zélie (1), Zeno (1).

Meisjesnamen (aantal, varianten)

Maria (3293, Marie,...), Rosalia (720, Rosa, Rosalie,...), Julia (664, Juliana, Julienne,...), Barbara (651, Barbe), Therèse (516, Theresia,...), Emma (339), Mathilde (333), Elisabeth (318), Leona (303 (Leonia, Leontine,...), Amelia (255, Amelie,...), Helena (222, Hélène, Ghislena,...), Madeleine (214 (Magdalena,...), Natalia (212), Romania (194), Adela (192 (Adelina, Adeline, Adèle, Adelia,...), Sophia (192, Sophie,...), Virginie (184, Virginia,...), Sijlvia (179), Coleta (168, Colette), Irma (165), Lucia (144, Lucie,...), Ursula (142), Margareta (139, Marguerite), Pharilde (132), Angela (128, Angèle, Ange, Angelique,...), Ida (122, Ide), Eugenia (116), Rachel (110, Rachelle,...), Emelia (108, Emelie), Bertha (102), Melanie (102, Melania,...), Germana (94), Celina (93, Celine), Philomena (92), Florina (85), Octavia (85), Pauline (85, Paulina,...), Joanna (83, Jeanne, Jeannette,...), Anna (78, Anne), Elodie (74), Adrienne (73, Adriana, Adronie), Susanna (70), Augusta (69), Gabriëlla (68, Gabriëlle), Eulalie (67, Eulalia), Louisa (66), Alice (62, Alicia,...), Seraphina (60), Ludovica 59), Isabelle (58, Isabella), Clemence (57, Clemencia, ...), Regina (57, Reine,...), Catherina (55, Cathérine,...), Martha (53, Marthe), Euphrasie (50, Euphrasia), Zulma (48, Julma), Justina (47, Justine), Pelagie (46), Stephania (46), Henriette (45, Henrietta, Henrica,...), Laura (44), Victoria (44, Véronique, Victorie,...), Valentina (41), Clara (39, Claire,...), Alida (38), Antonia (37, Antoinette,...), Christina (37, Christiana), Sidonia (35, Cidonia), Francisca (33, Françoise,...), Lia (32), Josephine (30, Josephina,...), Albertina (29, Alberta, Albertine), Florence (29, Florentina), Carolina (27), Hortencia (26, Hortence, Ortence,...), Cecile (25), Flavia (24, Flavie,...), Valeria (24), Celestina (23), Felicita (23, Felicité), Idonia (21, Idonie), Blanche (20, Blanca), Eleonoara (20, Eléonore), Elvire (20, Elvira), Zoë (20), Clothilde (20), Beatrix (18), Emerance (18, Emerentia), Constance (17, Constantia), Hermina (17, Ermina), Cordule (16, Cordula, Curdule), Godelieve (16), Palmire (16), Blondina (15), Esther (14), Eudoxie (13, Udoxia,...), Honorina (13, Honorine), Prudence (13), Alina (11), Ivonne (11, Ivona,...), Coralia (10, Coralie), Ephemie (10, Euphemia), Judith (10), Agatha (9, Agathe), Dominique (9), Gertrude (9), Ludwina (9, Liduina,...), Sabina (9), Appolonia

(8), Aurelia (8), Perpetua (8), Anaïse (7, Anastatia), Febronia (7, Febronie, Fibronia,...), Genoveva (7, Genovième,...), Tecla (7, Thecle), Urbania (7), Agnes (6, Agnèce), Brigitta (6, Bregitta), Fernandina (6), Irena (6, Irène), Lutgardis (6), Renilde (6), Zosima (6), Cesarina (5), Espérance (5), Estella (5, Estelle), Evelina (5, Eva,...), Fanny (5), Josima (5, Josma), Monica (5, Monique), Sara (5), Dimphna (4), Filicité (4), Lena (4), Marcella (4), Odila (4), Charlotte (3), Erena (3), Eusebia (3, Eusebie), Flora (3), Lea (3), Malvina (3), Marina (3), Miralda (3), Mira (3), Rufina (3), Ulania (3), Albania (2), Aloysia (2), Benedicta (2), Carsilla (2), Cornelia (2), Delphine (2, Delfina), Domitille (2), Dorothée (2), Elza (2), Emmelie (2), Florida (2), Guislina (2), Petronella (2), Philodina (2), Simonne (2), Tarcilla (2), Zenobie (2), Almer (1), Amabelis (1), Amalie (1), Andrea (1), Anzelia (1), Cherubina (1), Chiboria (1), Gertrudis (1), Lydie (1), Methildis (1), Narcise (1), Nelie (1), Noëmi (1), Nora (1), Oda (1), Phelomena (1), Raphaëlla (1), Rebecca (1), Savina (1), Scholastique (1), Serine (1), Theodora (1), Valeria (1), Verailda (1), Walteria (1)

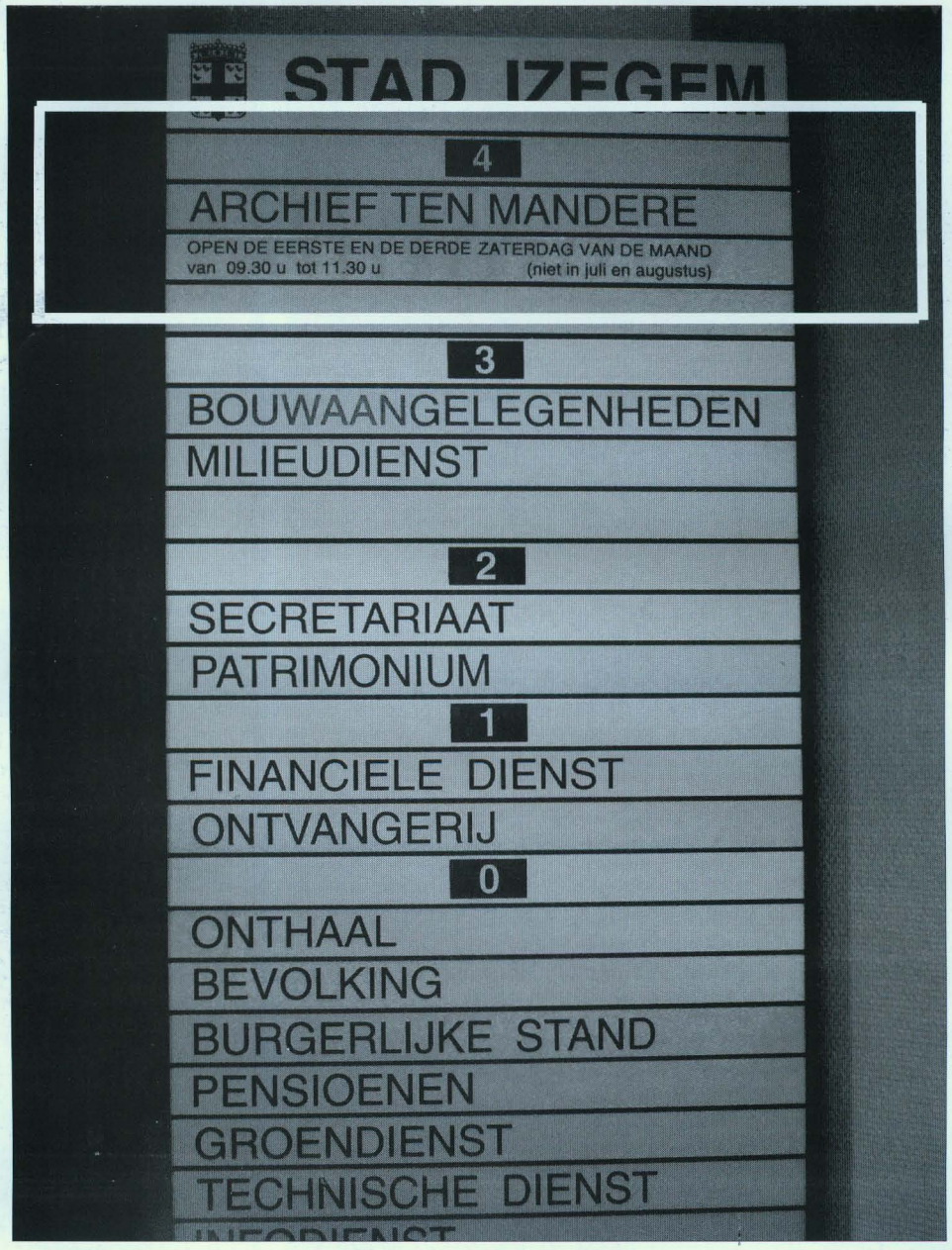

Met het infopaneel naast de lift vindt u nu nog gemakkelijker de weg naar ons documentatiecentrum!
op de vierde verdieping van het stadhuis.
Elke eerste en derde zondag van de maand (uitgezonderd juli en augustus) is ons centrum open

DE OMMEGANG OP DE BOSMOLENS[1]

Antoon Vandromme

Ontstaan

Kermissen zijn gewoonlijk ontstaan als gevolg van een kerkwijding. Na de afwerking van een nieuw kerkgebouw komt de bisschop van het diocees het nieuwe godshuis plechtig inwijden. De gelovige menigte is hierbij aanwezig en na deze kerkelijke plechtigheid vieren de aanwezigen gezellig verder. Ieder jaar, rond hetzelfde tijdstip, wordt deze blijde gebeurtenis met evenveel vreugde herdacht.
Kermissen zijn in trek, maar die herhalen zich slechts éénmaal per jaar. Een ouder gebruik werd ook lang in voege gehouden. Op plaatsen waar processies op vaste datum een welomschreven omgang deden, werden op die dagen ommegang-kermissen georganiseerd. Daar kwam volk samen. Daar was verteer en vertier. Zo vinden we in ons courant gebruik het woord 'ommegang' ter aanduiding van een kleine wijkgebonden kermis vaak terug.

De jaarlijkse ommegang op de Izegemse wijk Bosmolens heeft echter een geheel andere reden van ontstaan. De eerste ommegang op de Bosmolens vond plaats in de jaren 1880. In die periode was de Bosmolens een afgelegen wijk, ver van het bebouwde stadscentrum. Er was wel een vaste verbindingsweg die zelfs doorliep tot in Sint-Eloois-Winkel. De Bosmolens zelf was een kleine nederzetting met enkele huizen en wijd verspreide boerderijen. Een landelijk gehucht zonder kerk of school.
Of toch.. want in 1880 bestond er naast de herberg *De Herder* een huis waar onderricht gegeven werd: *Sophie's schole*. Daar onderwees een zekere Sophie de jeugd van de wijk. Na haar overlijden werd ze opgevolgd door Theresia Van de Wiele. In de huiskamer werd op primitieve wijze onderricht gegeven.
Dit onderwijs zou pas in geordende banen geleid worden bij het openen van de school van de Heilige Familie door de Zusters van Ave Maria op 17 september 1898.

Het begon met scherminkelen[2]

Scherminkelen is thans in onbruik gekomen.
In de jaren 1950 kwam dit oorverdovend en ongeordend lawaai maken nog wel eens sporadisch voor. Men gebruikte daarbij potten, ketels, poken, keteldeksels, bellen, stokken en allerlei tuig waarmee veel lawaai kon geproduceerd worden. Er werd vooral gescherminkeld bij het bekend worden van overspel of bij het verbreken van een verloving.
In 1888 werd er te Izegem op de wijk Bosmolens,



Pierre Lescauwier
Veldwachter van 1883 tot 1911.

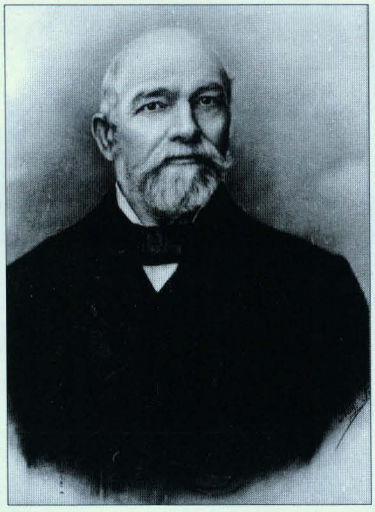

Henri de Mûelenaere
Notaris-burgemeester
van 1875 tot 1900.



Franciscus Lonneville
Pastoor van 1867 tot 1891.



De molen en de school met kloosterkapel op de Bosmolens (begin 20ste eeuw) (foto in privébezit).

tijdens de eerste weken na Pasen fel gescherminkeld. Niet één avond, niet twee... maar iedere avond opnieuw! Het afspringen van een verloving was daartoe de reden geweest. Deze cacafonische muziekavonden bleven hardnekkig aanhouden. We mogen er zelfs aan toevoegen dat de groep van 'spelende muzikanten' met de dag groter werd. Daarmee werd de lawaaihinder op de Bosmolens met de dag erger. Gezien de dagen ook aan het lengen waren, werden deze storende 'optredens' ook steeds langer en langer.

Begin mei werd klacht neergelegd bij de politie met het verzoek deze nachtelijke storingen te doen ophouden.

De veldwachter, Pierre Lescauwier (Alias Peer de Garde)[3], werd op verkenning uitgestuurd. Hij had ook de opdracht gekregen de namen van de rustverstoorders te noteren. In die jaren gebeurden alle verkenningstochten van de stedelijke politieagenten te voet. De wijk Bosmolens was al een hele wandeling vanuit het centrum. Aan *het Schardouw* gekomen hunkerde Peer al naar een koel glas bier en naar wat rust. 't Was ook daar dat zijn eerste observatietocht eindigde. De Bosmolenaars waren nu op de hoogte van de politionele ingreep en bij een volgende inspectietocht hield iedereen zich kalm.

Kwam er echter een avond zonder politiebezoek... dan gingen de poppen weer aan het dansen met de daarbij passende muzikale uitspattingen.

De dagen werden langer en de nachtelijke blikconcerten groeiden mee. Met veel door nachtlawaai gevulde avonden liep de maand mei ten einde. Politiecommissaris Vermeulen zou onze Peer eens op zijn observatieronde vergezellen. Daarbij kozen ze een totaal andere weg. Ze trokken eerst het oosten in en keerden langs het zuiden naar de Bosmolens.

Dicht bij de Meensesteenweg hoorden de politiemannen een verdacht gerucht op het erf van een hoeve. De klanken die ze opvingen geleken best op repetitieklanken van het beruchte ketelmuziek. Ze stapten nu flink door en verrasten de pretmakers bij een houtmijt. Ze stonden juist met 28 personen klaar voor hun optreden.

Commissaris Vermeulen maande de groep aan tot stilte. De klok wees immers bijna 22 uur aan. De ganse groep werd aangemaand om naar huis terug te keren. Voor ze het erf verlieten, werden alle namen van die spelende leden netjes genoteerd. Na die tussenkomst kreeg elke muzikant van deze scherminkelband een *Pro Justitia* aan huis besteld. Alle 28 lawaaimakers werden gedagvaard om op de rechtbank te verschijnen op vrijdag 20 juni 1888 om 2 uur in de namiddag.

Naar de juge

Deze dagvaardiging werd door de groep lawaaimakers als een feest aanzien. De dagen tussen verwittiging en verschijning werden door de scherminkelband dagen van bijzondere voorbereiding. Een welgekomen kermistrotje! Een lange boerenwagen werd versierd en met banken bezet. Daarop namen alle 28 mannen plaats. Deze *char à bancs*[4] werd door vier versierde paarden getrokken. Alle mannen droegen gekleurde papieren hoeden. Broeken en jassen waren allemaal met linten en strikken volgenaaid. Het gehele gedoe leek best op een clowneske carnavalsgroep

die tot overmaat van ramp nog een passend scherminkel-instrument meedroeg om ten gepaste tijde nog wat lol te maken.

Toen ze aan *Klein Menen* voorbij reden, sloeg het juist kwart voor één. De bonte bende hield halt op het pleintje voor de herberg. In een mum van tijd stond de wagen omsloten van het volk en van de schoolgaande jeugd. Bras Vanhuyse, de voorman van de Bosmolenaars gaf een teken met zijn stok om stilte te vragen. Een paar witgeschilderde accordeonspelers begeleidden het 28-koppig Bosmolenskoor dat uit volle borst meezong:

We zijn van den Bus
Ons herte is gerust
We zijn al beste mensen
Wat kunt ge nog meer wensen?
We kennen gene vrees
In vel nog in ons vlees
Wie gaat er mee
Al naar de Juge de Pé[5]

Na deze korte zangstonde reed de wagen door tot aan *De Knok*, in de Papestraat. Daar ontmoetten ze pastoor Lonneville. De wagen hield weerom halt en weldra galmde een nieuw liedje door de Papestraat

Vivat, onze Paster en hij mag er wezen,
Vivat onze Paster en hij moet er zijn!


TOT ZALIG AANDENKEN
VAN MIJNHEER
JACQUES HUBERT LEON MARIE
WEUSTENRAAD
ECHTGENOOT VAN MEVROUW
Maria-Henriette RODENBACH
geboren te St JANS-MOLENBEEK den 11 April 1858,
in den Heer ontslapen te ISEGHEM den 14 Juli 1923.
Vrederechter, sedert 39 jaar, van het Kanton Iseghem.
Ridder der Leopoldsorde, Vereerd met het burgerkruis van 1e klas
en met de Herinneringsmedalie van Z. M. Leopold II

Leon Weustenraad (Weustenraedt)
Vrederechter van 1884 tot 1923.

Aan de herberg *Het Kruiske*, de westhoek van de Papestraat met de Gentsestraat, werd een volgende serenade gegeven. Precies om 14 uur stond de *char à bancs* aan *Den Hert* (hoek Gentsestraat en Marktstraat). Vooraan in de Marktstraat gaf een ruime poort toegang naar een open koer, om vandaar een weg te vinden naar de eerste verdieping van de herberg, waar de Izegemse gerechtszaal te vinden was.

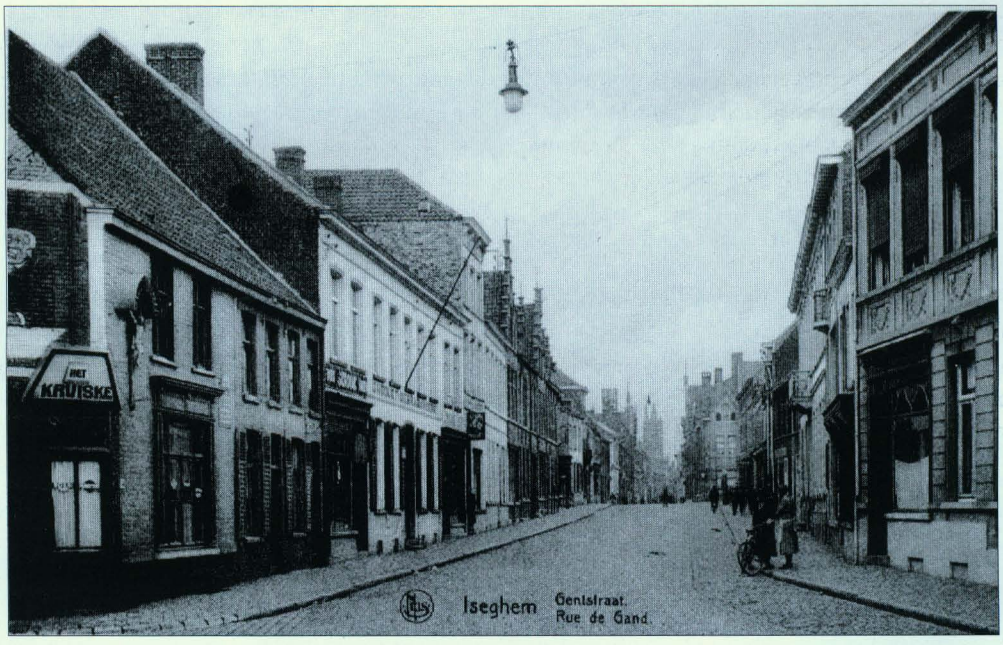

Gentsestraat richting Roeselare met links vooraan herberg het Kruiske' (foto in privébezit)

Commissaris Vermeulen eiste stilte en wilde dat alle linten en strikken verwijderd zouden worden. Alle papieren hoofddeksels dienden ook op de wagen te blijven. De rumoerige bende deed gewillig al wat de commissaris vroeg. In de zaal werd gestart met een naamafroeping. Daarna klaagde Vermeulen het straatlawaai ernstig aan, samen met de schending van de nachtrust. Hij vroeg een strenge toepassing van de wet.

Vrederechter Weustenraedt[6] vroeg of er iemand iets toe te voegen had. De stilte was algemeen. Toen zei de vrederechter dat de wet toeliet iedereen te straffen met een geldboete van 5 fr. Daar niemand een strafregister had, bracht hij de boete op één frank, op voorwaarde direct naar hun wijk terug te keren, waar ze tegen vier uur moesten aankomen, zonder verder muziek of zang te maken.

Bras moest toch nog een slotwoordje richten tot de vrederechter. Hij zei: *'Meneere de Zuze, ge zijt merci en 't en mag niemand aan u komen en we zijn nu weg!'* Ze vertrokken langs de Meensestraat - van de Burgemeester Vandenbogaerdelaan was er nog geen sprake - maar de wagen hield stil aan de Belpoort van de Broederschool. Hier werd er toch nog een liedje gezongen: *We zijn gezworen kameraden...* Op de terugweg werden diverse herbergen bezocht: *'t Blauw Kapelleke, In de Bosmolens* en *Het Schardouw*. Het feest eindigde rond 18 uur met het besluit dat er op een van de eerstkomende zondagen een wijkfeest zou ingericht worden als eindbekroning van deze goede uitslag.

Bosmolens-ommegang

De volgende woensdag kwamen drie mannen van de zanggroep naar het stadhuis om aan het Schepencollege te vragen een volksfeest te mogen inrichten op de wijk Bosmolens op de vierde zondag van juli. Burgemeester de Mûelenaere wilde graag weten waarom juist op die dag. *'We willen de ommegang van Ingelmunster en die van Oekene geen schade toebrengen, daar ze op de derde zondag van juli plaats hebben'* was het vlugge antwoord. Ze kregen het ja-woord op voorwaarde dat het scherminkelen voor goed zou ophouden.

De ommegang van 1888 was een voltreffer! Er werden allerhande prijskampen op de Bosmolens ingericht en tal van volksspelen kwamen aan bod: mastklimmen, zaklopen, ringsteken, e.a. Een geslaagde zangwedstrijd kwam die attractielijst nog afronden. Vele *plaatsenaars* kwamen eens loeren. Ze genoten mee van de bonte verscheidenheid van deze ommegang. Ze moesten echter vroeg naar huis terug daar de biervoorraad door deze onvoorziene toeloop in alle herbergen van heel de Bosmolenswijk al voor zeven uur geheel uitgetapt was.

Ondertussen zijn we (meer dan) 120 jaar verder en is er nog altijd Bosmolensommegang.

Eindnoten

[1]Dit artikel werd volledig geschreven naar een artikel over dit onderwerp door E.H. Pieter Declercq, dat verscheen in *De Mandelbode* van 27 juli 1953. Diezelfde auteur hernam dit verhaal in *Scherminkelen te Izegem* in *Biekorf* 1960, nr. 2 p. 42-44.

[2]Scherminkelen = scharminkelen, scheminkelen, schominkelen.
Volgens L.L. De Bo: *Woelig gedruis maken met ketels, riesters, kletsoren, bellen, toethorens e.a. vergezeld met getier en geschreeuw. Kon zich soms dagen naeen herhalen.*

[3]Peer de Garde of Petrus Lescauwier, veldwachter te Izegem. Zie Marcel NUIJTTENS, *Peer de Garde*, in *Ten Mandere* nr. 83 (29/1) 1989, p. 25-28.

[4]Char à bancs: Janplezier = platte wagen met daarop losse banken.

[5]Juge de Pé = Juge de Paix.

[6]Leon Weustenraedt (° Sint-Jans-Molenbeek, 11 april 1858 - † Izegem, 14 juli 1923). Hij werd in 1884 aangesteld tot vrederechter van zijn Izegem. Hij was gehuwd met Maria Henriette Rodenbach (° Roeselare 1 augustus 1868 - † Izegem, 14 juli 1936) en was een persoonlijke vriend van Hugo Verriest. Zie *De Iseghemnaar*, 20/07/1923 p. 2).

VAN CONGREGATIEZAAL TOT CULTUREEL CENTRUM 'T SOK

Jacques Viaene



Inplanting van de verschillende gebouwen in de dorpskern, meer bepaald in de Hogestraat (situatie 23 januari 2007) (DTM).

Het Kachtemse culturele verleden

Het rijke culturele leven in Kachtem is vooral te danken aan de intense werking van meerdere plaatselijke verenigingen. Zelfs zonder aangepaste infrastructuur slaagden die er de voorbije decennia in zeer actief te zijn en uitzonderlijke prestaties neer te zetten. Vooral de jongste 50 jaar haalden de fanfare *Vrede en Eendracht* en de toneelvereniging *De Lanteern* door hun opgemerkte optredens meermaals het regionale nieuws.

In *Hoeksteen van een dorp – kroniek van een eeuw Koninklijke Fanfare 'Vrede en Eendracht' Kachtem* werd uitvoerig de geschiedenis van de fanfare beschreven. De historiek van een halve eeuw Lanteernwerking werd samengevat in *Toneelgilde De Lanteern 1951-2001*. Het zangkoor bracht naar aanleiding van het 20-jarige bestaan van de vereniging hulde aan dirigenten en verdienstelijke leden in een lustrumuitgave Gemengd Sint-Janskoor Kachtem, 1964-1984.

Maar naast de fanfare, zangkoor en de toneelgilde hebben nog andere personen en verenigingen het sociaal-culturele leven van Kachtem tijdens de voorbije eeuw gekleurd.

Een opsomming geven van alle cultureel actieve groeperingen is niet de bedoeling van deze bijdrage. Wel willen we aan de hand van de beschrijving van de verdwenen infrastructuur, een beeld van het culturele leven in Kachtem van de jongste 150 jaar oproepen.

Dat Kachtem in het verre verleden reeds cultureel actief was, halen we uit enkele persberichten waarin **Cachtem** vermeld wordt.

De Nieuwe Gazette van Brugge bijvoorbeeld schreef op 4 juni 1822:

De "leerzugtige iveraeren der Gilde van Rhetorica, op de prochie van Cachtem" maakten op 19 mei 1822 de winnaars bekend van hun dichtkunstwedstrijd.

In *De Standaerd van Vlaenderen* van 15 juni 1841 werd de Rethoricagilde van Kachtem als winnaar van een rederijkerswedstrijd te Rumbeke vermeld.
De Dicht- en Redekundigen Kampstrijd.
Dertien dichters hadden medegedongen met een dichtwerk over de roemrijke heldendood van graaf Merode. Lodewijk Renier uit Deerlijk, zoon van de meer bekende schoolhouder, had de meest gesmaakte rijmelarij afgeleverd, Frans de Jaegher uit Nieuwpoort kreeg de tweede prijs. Vermeldingen waren voor Comeyne uit Veurne en De Smedt uit Kachtem.
....
De pryzen van de Bybelvragen zijn beyde gewonnen door de maetschappy van Cachtem, wiens leden in deze kunst zeer ervaeren zyn. Dry maetschappyen hebben zich aengeboden voor den prys van den prael- en zinryksten intreede, ...
De maetschappy van Cachtem was ook prael en zinryk.

En in de Rederijkersprijskamp te Marke kreeg diezelfde gilde opnieuw een eervolle vermelding (*De Standaerd van Vlaenderen* van 18 juli 1846 en van 20 augustus 1846).

Rond 1890 bestond ook een *English Club*, opgericht door Aloïs Timperman, zoon van de bruggendraaier aan het Sas van Kachtem. In 1926 bouwde hij *in een bosselken, tegen het Sas van Cachtem, aan de zuidkant van de vaart, Izegemwaarts, een zomerhuisje*. Na zijn dood werd het huisje verkocht en ingericht als café.

De Gazette van Thielt had het op zaterdag 11 april 1891 over de inhuldiging van burgemeester Karel Verstraete de woensdag voordien te Kachtem:
Het dorp was zeer lief en kostelijk versierd. Het zat van top tot teen in de nationale kleuren; de straten waren met sparren beplant, alle huizen waren bevlagd; vele waren behangen met draperijen; de gelukwenschen, uitgedrukt in jaarschriften en luimige gedichten, waren ontelbaar. Menige bezoeker stond er zelfs verwonderd te kijken op een jaarschrift in 't Engelsch. Nu, iedereen weet niet dat er te Cachtem een openbare leergang van engelsche taal gegeven wordt door den Engelschen Club. Immers, te Cachtem ontbreken geene clubs; er is ook een Club Français.

De eerste infrastructuur: de Congregatiekapel
De eerste duidelijke vermelding over een culturele infrastructuur vonden we in het verslagboek van de Jongelingencongregatie. Die vereniging vierde in 1897

De Jongelingencongregatie vierde haar gouden jubileum. Affiche avondfeest in de congregatiezaal (DTM).



Zomerhuisje langs de vaart (verz. infodienst Izegem).

haar vijftigjarige bestaan en bij die gelegenheid werd door onderpastoor Remi Brutsaert, als bestuurder van de Congregatie, *verslag gedaan van al wat er voorgevallen*

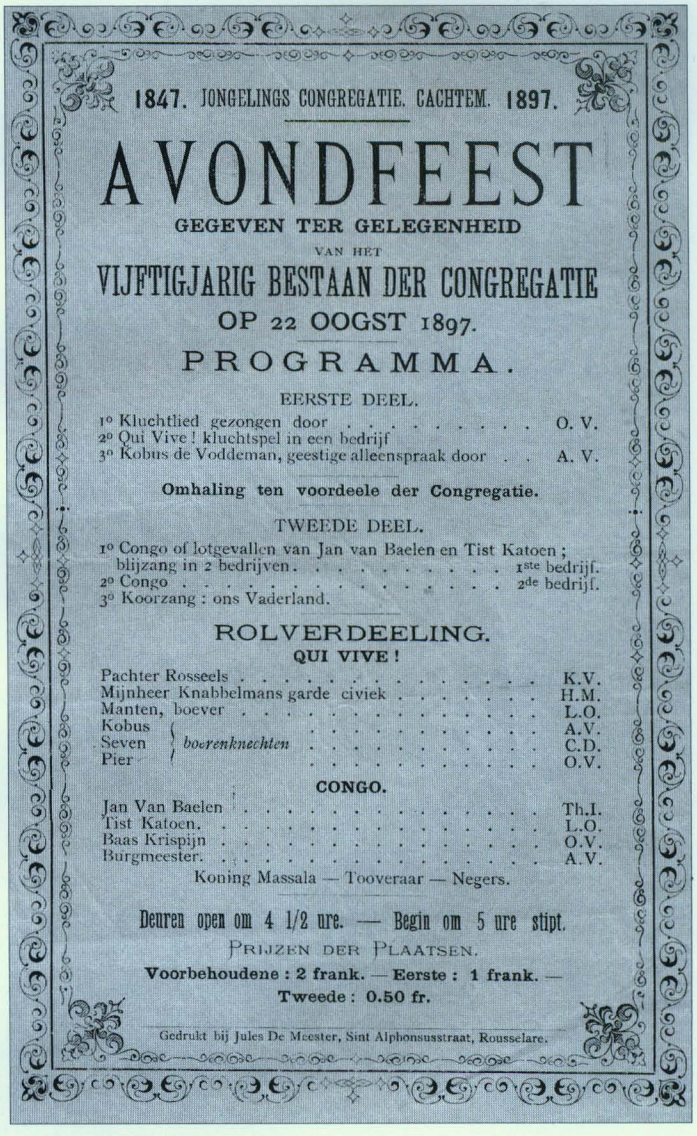

1847. JONGELINGS CONGREGATIE. CACHTEM. 1897.

AVONDFEEST

GEGEVEN TER GELEGENHEID

VAN HET

VIJFTIGJARIG BESTAAN DER CONGREGATIE

OP 22 OOGST 1897.

PROGRAMMA.

EERSTE DEEL.

1° Kluchtlied gezongen door . . . . . O. V.
2° Qui Vive ! kluchtspel in een bedrijf
3° Kobus de Voddeman, geestige alleenspraak door . . A. V.

Omhaling ten voordeele der Congregatie.

TWEEDE DEEL.

1° Congo of lotgevallen van Jan van Baelen en Tist Katoen ; blijzang in 2 bedrijven. . . . . 1ste bedrijf.
2° Congo . . . . . 2de bedrijf.
3° Koorzang : ons Vaderland.

ROLVERDEELING.

QUI VIVE !

Pachter Rosseels . . . . . K.V.
Mijnheer Knabbelmans garde civiek . . . . . H.M.
Manten, boever . . . . . L.O.
Kobus . . . . . A.V.
Seven *boerenknechten* . . . . . C.D.
Pier . . . . . O.V.

CONGO.

Jan Van Baelen . . . . . Th.I.
Tist Katoen. . . . . L.O.
Baas Krispijn . . . . . O.V.
Burgmeester. . . . . A.V.

Koning Massala — Tooveraar — Negers.

Deuren open om 4 1/2 ure. — Begin om 5 ure stipt.

PRIJZEN DER PLAATSEN.

Voorbehoudene : 2 frank. — Eerste : 1 frank. — Tweede : 0.50 fr.

Gedrukt bij Jules De Meester, Sint Alphonsusstraat, Rousselare.

was in de Congregatie van het begin af van haar bestaan. In 1862 bouwde E.H. Pastor Joseph Cool met medehulp der Congreganisten en parochianen het eerste deel der tegenwoordige Congregatiekapel en voorzag ze van meubelen. De grond wierd geschonken door den E.H. De Costere, deken van Oostende en inboorling van Cachtem.
Verder vermeldde het verslagboek: *In 1872 bouwde Mr. Benoot* (de toenmalige onderpastoor) *het tweede deel der kapel dat voor bidplaats bestemd was, kocht banken en meubels, verkreeg den bouwgrond van E.H. De Costere.*
De in 1862 opgerichte Congregatiekapel was gelegen in de Hogestraat, net voorbij de dubbelwoonst (nu pastorij en woning familie Verhelst) die toen ook eigendom was van deken Louis De Costere.
In 1868 werd al besloten een doksaal te laten maken in de congregatiekapel en er het houten altaar te laten vernieuwen.
Een verslag van 26 juli 1874 meldde dat *de heer Benoot François, onderpastoor te Cachtem die tot bouwing en meubelen der kapel en lokaal, gegeven en betaeld heeft dry duizend franken, 's jaerlyks intrest keerende, door de voorgenoemde congregatie af te dragen, aen vier ten %, zynde honderd twintig franks, by tegenwoordig akte erkent de tegenwoordige raed voormelde lasten te aenveerden en verzoekt en verpligt hunnen wettige navolgers te zorgen opdat zy de voorgenomene lasten, ten laste der congregatie solidairlyk zouden afdragen ende betalen.*
Wat volgens het verslag van 29 juli 1898 ook gebeurde: de erfgenamen van onderpastoor Benoot werden vergoed.
In diezelfde raadsvergadering van 26 juli 1874 werd meegedeeld dat tussen E.H. Louis De Costere en de Raad een contract werd afgesloten waarin bedongen werd dat de grond waarop de kapel stond voor goed en gratis werd afgestaan aan de congregatie, mits deze laatste er de grondlasten van droeg.
Bovenstaande gegevens werden duidelijk bevestigd in een interessant schrijven van 1 maart 1946. Het bevat een stukje parochiegeschiedenis met heel wat aanwijzingen over gebouwen en verenigingen. Gewezen onderpastoor Brutsaert, onderpastoor in Kachtem van 1895 tot 1909, richtte zich tot de toen-malige pastoor en vriend Jerome Van den Weghe:
In den goeden ouden tijd over 80 jaar en meer, was er te Cachtem een onderpastoor E.H. Franciscus Benoot, die 't gedacht opvatte een Congregatie te bouwen voor de jongelingen-congreganisten. Hij mocht bouwen op den grond van de famile Decostere. Daar bouwde hij een eerste gedeelte en enkele jaren daarna het tweede gedeelte (dit kunt gij misschien bemerken aan de steenen half weg 't gebouw). Dit deed hij met zijn geld en met het geld van liefdadige menschen. Hij bracht daar zijne Congreganisten in; in mijnen tijd 1894-95 tot mei 1909 heb ik na de geestelijke oefeningen met de Congreganisten, die wilden blijven tot 7 u., gekaart op kleine schraagtafels tusschen de houten banken geplaatst onder 't helder licht van twee lampe belges; andere vermaakten zich met de krulbol of bakspel of 't dammen. Zoo hielden wij ze bezig onder 't smoren van menige pijp. 'k Heb ondertusschen het dak hersteld, nieuwe dubbele voordeur in deel aangekocht, twee of drie arduinen trappen doen leggen en twee retraites gegeven. E.H. Benoot was dus de bouwer en bestuurder tot einde 1881.
(...)
In 1896 kwam er een brief van 't bisdom dat E.H. Van Becelaere een zedelijke verplichting had (iets van meer dan 1000 fr.) te betalen aan de familie Benoot die werklieden waren te Meulebeke. 'r Stond immers in het testament van Eerw. Heer Benoot, dat hij die som verschoten had bij 't bouwen der Congregatie en dat de familie die schuld moest eischen bij den pastoor van Cachtem. Dan heeft E.H. Van Becelaere aan die zedelijke verplichting voldaan en menig rijk man van Cachtem, Izegem, enz. getakteerd per brieven, de een voor 100 fr., 50, 20, enz. Het gelukte hem 800 fr. bijeen te krijgen en hij zond ze op naar de familieleden die hem bedankt hebben voor dat (zoogezeid gevonden) geld.
In de zaal wierd toneel gespeeld door de maatschappij H. Vincentius a Paulo met toestemming van E.H. Pastoor. Daar wierd een theater gemaakt op ijdele tonnen met baddens en planken. Die kwamen tot aan de altaar. Dit gebeurde ieder jaar met hulp van Alfons Rommel, voorzitter van 't genootschap H. Vincentius en Poliet Ostyn, bakker, Oscar Vandoorne, bakkerszoon op 't Hooghe (nu wonende te Izegem als bakker rechtover de Paters) en andere.
In 1905? wierd een muziekmaatschappij opgericht en kwam 't tooneel opluisteren. Zij konden reeds twee stukken spelen bij hunne eerste opkomst te weten L'Ardennais en de Brabançonne!!
In 1906 waren zij bij de pastoors jubilé (1881-1906) om dit feest op te luisteren. Zij hebben wellicht eenige keeren gerepeteerd 't mijnentijde maar toch 't meest in 't lokaal der Franciskanen bij 't magazijn Rommel maar dat nu ook dient voor magazijn meen ik.
(...)
Ik hebbe later vernomen dat 't lokaal nog gediend heeft als school toen de nieuwe school gebouwd wierd door de gemeente.
Dat laatste gebeurde inderdaad in 1930.

We vernamen in de bovenstaande brief van Brutsaert zelfs iets over het bestaan van een **tweede zaal** in Kachtem, het Gildenhof, ook de Ciskenszaal (lokaal van de Franciskanen) genoemd. Die was gelegen in het begin van de huidige Sint-Jansstraat en werd in 1883 gebouwd door deken De Costere op grond van Z.E.H. Kanunnik Henri Romel om er de Gilde van Sint-Jan Baptist, gesticht in 1868, een

onderkomen te bezorgen. De zaal was ooit versierd met een Sint-Jansbeeld dat zich nu in het borstelmuseum in Izegem bevindt.
Hoe en waarom die zaal gebouwd werd vonden we uitvoerig beschreven in *De Mandelgalm* van 29 september 1883 onder de titel: *Patronagie*
Zondag geleden acht dagen heeft er te Cachtem eene hertroerende plechtigheid plaats gehad. Sedert de liberalen, aangemoedigd door onzen gewezen procureur, eenige menigte kongregatiën, patronagiën en andere dergelijke instellingen van hunne lokalen beroofd hebben, pogen de welstellende katholieken die onrechtveerdigheden te herstellen met nieuwe lokalen ter beschikking dier nuttige werken te stellen.
't Is aldus dat men zondag, te Cachtem, het nieuw lokaal inhuldigde, welk de patronagie van Sint-Jan-Baptist geschonken is geweest door den Z.E.H. De Costere, gewezen pastoor-deken te Oostende. Sedert dat hij te Cachtem verblijft, is die eerbiedweerdige geestelijke een echte voorzienigheid voor die gemeente.

Gebruikers van de congregatiezaal
De congregatiezaal, zoals die later door de Kachtemse bevolking genoemd werd, was dus oorspronkelijk gebouwd als vergaderplaats voor de leden van de Jongelingencongregatie. Aanvankelijk was de zaal een soort bezinningsruimte (*geestelijke vergadering*) tijdens de geestelijke oefenmomenten, later kwamen ook ontspanningsactiviteiten aan bod.
In de loop van haar bestaan heeft de zaal voor verschillende groepen en activiteiten gediend.
Onder de eerste gebruikers, de congreganisten, werd een Koorzangersmaatschappij opgericht. Dat koor moest aanvankelijk de kerkelijke diensten helpen opluisteren en groeide later uit tot een gerenommeerde zang- en toneelgroep die ook buiten de kerk en zelfs buiten de gemeente optrad. Na een inactiviteit van zowat één jaar, wegens financiële moeilijkheden, werd met het koor opnieuw van start gegaan eind december 1872. Tijdens de schoolstrijd werd door de koorzangers talrijke keren buiten Kachtem opgetreden ten voordele van de katholieke vrije scholen.

Tijdens die schoolstrijd van 1879-1884 deed de congregatiekapel een tijdje dienst als onderkomen voor de nieuwe, vrije jongensschool. In het Liber Memorialis (1881, 15 maart) lezen we daarover:
Wanneer August Van Becelare (pastoor in Kachtem van 1881 tot 1909) te Cachtem toekwam was de schoolstrijd in zijn vuur. Al de kinderen hadden de gemeenteschool verlaten en waren tot de katholieke vrije school overgegaan. De grootste waren in 't lokaal der knechten congregatie, onder het bestuur van Meester Victor Delannoy, de mindere waren in 't klooster, in de school gehouden door zuster Elisabeth.

In 1898 verkreeg de congregatie van het bisdom de toelating om in de kapel mis te lezen. Daarvoor werden de bidplaats en de nieuwe altaardwalen gewijd.

Volgens een bericht uit *De Gazette van Iseghem* van 26 augustus 1911 organiseerden de studenten in Kachtem een toneel- en liederavond voor een bomvolle zaal. Zonder een uitdrukkelijke verwijzing naar de plaats van het gebeuren mogen we veronderstellen dat hiermee de congregatiezaal bedoeld wordt.

Tijdens de doortocht van de Duitse troepen in oktober 1918 stalden de Duitsers hun paarden in de congregatiezaal en in de nabijgelegen gemeenteschool.
De Jongelingencongregatie viel na de Eerste Wereldoorlog stilaan uiteen maar de zaal werd door andere groeperingen en voor andere activiteiten gebruikt. Zowel de toneelgilde De Lanteern als de Bond voor Kroostrijke Gezinnen waren vaste gebruikers voor de invulling van hun jaarprogramma.
Zo trad de toneelvereniging, ontstaan in 1951, een eerste maal op in de *parochiale feestzaal* in de Hogestraat op zondag 16 maart 1952 om 17 uur.

In het jubileumboek *De Lanteern 1951-2001* vonden we

Gazette van Iseghem, 26 augustus 1911

Uit Cachtem.

Op O. L. V. Hemelvaart hebben ons eenige studenten vergast met een allerbest gelukten tooneel en liederavond. De zaal was stampvol en de bijval uitbundig.

Er werd eerst opgevoerd : « Ten aanval » treurspel door L. Dosfel in 't welk een prachtige brok uit de kruistochten mocht meeleven.

Daarna kwam een puike redevoering over Kristene Vlaamsche Beweging. Spreker zette uiteen wat we willen als Vlamingen en ook als Kristen Vlaming, en toonde dit aan door onze heerlijke leus Alles voor Vlaanderen, Vlaanderen voor Kristus. Deze rede wierd meermalen door luidruchtig handgeklap onderbroken.

Dan kregen we een kluchtspel « Het schoothondje der Koningin » dat het volk hertelijk deed schaterlachen.

Dit alles werd afgewisseld door vlaamsche liederen. Kortom een deugdelijke dag voor Cachtem.



Opvoering van 'Toen het licht verdween' door De Lanteern in 1952. Bemerk de beperkte speelruimte (DTM).

een realistische beschrijving van de zaal:
De parochiale feestzaal was een muffe congregatiezaal. In de winter werd er verwarmd met een oude kolenkachel. Er was een podium van een 12-tal vierkante meter met een krakende bevloering, waardoor de decorruimte en de speelruimte erg eng behuisd waren. Voor de belichting gebruikten de technici van de groep enkel lampen van 100 Watt. (Het was beter dan niets). In de congregatiezaal stonden maar enkele stoelen. De rest moesten de acteurs gaan ophalen in vier van de toenmalige dertien cafés in Kachtem.

Acteurs die in de congregatiezaal nog actief geweest zijn, vertelden dat onder het podium een stoffige kleedkamer was ingericht. De binnenmuren waren witgekalkt. Hoe de zaal er van buiten uitzag weten we niet zo duidelijk. Alleen op een foto genomen (vóór 1940) vanuit de kerktoren is de congregatiekapel wel vaag te zien. Door de rondbogige vensters op de zuidkant had het gebouw het uitzicht van een kapel. Aan de noordkant waren geen vensters. De zaal was 25 m lang en 5,30 m breed.

Op momenten dat de fanfare niet over een eigen repetitielokaal beschikte, vond de muziekvereniging in de congregatiezaal een onderkomen. Ook de latere patronagewerking, vergelijkbaar met de vroegere Jongelingencongregatie voor de Kachtemse mannelijke jeugd vond er haar stek.
Uiteraard was de zaal ook de vergaderplaats bij verschillende parochiale vieringen zoals jubilea. We vermelden bijvoorbeeld de viering van 100 jaar klooster in 1952.
De congregatie voor jonge dochters nam er ook haar intrek. De ouderavonden van de Kroonwacht, opgericht in 1953, vonden er eveneens plaats.

Eigenaars van grond en infrastructuur
Volgens een notariële akte van 6 september 1938 werd de congregatiezaal verkocht aan de vereniging zonder winstgevend doel *Parochiale Werken der Dekeny van Rousselare*, vertegenwoordigd door de heer Joseph Neirynck, schatbewaarder, voor 10.000 fr. Het gebouw had een oppervlakte van 1 a 90 ca en diende tot vergaderzaal. De verkopers Alidor Desmedt (Kachtemnaar van geboorte en pastoor te Beerst) en Frans Constant Vanryckeghem (onderpastoor te Kortrijk maar van 1919 tot 1927 pastoor te Kachtem) hadden het eerder aangekocht op 20 september 1920 van Eerwaarde Heer Gustaaf La Housse, pater jezuïet te Brussel.
Op 18 augustus 1954 verkocht de v.z.w. *Parochiale Werken der Dekeny van Rousselare* het perceel grond aan landbouwer Albert Verhelst (op dat ogenblik burgemeester en woonachtig op het Rhodesgoed) voor 20.000 fr. In de koopakte stond vermeld dat de gebouwen (de congregatiezaal dus) niet in de verkoop begrepen waren en dat deze door de verkoopster binnen de zes maanden moesten gesloopt worden. De familie Verhelst was reeds eigenaar van de dubbelwoonst, palend aan die grond.
Die laatste verkoop moet uiteraard gezien worden in het kader van de reeds geplande bouw van een nieuw parochiaal centrum aan de overkant van de Hogestraat. Die werd pas einde 1954 gerealiseerd.

Een nieuw Parochiaal Centrum
Omwille van de erbarmelijke toestand van de oude

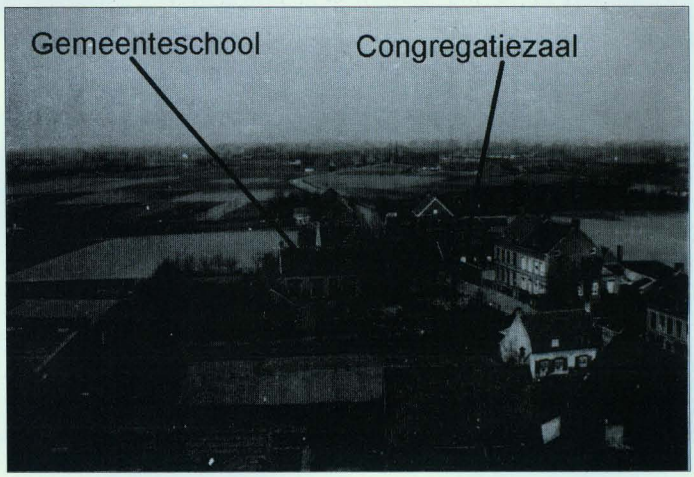

Foto van vóór 1940:
de gemeenteschool met daarachter het schoolhuis; aan de overkant van de Hogestraat de congregatiekapel.
(DTM)

congregatiezaal en de toegenomen activiteiten van verschillende verenigingen werd onder impuls van Karel Defoort, onderpastoor in Kachtem van 1952 tot 1963, een nieuw project op stapel gezet: de bouw van een volwaardig Parochiaal Centrum.
In 1954 verwierf hij de grond in de Hogestraat 11, vlak naast de speelplaats van de gemeenteschool. Aline Vandoorne verkocht, volgens de koopakte van 1 september 1954, voor 65.000 fr. het stuk grond (6 a 48 ca) aan de *v.z.w. Parochiale Werken der Dekeny van Rousselare.*
Zeer tegen de zin van de pastoor zou dit nieuw parochiaal centrum de muffe, donkere 'congregatiezaal', 50 m verderop aan de overkant van de straat gelegen, vervangen. De oude zaal werd in 1954 afgebroken en de grond werd ingelijfd bij de tuin van de familie Verhelst, Hogestraat 14.
Voor de financiering van het parochiaal centrum trok Karel Defoort op bedeltocht doorheen heel de parochie en organiseerde hij talrijke 'fancy-fairs'. Door pastoor Van den Weghe werden bij de ingebruikstelling honderd klapzetels, ten bedrage van 20.000 fr. ,geschonken.
Het plan voor de parochiezaal was getekend door architect Emiel Allewaert uit Izegem. Op 28 juni 1954 werd de officiële aanvraag voor een bouwvergunning bij het gemeentebestuur ingediend.
Het gebouw werd in snel tempo opgetrokken door de firma Romel uit de Leenstraat 105 Izegem. Op 8 augustus 1954 werd de eerste spade in de grond gezet en op 8 december deed sinterklaas reeds zijn intrede in de nieuwe zaal op het Sint-Niklaasfeest van de Bond der Kroostrijke Gezinnen.
De nieuwe parochiezaal werd op zondag 19 december plechtig ingehuldigd en gewijd door Mgr. De Smedt, bisschop van Brugge, na een plechtig lof in de parochiekerk.
Om 17 uur werd de zaal officieel in gebruik genomen. De toneelgroep *De Lanteern* voerde er 'Tranen over ter Linden' van Edmond Lauwaet op.
De nieuwe zaal was voor die tijd heel functioneel ingericht met een beweegbare zoldering met moderne lichtinstallatie op het podium en een heus balkon achteraan.

Met de bouw van een parochiale ontmoetingsruimte werd ook het parochiaal verenigingsleven nieuw leven ingeblazen. Alweer onder impuls van Karel Defoort ontstonden verenigingen als ACV, ACW, KAV, KWB, Chirojongens en Kroonwacht. Ook de 'Volksboekerij Sint-Jan', voorheen gehuisvest in een lokaaltje van de gemeentelijke jongensschool, werd ondergebracht in een ruimer lokaal achter het Parochiaal Centrum. De resterende grond achter de zaal werd ingenomen door de lokalen van de jongenschiro Sint-Jan. Eerst plaatsten de chirojongens er een afgedankte treinwagon; later bouwden zij er zelf volwaardige stenen lokalen.

Jarenlang speelde het bloeiende Kachtemse verenigingsleven zich af in de parochiezaal. Af en toe werden enkele kleine aanpassingen aan de inrichting doorgevoerd: een verhoogd plateau in het tweede gedeelte, een toiletruimte, een vestiaire en een toog. Vooral pastoor Omer De Baere (Kachtem, 1974-1989) leverde hier schitterend werk.

Bloeiend verenigingsleven eist tweede vestigingsplaats
Omer De Baere had reeds vóór zijn aanstelling in Kachtem de reputatie van pastoor-bouwheer en die reputatie deed hij dan ook alle eer aan. Hij slaagde er zelfs in een tweede parochiaal centrum te bouwen (1979) op het Hoge, vlakbij de school en het rustoord. Daarvoor werd de grond ter



Voorgevel van het nieuw parochiaal centrum. (DTM)



19 december 1954: Mgr. De Smedt komt het nieuw parochiaal centrum inzegenen. (DTM)

beschikking gesteld door de Zusters van de Heilige Vincentius a Paulo van het nabijgelegen klooster. Pastoor De Baere schonk het de veelbetekenende naam *'t Brugske*. Die naam herinnerde aan de verdwenen ophaalbrug aan het Sas van Kachtem.
Op de achtermuur van het tweede gedeelte van de zaal werd, als passende illustratie, de afgebroken brug afgebeeld.

't Brugske werd de vaste vergaderplaats voor de Bond der Gepensioneerden, de Brugske Gezellen (koor) en Ziekenzorg. Maar ook de school maakte dankbaar gebruik van de nabijgelegen infrastructuur. Gelegen midden het schooldomein was het zaaltje uitermate geschikt als gym- en vergaderzaal voor allerlei feestelijkheden.
Door de almaar toenemende schoolbevolking raakte de school, zelfs na verschillende verbouw- en nieuwbouwprojecten, eind 2008 opnieuw in lokalennood. Ook het rustoord had voor de realisatie van de nieuwbouw een vleugel van de school ingenomen. Het Brugske werd door de parochie overgedragen aan de school en omgebouwd tot voor- en naschoolse kinderopvang en een gymzaal voor de kleuters.
Daardoor kwam de KBG (Katholieke Bond der Gepensioneerden), ondertussen omgedoopt tot OKRA (**O**pen, **K**ristelijk, **R**espectvol, **A**ctief) bijna letterlijk op straat te staan. Gelukkig, maar wel met tegenzin, kon de bond uitwijken naar 't SoK in het centrum van de gemeente waar de accommodatie meer comfort bood. Na een korte aanpassingsperiode voelen de leden zich er al goed thuis.

Nood aan vernieuwing

Keren we terug naar het centrum van Kachtem waar de meeste culturele activiteiten zich afspeelden. Een belangrijk moment in de geschiedenis van Kachtem was de fusie met Izegem (1 januari 1977). Ongeveer op hetzelfde ogenblik (september 1976) was de gemeentelijke jongensschool opgeslorpt door de vrije school op het Hoge. Daardoor kwamen de klaslokalen van de gemeenteschool vrij. Na enkele jaren van onzekerheid over het al dan niet heropstarten van het gemeentelijke onderwijs werd de infrastructuur van de vroegere school grondig aangepakt en kreeg ze een andere bestemming. Voor de bouw van een heuse sporthal werd een klaslokaal gesloopt en de resterende lokalen werden omgebouwd tot een *Ontmoetingscentrum* dat werd ingenomen door *Vrede en Eendracht* die al jaren op zoek was naar een vast repetitielokaal.
Het Kachtems ontmoetingscentrum werd op 3 maart 1989 officieel in gebruik genomen. De restauratie, aanpassing en ombouw vingen aan op 23 januari 1988.

Nog meer dan 25 jaar leefden de Kachtemse verenigingen met de beschikbare maar te krappe infrastructuur: een



Op het Hoge liet pastoor Omer De Baere het Brugske optrekken tussen 8 april 1979 en 7 april 1980. Het werd officieel geopend op 4 mei 1980.
(DTM)

parochiaal centrum dat eigendom was van de parochie, een ontmoetingscentrum en sporthal uitgebaat door de stad Izegem.
De snelle bevolkingsaangroei had een omvangrijke uitbreiding met nieuwe woonwijken tot gevolg. De beschikbare sport- en ontspanningsmogelijkheden waren voor de snel groeiende Kachtemse bevolking ontoereikend geworden. Vooral onder het lobbywerk van de toneelvereniging, de fanfare en de dorpsraad kwam de stad letterlijk en figuurlijk over de brug met een veelbelovend voorstel: de bouw van een heus sport- en ontmoetingscentrum. Talrijke overlegmomenten tussen de verantwoordelijke schepenen en de plaatselijke verenigingen maakten het mogelijk een gedurfd project te lanceren. Op dezelfde plaats van de bestaande lokalen zou een nieuw cultureel centrum verrijzen.
Daarvoor moesten wel een aantal knelpunten worden opgelost. Waar zouden bijvoorbeeld de toneelvereniging en de fanfare tijdens de bouwwerken repeteren en optreden? Was er voldoende parkeergelegenheid voorzien? Zou er veel bijkomende hinder ontstaan voor de buurtbewoners? En wat met de andere parochiale verenigingen?
Het grootste struikelblok vormde echter de onderhandeling met de *Parochiale Werken* over de overname en eventuele afbraak van de bestaande parochiezaal. Die voldeed zeker niet meer aan de huidige uitbatingsvoorwaarden op gebied van brandveiligheid en comfort. Maar het verdwijnen van de parochiezaal zou de werking van bijna alle Kachtemse verenigingen sterk hypothekeren. Er werd gezocht naar tussenoplossingen om de werking van de parochiale verenigingen te kunnen voortzetten.
Uiteindelijk werd de knoop doorgehakt. Alle bestaande gebouwen werden met de grond gelijk gemaakt. Parochiezaal, sporthal, ontmoetingscentrum en het



De oude lokalen van de gemeenteschool werden omgebouwd tot een Ontmoetingscentrum, de vaste locatie van de fanfare. De sporthal werd er achteraan tegen gebouwd. (DTM).

vroegere schoolhuis (tot dan gebruikt als conciërgewoning bij de sporthal) gingen tegen de vlakte.

Een modern sport- en ontmoetingscentrum verrijst

Op 5 maart 2007 startten de sloopwerken en amper een jaar en een maand later (11 april 2008) vond de feestelijke opening plaats van **'t SoK** (**S**port- en **o**ntmoetingscentrum **K**achtem) in aanwezigheid van Vlaams minister van Cultuur en Sport Bert Anciaux.

Voortaan huizen cultuur en sport onder hetzelfde dak. Het nieuwe complex kostte ruim drie miljoen euro en is heel modern ingericht. De nieuwe sporthal heeft een verende vloer en telt zes kleedkamers. De polyvalente zaal is uitgerust met een indrukwekkende telescopische tribune. Het muzieklokaal kreeg een repetitieruimte en een toog op de benedenverdieping en daarboven een bergruimte en een vergaderlokaal.

Vooral *De Lanteern* en *Vrede en Eendracht* mochten zich gelukkig prijzen met de realisatie. En voor de sportievelingen was 't SoK een welgekomen verbetering.

De overige Kachtemse parochiale verenigingen bleven met een lichte kater achter. Door het verdwijnen van de parochiezaal bleef geen eigen vergaderruimte meer over. Zelfs 't Brugske, vooral geschikt voor vieringen met een beperkte groep, kreeg een andere bestemming.

De eindbalans van de zware ingreep op de Kachtemse infrastructuur oogt mooi en mogen we zeker positief noemen. De fanfare en de toneelvereniging hebben weer hun eigen standplaats en kunnen in betere omstandigheden repeteren en optreden. De sportievelingen kunnen genieten van een hypermoderne infrastructuur.

De overige Kachtemse verenigingen voelden zich aanvankelijk wat tekortgedaan. Voor een eenvoudige bestuurs- of algemene vergadering moeten zij nu de zaal huren van de stad, zoals alle andere Izegemse verenigingen. Een eigen parochiale accommodatie is er niet meer. Maar met een beetje goeie wil werd voor de meeste verenigingen reeds een oplossing gevonden.



't SoK, het nieuwe sport- en ontmoetingscentrum Kachtem. (foto in privébezit).

Bibliografie

Archief:
Parochiaal archief.
Verslagboek Jongelingencongregatie Kachtem.
Liber Memorialis van de parochie Kachtem.
De Standaerd van Vlaenderen en andere regionale kranten.
Werken en artikels:
Jean-Marie LERMYTE, *De kerk van Sint-Jan de Doper in Kachtem*, Kachtem, 1999.
Jacques DENYS, *Toneelgilde De Lanteern 1951-2001*, Kachtem, 2001.
Adriaan TIMPERMAN, *Onderpastoor Karel Defoort: een markante persoonlijkheid*, in Ten Mandere nr.129, 44/2, 2004, p. 31-34.

**Mogen wij u vragen om de enquête die in dit nummer steekt, te willen invullen.
U kunt het formulier ook online invullen op www.tenmandere.be
Met dank.**

DE IZEGEMSE KANDIDATEN IN DE REGIONALE EN EUROPESE VERKIEZINGEN VAN 7 JUNI 2009

Jean-Marie Lermyte



Als naar gewoonte, gaan we in *Ten Mandere* in op de voorbije verkiezingen.[1]
De lijsten met een nationaal nummer waren:

Lijst 1: SP.A
Lijst 4: SLP (Sociaal-Liberale partij)
Lijst 5: N-VA
Lijst 6: Groen!
Lijst 7: VB
Lijst 9: CD&V
Lijst 11: Open VLD
Lijst 12: LDD (Lijst Dedecker)
Bij de vorige Vlaamse verkiezing van 2004 stonden CD&V en N-VA op één kartellijst. Dat was ook het geval met de SP.A en Spirit. De vier partijen kwamen nu apart op, met dien verstande dat van Spirit een deel was overgestapt naar de SP.A en de rest als SLP aan de verkiezingen meedeed. Van de SLP kreeg ik geen enkele folder in mijn brievenbus. Van de genoemde partijen was dat de enige zonder Izegemnaren.

Het Vlaams parlement

De uitslag van de partijen

De uitslagen worden maar tot op kantonnaal vlak uitgesplitst. West-Vlaanderen is onderverdeeld in 25 kieskantons. Het kieskanton Izegem bestaat uit Izegem (uiteraard met de deelgemeenten Izegem, Emelgem en Kachtem) en Ingelmunster.

Lijst	Partij	% in 2004	Stemmen 2009	% in 2009	verschil
1	SP.A	18,6	3631	14	
4	SLP		291	1,1	
9	CD&V	40,3	7003	27,0	
5	N-VA		4482	17,3	
6	Groen!	5,8	1330	5,1	-0,7
7	VB	20,4	3491	13,5	-6,9
11	Open VLD	14,0	2326	9,0	-5,0
12	LDD		3034	11,7	
	Blanco en ongeldig	5,8	1766	6,4	+0,6

De Izegemse kandidaten en hun uitslag

Wie stond er als gedomicilieerde Izegemnaar op een van de lijsten? (bv. niet: Ulla Werbrouck die in Lendelede woont of Bart Staes die Antwerpenaar is geworden). Dat waren er acht op zeven lijsten. Achter de naam van de Izegemse kandidaten plaatsen we het aantal behaalde voorkeurstemmen in het kanton en in West-Vlaanderen.

Lijst 1: SP.A: 14e opvolger: Myriam Vanlerberghe, 850 / 6454 stemmen[2]
Lijst 5: N-VA: Lijsttrekker: Geert Bourgeois, 2377 / 26.956 stemmen en 20e plaats: Bert Maertens, 1040 / 4040 stemmen
Lijst 6: Groen!: 6e plaats: Nancy Acx, 111 / 2492 stemmen
Lijst 7: VB: 1e opvolger: Stefaan Sintobin, 654 / 5104 stemmen
Lijst 9: CD&V: 19e plaats: Gerda Mylle, 1792 / 10.603 stemmen
Lijst 11: Open VLD: 14e plaats: Inge Six, 315/ 3871 stemmen
Lijst 12: LDD: 13e plaats: Rik Decoopman, 81 / 2525 stemmen

Bij de 22 rechtstreeks gekozen West-Vlamingen is er één Izegemnaar en dat is Geert Bourgeois, de lijsttrekker van de N-VA. Met zijn 26.956 voorkeurstemmen staat hij in de provincie op de zevende plaats. Binnen zijn partij betekent dat de vierde plaats voor heel Vlaanderen. Dat Bourgeois zijn mandaat niet opneemt, wordt over enkele regels duidelijk. Er zetelt evenwel toch een Izegemnaar in het Vlaams parlement. Doordat Frank Vanhecke bij Vlaams Belang zijn Europees mandaat opneemt, komt in zijn plaats in het Vlaams parlement eerste opvolger Stefaan Sintobin[3].

Europa

Hier noteren we slechts twee Izegemse kandidaten, met het aantal stemmen in het kanton en in de Vlaamse kieskring.
Lijst 1: SP.A: 8e plaats: Myriam Vanlerberghe, 1162 / 24.641 stemmen
Lijst 5: N-VA: 12e plaats: Geert Bourgeois, 1278 / 36.001 stemmen

Geert Bourgeois opnieuw minister

In de dagen na de verkiezing werd duidelijk dat Open VLD niet langer van de Vlaamse regering deel zou uitmaken. De onderhandelingen tussen de CD&V, de SP.A en de N-VA leidden op de vooravond van de Vlaamse feestdag tot een akkoord. Van N-VA zijde was Geert Bourgeois een van de drie onderhandelaars (samen met voorzitter Bart Dewever en Jan Peutemans). De verwachting werd ingelost: Geert Bourgeois werd opnieuw minister, dit keer met als bevoegdheden binnenlands bestuur, inburgering, toerisme en Vlaamse rand. Hij was in de vorige legislatuur eerder al Vlaams minister, met name van media, toerisme, bestuurszaken en buitenlands beleid, maar had ontslag genomen. Bourgeois is nu niet alleen minister, maar ook vice-minister-president.

Geert Bourgeois is de zoon van Emiel en Gaby Vens. Hij studeerde aan het Sint-Jozefscollege en de universiteit van Gent. Hij is advocaat, gehuwd met Betty Hoste en vader van twee kinderen. Hij is de stichter van de N-VA, waarmee het lot van de Volksunie waarvan hij toonaangevend lid was (mee) werd bezegeld. Hij was een tijdlang voorzitter van die nieuwe partij.[4]

Eindoten

[1] Bron: Gegevens VRT en *De Standaard.*

[2] Zie ook Jean-Marie LERMYTE, *Volksvertegenwoordiger Myriam Vanlerberghe*, - Ten Mandere, nr. 103, jg. 35 nr. 3, 1995, p. 39-40.

[3] Zie ook Jean-Marie LERMYTE, *De Vlaamse en Europese verkiezingen van 13 juni 2004*, - Ten Mandere, nr. 131, jg. 45 nr. 1, 2005, p. 28-29.

[4] Zie ook Christiaan DE FORCHE, Christiaan, *Volksvertegenwoordiger Geert Bourgeois*, - Ten Mandere, nr. 103, jg. 35 nr. 3, 1995, p. 41-42; Bertrand NOLF, Aurel LAGROU en Kurt HIMPE, *Izegemse figuren. Geert Bourgeois*, - Ten Mandere, nr. 131, jg. 45 nr. 1, p. , 2005, p. 16-25.

Ereleden (vervolg)

Vancalbergh, Jenny, Esdoornstraat 42
Van der Haegen, Filip, Dam 38
Vandewalle, Jos, Rozenlaan 70
Vanden Avenne, Zeno, Populierenstraat 3
Vanden Bogaerde, Philippe, Kokelarestraat 81
Vandenbroucke, Guido, Leenstraat 135
Vandenbussche, Lieve, Nieuwstraat 9
Vandeputte, Didier, Nederweg 14/7
Vandeputte, Genoveva, Gentsestraat 84
Vanderheeren-Anseeuw, Lucien, Zevekotestraat 15
Vanderhelst-Deprez, Guido, Prinsdomlaan 30
Vandevoorde-Desmet, Wilfried, Korenmarkt 11/3
Vandommele, Koenraad, Voetbalstraat 8
Vandommele, Kris, Mgr. Bouckaertstraat 1
Vandromme, Philippe, Dam 25
Vanfleteren, Jean-Paul, Kachtemsestraat 45
Vanhaverbeke, houthandel, Ambachtenstraat 22
Vanlerberghe, José, Hogestraat 41
Vanlerberghe, Myriam, Blekerijstraat 3
Vanneste, André, E.H., Emelgemseplein 3
Van Walleghem, Dirk, Slagmeersenstraat 41
Velghe, Joris, Kortrijksestraat 42
Verbeke, Chris, Kruisstraat 18
Verbeke, Jan, Heilig-Hartstraat 9
Verduyn, Gaby, Wallemotestraat 65
Verhaeghe, Frits, Wijngaardstraat 11/1
Verhaeghe, Mia, Roeselaarsestraat 382
Verhaeghe-Vanderheeren, Luc, Oekensestraat 29
Verhelst, Frans, Ardooisestraat 84
Verhelst, Gezusters, Hogestraat 14
Verledens, Willy, Peter Benoitstraat 41
Vermeersch, Geert, Kachtemsestraat 61
Verstraete, Jacques, Guido Gezellestraat 9
Werbrouck-Houthoofd, Jean-Paul, Bellevuestraat 73
Willem, Francky, Katteboomstraat 9
Wybo, Monique, Kokelaarsestraat 107
Wylein, Freddy, Elf-Julistraat 11
Zusters van Maria, Gentsestraat 31
Zusters van Liefde, Roeselaarsestraat 47

Buiten Izegem

Decock, Albert, Koebroeksdreef 11, 8020 Oostkamp
Decoene, Jozef, E.H., Blekerijstraat 8, 8800 Roeselare
Defauw-Verhoestraete, Leon, Zwinlaan 7 app. 13, 8300 Knokke-Heist
Demiddele, Hendrik, Keizerstraat 12, 8780 Oostrozebeke
Depoorter-Decoopman, Frans, Van Weelystraat 15, 2678 Ade Lier – Nederland
Descheemaeker, Annemie, Schardouwstraat 17, 8880 Ledegem
Durant, Gerard, Arsenaalstraat 37, 8000 Brugge
Haesevoets, Patrick, Meidoornhof 16, 3290 Diest
Haspeslagh, Stefaan, Brandstraat 104, 9830 Sint-Martens-Latem
Landuyt, Peter, Izegemsestraat 201, 8770 Ingelmunster
Maes, Willy, Dwarsstraat 33, 8531 Bavikhove
Meyfroidt, Armand, Vlasschaardstraat 12, 8770 Ingelmunster
Parmentier, Gerard, Arch. Vanhoornelaan 89, 8560 Wevelgem-Moorsele
Priem, Jacques, Amedé Brackestraat 10/2, 1950 Kraainem
Sintobin, Jozef, Oude Pittemstraat 58, 8700 Tielt
Strynckx-Van Hassel, Jan, Rotsstraat 60, 9240 Zele
Vanantwerpen, Lucien, Korenstraat 19, 9800 Deinze
Vandamme, Annemie, Wildonkenstraat 4, 9800 Deinze
Vanneste, Guido, Tarwestraat 10, 8770 Ingelmunster
Vantomme, Erik, Vijverstraat 36, 8800 Roeselare
Verhelst, Eric, Neerhofstraat 11, 8560 Wevelgem
Verhelst-Vanbeveren, Ysselmeersstraat 2, 8850 Ardooie
Verleden, Stijn, Izegemstraat 347, 8501 Heule-Kortrijk
Vermander-Deputter, Geert, Keyersberg 7, 1760 Roosdaal

DRUKKERIJ JAN BOGAERT
8870 IZEGEM - (051) 30.26.59

drukkerij jan bogaert

extra verzorgd drukwerk
in één of meerdere kleuren
voor bedrijf / vereniging / familie

onze-lieve-vrouwestraat 20 • b-8870 izegem
tel. 051 30 26 59
fax 051 31 44 20
e-mail: info@drukkerijbogaert.be
website: www.drukkerijbogaert.be

- Begrafenissen - Crematies - Funerarium
- Ceremoniewagens voor huwelijken
- Ambulancedienst TRI-AC

MARC & STEFAAN
SNOECK

Bellevuestraat 24 - 8870 Izegem • Stationsstraat 38 - 8870 Izegem • Tel. 051 30 09 40
www.snoeck-izegem.be

vanhaverbeke houthandel

Alles voor de woningbouw

- Tuinhout, carports, speeltuigen
- Ruim assortiment aan laminaat, parket, plafond- en wandbekleding

HOUTHANDEL VANHAVERBEKE NV
Ambachtenstraat 22, 8870 Izegem
Tel. 051 30 02 27 - Fax 051 31 50 45
e-mail: offerte@hout-vanhaverbeke.be



HEEMKUNDIGE KRING
TEN MANDERE
IZEGEM

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Vooraan is de globale kaart van de 'Prochie ende Prinsdomme van Iseghem afgedrukt. Ze werd in 1746 opgemaakt door landmeter François De Bal uit Harelbeke en hangt in de gemeenteraadszaal van Izegem. Het is de oudste, meest volledige kaart van onze stad.

Aangesloten bij Heemkunde West-Vlaanderen

STROBBE 2007 Fotografie: Kari Decock - Izegem